

Finansdepartementet
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Skickas endast via e-post

Visby den 4 augusti 2017

Svar på remiss avseende Spellicensutredningens betänkande "En omreglerad spelmarknad" (SOU 2017:30) (Fi2017/01644/OU)

AB Svenska Spel ("Svenska Spel") har getts möjlighet att yttra sig över de förslag som lagts fram i rubricerat betänkande och får med anledning av detta lämna följande remissyttrande.

Svenska Spels remissyttrande är indelat i tre avsnitt. Avsnitt A innehåller en sammanfattning av remissyttrandet. Avsnitt B innehåller Svenska Spels kommentarer på Spellicensutredningens förslag. Avsnitt C innehåller bolagets förslag på ändring av enskilda bestämmelser i den föreslagna spellagen och i de föreslagna förordningarna.

Avsnitt A – Sammanfattning av Svenska Spels remissyttrande

Svenska Spel ställer sig huvudsakligen bakom det av Spellicensutredningen ("utredningen") lämnade förslaget. Svenska Spel välkomnar en omreglering av den svenska spelmarknaden där marknadens samtliga aktörer kommer att omfattas av svensk rätt och där lika villkor kommer att gälla. För en fungerande spelmarknad där spelet bedrivs på ett sätt som är sunt och säkert under statlig kontroll är det av stor vikt att den nya regleringen säkerställer en hög kanaliseringsgrad, ett högt konsumentskydd, god ordning och säkerhet, så att spelandets negativa sidor, såsom problemspelande, matchfixning och annan spelrelaterad brottslighet, kan minimeras. Detta förutsätter en kombination av attraktiva licenser, en tydlig reglering med relevanta krav och effektiva sanktioner. Därutöver krävs ansvarstagande aktörer som efterlever regleringen samt en aktiv tillsynsmyndighet. För att uppnå de eftersträlvade målen bör samtliga delar av utredningens förslag – med de kommentarer och förslag som Svenska Spel framför i detta yttrande – införas i den nya regleringen. Om endast delar av förslaget skulle ingå i en ny lagstiftning finns det risk för att omregleringen snarare kan få en negativ effekt på kanalisering, konsumentskydd eller motverkande av brottslighet.

Det är Svenska Spels uppfattning att utredningens förslag skapar goda förutsättningar för att få kontroll på den svenska spelmarknaden, och att därigenom åtgärda dagens situation som innebär att utländska spelföretag i stor utsträckning erbjuder spel till svenska konsumenterna utan att ha licens i Sverige. Svenska Spel delar utredningens uppfattning att en hög kanaliseringsgrad är nödvändig. Denna strävan får dock inte ske på bekostnad av konsumentskyddet. Bolaget tillstyrker därför utredningens förslag till licensmarknad i den del en konkurrensutsättning erfordras för att uppnå en

bättre kontroll på ett befintligt, idag okontrollerat, spelande och därmed ett högre konsumentskydd. Däremot avstyrker Svenska Spel att licensmarknaden ska omfatta spel där ett behov av kanalisering av befintligt spelande inte finns och där en ökad konkurrens snarare skulle leda till att marknaden växer (exempelvis utredningens förslag att lotterier ska få erbjudas som tilläggs spel inom ramen för en licens för vadhållning eller onlinespel och vadhållning på utfallet i lotterier) eller där en konkurrensutsättning enligt Svenska Spels mening inte är det lämpligaste sättet att få kontroll på det befintliga spelandet (pokerturneringar). Detta utvecklas närmare i avsnitt B, kapitel 11 och 13 nedan.

Det är vidare Svenska Spels uppfattning att utredningens förslag skapar goda förutsättningar för att uppnå ett högt konsumentskydd och hög säkerhet i spelen, med relevanta krav på att spelföretagen agerar ansvarstagande för att motverka spelproblem hos företagets spelkunder och med stärkta möjligheter att beivra brottslighet förknippad med spel, exempelvis matchfixning. Möjligheten att behandla spelkundernas personuppgifter är central såväl för att kunna fullgöra den omsorgsplikt som spelföretagen åläggs som för att kunna upptäcka och motverka brottslighet förknippad med spel. Som framgår närmare av avsnitt B, kapitel 20 nedan, välkomnar Svenska Spel att behandling av personuppgifter regleras i spellagen.

För att säkerställa att regleringen medför ett högt konsumentskydd menar dock Svenska Spel att det finns behov av klagoranden och kompletteringar i föreskrifter från Spelmyndigheten och att detta tydligare bör påtalas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Det är bland annat av avgörande betydelse att Spelmyndigheten genomför en riskklassificering av de olika spelen och utfärdar ytterligare krav på särskilda spelansvarståtgärder och marknadsföringsbegränsningar för sådana spelformer som medför störst risk för spelproblem, exempelvis kasinospel online, datorsimulerade automater, landbaserat kasinospel och spel på värdeautomater. Likvärdiga villkor bör gälla för spel som enligt en sådan klassificering bedöms medföra lika stora risker för spelproblem. För att Spelmyndigheten ska kunna utfärda föreskrifter som innefattar marknadsföringsbegränsningar behöver ett uttryckligt bemyndigande införas i spellagen. Vidare behöver innebörden i den omsorgsplikt som ska åligga samtliga spelföretag klargöras av Spelmyndigheten. Det finns annars risk för att denna kan komma att tolkas olika långtgående av olika företag. För att säkerställa ett högt konsumentskydd bör det vidare framgå av det fortsatta lagstiftningsarbetet att Spelmyndigheten ska införa en begränsning av hur stora bonusar spelföretagen får erbjuda. Det ovanstående utvecklas närmare i avsnitt B, kapitel 10, 18 och 21 nedan.

Det föreslagna spelfuskbrottet är enligt Svenska Spels uppfattning ett mycket välkommet förslag som bedöms förbättra möjligheterna avsevärt att lagföra personer som gör sig skyldiga till matchfixning och annan manipulation samt fusk i spel. För att uppnå störst effekt bör dock omfattningen av straffbelagda handlingar utvidgas enligt vad som anförs nedan. För att på bästa möjliga sätt motverka matchfixning är det också av stor vikt att Spelmyndigheten utfärdar föreskrifter eller villkor med begränsningar av det utbud (t ex händelser i en match) som spelföretagen får erbjuda vadhållning på, och med begränsning av insatser. Vidare bör vinståterbetalningsnivåerna i alla spel regleras då vinståterbetalning är en faktor som medför ökad risk för matchfixning och penningtvätt. Det ovanstående utvecklas närmare i avsnitt B, kapitel 11, 14 och 24 nedan.

För att den eftersträvade kanaliseringen, konsumentskyddet och säkerheten i spelen ska uppnås, erfordras att berörda myndigheter utövar en aktiv tillsyn och vidtar snabba och kraftfulla rättsliga åtgärder vid överträdelse av spelregleringen – i förhållande till såväl licensierade som icke-licensierade aktörer. Svenska Spel ser därför positivt på att spellagen innehåller såväl helt nya som

mer kännbara sanktionsmöjligheter och straffbestämmelser. Detta utvecklas närmare i avsnitt B, kapitel 24 nedan.

Vad beträffar statens roll på spelmarknaden delar Svenska Spel utredningens uppfattning att en fungerande konkurrens ska råda på den del av marknaden som öppnas upp för konkurrens. I detta sammanhang måste beaktas att denna del av marknaden i praktiken redan är konkurrensutsatt, varför det inte finns behov att inom ramen för spelregleringen införa bestämmelser som begränsar Svenska Spels verksamhet. Detta utvecklas närmare i avsnitt B, kapitel 27 nedan.

Det är av stor vikt att samtliga marknadens aktörer får tid att anpassa sin verksamhet efter de nya regler som kommer att gälla efter omregleringen. Det är därför viktigt att förordningar och föreskrifter utfärdas så snart som möjligt. Då vissa krav i den föreslagna spellagen kan ta avsevärd tid för spelföretagen att anpassa sig till bör det klargöras att Spelmyndigheten har rätt att meddela tillfälliga undantag från regelverket. Detta utvecklas närmare i avsnitt B, kapitel 31 nedan.

Slutligen delar Svenska Spel utredningens uppfattning att den nya regleringen bör utvärderas senast tre år efter spellagens ikraftträdande för att undersöka om lagens syften och mål uppnåtts. Detta gäller framför allt utvärdering av omregleringens effekt på kanalisering och konsumentskydd. Om signaler uppkommer om att dessa mål inte nås måste initiativ kunna tas snabbt för att ändra regleringen i syfte att uppnå målen.

Avsnitt B – Svenska Spels kommentarer på Spellicensutredningens förslag

I detta avsnitt lämnar Svenska Spel sina kommentarer på Spellicensutredningens förslag. Avsnittet följer dispositionen i betänkandet och kapitelindelningen är densamma som i betänkandet. I de delar som kommenteras och där Svenska Spel har förslag på ändring av enskilda bestämmelser i den föreslagna spellagen och/eller de föreslagna förordningarna framgår dessa förslag såväl i detta avsnitt B som i avsnitt C.

Kapitel 7. Allmänna utgångspunkter för en ny spelreglering och Kapitel 9. Lagens syften

Svenska Spel delar utredningens bedömning att det behövs en långsiktigt hållbar reglering som ska förena kraven på hög kanalisering och starkt konsumentskydd. Svenska Spel tillstyrker att syftena med spelregleringen regleras på det sätt som föreslås. Svenska Spel tillstyrker vidare att spellagen även fortsättningsvis ska vara en förbudslagstiftning där endast spel med tillstånd tillåts.

Som utredningen har påtalat är spel inte som vilken annan produkt som helst. För de flesta människor är spel förknippat med underhållning och spänning men spel kan också vara förknippat med spelproblem och brottslighet. En reglering av spel behöver säkerställa att spelande sker på ett sunt, säkert och kontrollerat sätt.

Dagens situation med ett stort antal utländska aktörer som tillhandahåller spel till svenska konsumenterna via internet utan att ha licens i Sverige är därför ohållbar. Det är särskilt anmärkningsvärt att nätkasino, som är det största spelet i Sverige¹ och det spel som är förknippat med mest spelproblem, idag endast erbjuds av utländska spelföretag då Svenska Spel inte har fått tillstånd att

¹ Det saknas officiell data men enligt Svenska Spels analys stod nätkasino 2016 för 14 procent av det totala spelandet i Sverige och 34 procent av allt spel online.

anordna nätkasino. De utländska spelföretagen omfattas inte av de regler som gäller för i Sverige reglerade aktörer beträffande bland annat spelansvar och säkerhet i spelen, och svenska myndigheter utövar ingen tillsyn över de utländska bolagen. Vidare förekommer stora skillnader mellan de olika utländska bolagen vad gäller vilka spelansvarsåtgärder de tillämpar och hur de motverkar och beivrar brottslighet förknippad med spel, t ex matchfixning. Dagens spelreglering fungerar inte i praktiken och det saknas möjlighet att upprätthålla ett starkt konsumentskydd för svenska konsumenter och att effektivt motverka brottslighet förknippad med spel, t ex matchfixning.

Det är därför hög tid att säkerställa en god kontroll över den svenska marknaden, genom en omreglering som innebär att de aktörer som de facto verkar på den svenska marknaden omfattas av regleringen, där lika villkor råder för alla aktörer och där regelverket säkerställer ett starkt konsumentskydd och motverkande av brottslighet.

Svenska Spel vill i detta sammanhang påtala vikten av att omregleringen inte undantar fler spel från statens och allmännyttans ensamrätt än vad som är nödvändigt för att uppnå den eftersträlvade kanaliseringen. Ett av de föreslagna syftena med spellagen är att spelandet ska hållas på en rimlig nivå. Vidare anges i utredningens kapitel 6, sid 260 (del 1) att målet bör vara att kanalisera den efterfrågan som finns, inte att öka efterfrågan. Svenska Spel tillstyrker att spelregleringen bör ha dessa syften och mål. Det finns dock enligt Svenska Spel risk för att förslaget kan innebära att exempelvis sådana lotterier som tillåts som tilläggsspel till onlinespel enligt spellagen kapitel 6 eller vadhållning enligt kapitel 7, samt vadhållning på utfallet i lotterier enligt kapitel 7, får en omfattning som är betydligt större än vad som förekommer på marknaden idag och att det i praktiken kommer att innebära att lotterimarknaden dels utsätts för konkurrens, dels växer i en utsträckning som inte synes ha varit avsikten med den föreslagna omregleringen. Detta kommenteras närmare i avsnitt B, kapitel 11.4 nedan.

Kapitel 8. Ny spellag

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att spellagen utformas som en ramlag som omfattar allt spel om pengar, med bemyndiganden till regeringen och Spelmyndigheten att utfärda förordningar och föreskrifter som kompletterar ramlagen. Det är en lämplig modell för att säkerställa en flexibel reglering som vid behov kan förändras över tid, beroende på den tekniska utvecklingen och utveckling av nya spelformer.

Svenska Spel konstaterar att den slutliga utformningen av omregleringen i flera centrala delar, såsom konsumentskydd, tekniska krav och åtgärder för att motverka matchfixning, inte går att utläsa innan förordningar och föreskrifter har utfärdats. Det är av stor vikt att detta sker omgående så att tidplanen för omregleringen kan hållas och så att spelföretagen får rimlig tid att anpassa sig till de krav som ställs.

Svenska Spel delar utredningens bedömning att lagen måste innehålla alla grundläggande bestämmelser men att sådana bestämmelser som ska kunna förändras över tid, bl a som en del i regeringens utövande av spelpolitiken, ska regleras i förordning eller föreskrifter. I detta avseende menar Svenska Spel att förslaget inte är konsekvent då spellagen innehåller vissa bestämmelser som enligt nämnda princip istället bör regleras i förordning eller föreskrifter. Detta gäller exempelvis antalet tillåtna kasinon (4 kapitlet 5 §) och antalet värdeautomater (4 kapitlet 8 § och 10 §) som enligt Svenska Spels mening lämpligen bör regleras i förordning eller föreskrifter istället för i lag, då antalet kasinon

och värdeautomater kan behöva ändras över tid för att möta kundernas efterfrågan eller för att utgöra ett effektivt medel för att motverka illegal spelverksamhet.

Mot bakgrund av regleringen i regeringsformens 8 kapitel vill Svenska Spel även poängtera betydelsen av att spellagen innehåller uttryckliga bemyndiganden inom samtliga de områden där lagstiftaren avser att regeringen eller myndighet ska kunna meddela bestämmelser. Som framgår i avsnitt B, kapitel 10 nedan innehåller förslaget inte något bemyndigande som ger regeringen eller Spelmyndigheten rätt att utfärda bestämmelser om marknadsföring. Svenska Spel anser att ett bemyndigande bör införas som, i tillägg till det bemyndigande som lämnas i spellagens 23 kapitel 12 § (föreskrifter om spelansvar), ger regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer rätt att utfärda bestämmelser om ytterligare spelansvarsåtgärder och/eller marknadsföringsbegränsningar baserat på olika spelformers risk för att medföra spelproblem.

Svenska Spel utgår från att föreskrifter och villkor som meddelas med stöd av bemyndigande i spellagen utformas så att – till skillnad från idag – lika villkor kommer att gälla för marknadens olika aktörer och för likvärdiga spelformer.

Kapitel 10. Allmänt om spelformer och dess risker

Precis som utredningen anför visar forskning och studier att alla spel innebär en risk för spelproblem. För att förebygga och begränsa skadeverkningarna av spelandet är frågan om spels inneboende risk av central betydelse enligt Svenska Spels uppfattning. Bolaget uppfattar utredningens avsnitt om spelformer och dess risker som att det inte föreslås att spel ska klassificeras utifrån olika spelformers risk för spelproblem *i lag*, men att det däremot *i föreskrifter* bör ges utrymme för anpassningar och krav i relation till hur riskabel varje spelform bedöms vara (se utredningen sid 301 (del 1)). Svenska Spel vill framhålla att det är av stor vikt att regleringen tar hänsyn till spelformers olika risk och att det kan uppställas krav på särskilda spelansvarsåtgärder och marknadsföringsbegränsningar för mer riskabla spelformer. Bolaget håller med om det kan vara lämpligare med en reglering i föreskrifter i detta avseende med hänsyn till att nya spelformer ständigt utvecklas samt att dess risk kan ändras över tid. Dock måste det framgå tydligt i förarbetena att Spelmyndigheten ska komplettera lagstiftningen i denna del, så att inte de särskilda kraven för högriskspel uteblir och konsumentskyddet därmed begränsas.

Utredningen är inte konsekvent när den å ena sidan anför att spelformernas farlighet inte bör styra regleringen och å andra sidan inför krav på vissa åtgärder som ska gälla enbart för vissa särskilda spelformer som innebär en hög risk ur ett spelberoendeperspektiv. Ett sådant exempel är att utredningen i lag föreslår att det ska finnas en panikknapp, d v s en möjlighet att göra en omedelbar avstängning som är gällande i 24 timmar, för kasinospel online, bingo online och spel på datorsimulerade automater online (se spellagen 15 kapitlet 7 § 2 st). Ett annat exempel är att utredningen på sid 729 (del 1) anför att särskilda marknadsföringsbegränsningar bör gälla för landbaserade kasinospel (Casino Cosmopol) och för värdeautomatspel – "Mot bakgrund av vad som är känt om dessa spelformer". Utredningens förslag i dessa delar ger således stöd för att vissa mer riskabla spelformer bör ha särskilda krav vad gäller spelansvarsåtgärder och marknadsföringsbegränsningar (vilket Svenska Spel håller med om). Samtidigt för utredningen ett resonemang i kapitel 10 om att det är svårt att dela in spelformerna i mer eller mindre riskabla spel och att det inte bör vara de olika spelformernas "farlighet" eller risknivåer som styr regleringen. Det är

därför inte helt tydligt hur utredaren har avsett att de olika spelformernas risk ska påverka de spelansvarsåtgärder och marknadsföringsbegränsningar som ska gälla i den nya regleringen.

Som framgår ovan, är Svenska Spels inställning att den nya regleringen måste ta hänsyn till att olika spel innebär olika risk för att utveckla spelproblem. Därför bör spelen klassificeras efter risk och baserat på en sådan riskklassificering bör det uppställas särskilda krav på spelansvarsåtgärder och marknadsföringsrestriktioner för de spel som bedöms medföra en hög risk utifrån spelberoendesynpunkt. Det finns flera olika verktyg som tillsammans kan utgöra en bra metod för riskbedömning. Sammantaget skulle instrumentet GAM-GaRD, data från Swelogs befolkningsstudie, data från stödlinjer, forskningsstudier m m samt det arbete som Lotteriinspektionens grupp för Sociala skyddshänsyn och riskminimering (SKRIM) föreslås göra avseende riskvärdering och kontinuerlig utvärdering av spelen kunna ge en tillräckligt bra grund för att identifiera de mest riskabla spelformerna. I utredningens kapitel 18.7.10 hänvisas till att SKRIM bör fortsätta sitt arbete vad gäller just riskvärdering och utvärdering och Svenska Spel ser positivt på detta förslag. SKRIM:s arbete kan således ligga till grund för den riskbedömning av olika spelformer som Spelmyndigheten bör göra.

För att Spelmyndigheten ska ha rätt att utfärda föreskrifter som begränsar hur spelföretag får marknadsföra spel som innebär hög risk för spelproblem måste det finnas ett uttryckligt stöd i lag, vilket utredningens förslag saknar. Det bör därför införas ett uttryckligt bemyndigande i spellagens 23 kapitel, förslagsvis i 23 kapitlet 12 § 5 p, som ger regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, rätt att meddela föreskrifter om spelansvarsåtgärder och marknadsföringsbegränsningar för spel som bedöms medföra en hög risk utifrån spelberoendesynpunkt. Föreskriftsrätten bör gälla för samtliga spelformer, inklusive landbaserade kasinospel och värdeautomatspel. Utan ett sådant bemyndigande kommer inte Spelmyndigheten ha rätt att utfärda föreskrifter som innehåller särskilda krav på spelansvarsåtgärder och marknadsföringsrestriktioner för högriskspel.

Svenska Spel delar utredningens bedömning att vissa interaktiva spel via internet (framför allt nätkasino och nätpoker, men även andra snabba nätspel) tillsammans med landbaserade kasinospel och spel på värdeautomater idag utgör en grupp spel som utifrån ett spelberoendeperspektiv är särskilt riskabla. Enligt Svenska Spel tillhör även livespel (dvs vadhållning live) denna grupp med högriskspel. I utredningen föreslås att marknadsföringsbegränsningar för landbaserade kasinospel och värdeautomatspel även fortsättningsvis bör anges i statens ägardirektiv – "mot bakgrund av vad som är känt om dessa spelformer". Däremot föreslås inte några marknadsföringsrestriktioner för exempelvis kasinospel online, som också utgör ett högriskspel. Svenska Spel vill framhålla vikten av att samtliga spelformer som i en riskbedömning bedöms utgöra riskabla spelformer omfattas av lika villkor, d v s likvärdiga spelansvarsåtgärder och marknadsföringsrestriktioner bör gälla för likvärdiga spelformer. Med en sådan systematik, finns inte någon anledning att särreglera landbaserade kasinospel och värdeautomatspel och ange dessa spelformers restriktioner i ägardirektiv. Istället bör även dessa spelformer omfattas av den riskbedömning som Spelmyndigheten föreslås göra och av sådana spelansvarsåtgärder och marknadsföringsrestriktioner för högriskspel som myndigheten utfärdar genom föreskrifter. Därigenom skapas en enhetlig och konsekvent reglering, där lika villkor gäller för spel med lika stor risk.

AN

Kapitel 11. Spel som ska konkurrensutsättas

Svenska Spel finner att utredningens förslag beträffande vilka spel som ska konkurrensutsättas i huvudsak är ändamålsenligt. De spel som redan idag erbjuds i Sverige av utländska spelföretag via internet kommer genom förslaget att kunna omfattas av svensk lagstiftning och svenska myndigheters tillsyn. Utredningens strävan att kanalisera efterfrågan på onlinespel till säkra och kontrollerade erbjudanden torde härmed uppnås. I övrigt får Svenska Spel framföra följande kommentarer på utredningens kapitel 11.

11.4 Vadhållning

Svenska Spel noterar att utredningen föreslår att en vadhållningslicens får ges för vadhållning rörande utfallet på elektroniskt simulerade sporthändelser. Svenska Spel tillstyrker förslaget, men vill samtidigt understryka vikten av att denna möjlighet begränsas till just spel på elektroniskt simulerade *sporthändelser* och inte omfattar andra former av virtuella spel. Den bakomliggande logiken i spel på elektroniskt simulerade sporthändelser är en nummerdragning, varför Svenska Spel menar att spelformen rent tekniskt tillhör kategorin nummerspel snarare än vadhållning. Eftersom spelen avser sporthändelser finns dock en naturlig koppling till vadhållning på sport och upplevelsen för spelaren liknar den för ett sportspel. Spelformen förekommer redan idag på spelmarknaden i olika former inom ramen för vadhållning och med hänsyn till kanaliseringssuppdraget bör därför sådana spel kunna erbjudas med stöd av en vadhållningslicens. För att upprätthålla den uppdelning av marknaden som utredningen nu föreslår och där lotterier, inklusive nummerspel, är förbehållna staten och allmännyttan, är det emellertid oerhört viktigt att en vadhållningslicens för elektroniskt simulerade sporthändelser endast ges för just spel på virtuella sporthändelser. Det finns annars en risk för att spelföretag inom ramen för en vadhållningslicens erbjuder turspelsliknande produkter med väldigt hög återbetalning, trots att nummerspel i huvudsak ska vara förbehållet staten och allmännyttan. Det torde inte ha varit syftet med den föreslagna marknadsuppdelningen.

Svenska Spel avstyrker att en licens för vadhållning får omfatta lotteri som tilläggsspel till vadhållningen. Enligt utredningens förslag ska lotterier vara förbehållna staten och allmännyttan. Genom att öppna upp för att lotterier ska kunna erbjudas på den konkurrensutsatta licensmarknaden inom ramen för en licens för vadhållning eller onlinespel, ser Svenska Spel en risk för att sådana tilläggsspel i form av lotterier i praktiken kommer att konkurrera med lotterimarknaden. Gränsdragningen mellan den konkurrensutsatta licensmarknaden och den del av marknaden som ska vara förbehållna staten och allmännyttan suddas således ut genom detta förslag. En utgångspunkt för utredningen har varit att efterfrågan på onlinespel ska kanaliseras till säkra och kontrollerade erbjudanden, men att spelandet samtidigt ska hållas på en rimlig nivå. Möjligheten att erbjuda lotterier på den konkurrensutsatta marknaden kan riskera att lotterimarknaden växer, vilket inte kan ha varit avsikten med den föreslagna regleringen. Se även avsnitt B, kapitel 7 ovan i detta avseende.

Svenska Spel är medvetet om att för det fall att möjligheten att erbjuda tilläggsspel i form av lotterier tas bort, försvinner även bolagets möjlighet att erbjuda Joker som tilläggsspel till vadhållning. Bolaget avstyrker ändå förslaget i syfte att undvika risk för sammanblandning av den konkurrensutsatta och icke konkurrensutsatta marknaden samt för att inte riskera att marknaden växer.

För det fall att regeringen ändå skulle anse att möjligheten till tilläggsspel bör finnas, vill Svenska Spel påtala vikten av att bestämmelsen innehåller en tydlig begränsning av lotteriets omfattning i förhållande till det huvudspel som det utgör tilläggsspel till. En sådan begränsning bör framgå direkt i lag. Exempelvis bör det inte vara tillåtet att i bl a marknadsföring framställa tilläggsspelet så att det uppfattas som ett huvudspel eller som ett eget spel. Därtill bör det ankomma på regeringen att i förordning ange vilka typer av tilläggsspel som ska vara tillåtna. Vinståterbetalningen i lotterier som utgör tilläggsspel bör regleras på samma sätt som beträffande de lotterier som stat och allmännyttan tillhandahåller, d v s högst 50 procent. Om regleringen ska vara sammanhängande och konsekvent måste lika villkor gälla för likvärdiga spel.

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att en vadhållningslicens inte får avse vadhållning på utfallet i lotterier som tillhandahålls eller anordnas av ett spelföretag, men förordar att sådant sk skuggspel överhuvudtaget inte ska vara tillåtet oavsett medgivande eller inte. Svenska Spels bedömning är att skuggspel inte hör hemma på en spelmarknad som präglas av ett högt konsumentskydd. Det finns en risk för att konsumenterna vilseleds att tro att de spelar på det ursprungliga spelet när konsumenterna de facto spelar på ett skuggspel. Eftersom flera av skuggspelsbolagen förlitar sig på försäkringslösningar för utbetalning av högvinster, finns en risk för att konsumenten går miste om sin vinst om försäkringsbolagets betalningsförmåga är otillräcklig eller om avtalet mellan skuggspelsbolaget och försäkringsbolaget är bristfälligt. Vidare får det bolag som erbjuder skuggspelet en otillbörlig konkurrensfördel genom nyttjandet av det ursprungliga spelets goda renommé.

Svenska Spel föreslår att bestämmelsen till sin lydelse bör ändras så att det inte är tillåtet att inom ramen för en vadhållningslicens överhuvudtaget anordna eller tillhandahålla skuggspel på lotteri i form av vadhållning oavsett om det avser vadhållning på ett lotteri anordnat av ett spelföretag som har licens i Sverige eller ett utländskt bolag som inte har licens i Sverige. I utredningens författningskommentar sid 419 (del 2) anges att *"[d]etta hindrar inte vadslagning på lotterier där inget annat licensierat spelföretag är inblandat eller där det föreligger ett avtal om samarbete."* Såvitt Svenska Spel tolkar detta uttalande, öppnar det upp för att inom ramen för en vadhållningslicens i Sverige tillåta skuggspel på lotterier som anordnas av utländska bolag som inte har licens i Sverige. Avsikten med utredningens förslag har varit att lotterier ska vara förbehållna staten och allmännyttan. Genom att möjliggöra för ett spelföretag att inom ramen för en vadhållningslicens tillhandahålla vadhållning på lotterier som anordnas av ett företag som inte har licens på den svenska spelmarknaden kommer de facto spel på lotterier att kunna erbjudas på den konkurrensutsatta marknaden. Detta innebär i sin tur att vinståterbetalningsprocenten för sådana spel kan vara betydligt högre än för de lotterier som erbjuds av staten och allmännyttan. Förslaget innebär en stor risk, enligt Svenska Spels bedömning, för att konkurrensen kommer att snedvridas och att den marknadsuppdelning som utredningen haft för avsikt att etablera inte kommer kunna upprätthållas. I likhet med vad Svenska Spel har anfört under avsnittet om tilläggsspel i form av lotterier ovan, finns även med detta förslag en risk för att lotterimarknaden växer, vilket inte torde varit utredningens avsikt. Svenska Spel kan inte se några skäl till att denna spelform ska vara tillåten.

Vad gäller utredningens förslag att vadhållning inte ska få anordnas på evenemang där övervägande delen av deltagarna är under 18 år, är Svenska Spel i grunden positivt till att detta regleras. Svenska Spel tillämpar dock redan idag ett högre krav – att minst 75 procent av deltagarna är över 18 år – i syfte att skydda de unga idrottsutövarna mot risken för manipulation. Bolaget ser det därför som önskvärt att kravet ställs högre än vad som nu föreslås och att vadhållning på evenemang där

underåriga deltar begränsas ytterligare. Spelmyndigheten bör beakta detta när de utfärdar föreskrifter enligt spellagens 23 kapitel 5 § om vilken vadhållning som *inte* får omfattas av en licens. Spelmyndigheten föreslås samråda med relevanta idrottsorganisationer och andra evenemangsarrangörer för att avgöra vilka evenemang med underåriga som är lämpliga att erbjuda vadhållning på. Detta eftersom idrotten och arrangörerna är bäst lämpade att med hänsyn till de unga utövarna avgöra vad som är lämpligt och inte i detta avseende. Svenska Spel kommenterar även detta i avsnitt B, kapitel 11.11 nedan om matchfixning.

Slutligen vad gäller utredningens förslag i kapitel 11.4, föreslår Svenska Spel en utvidgning av den föreslagna bestämmelsen i spellagens 7 kapitel 3 § så att kretsen som inte får tillhandahålla teknisk eller elektronisk utrustning av det slag som avses, utökas till att utöver spelföretaget eller dess ombud även omfatta andra samarbetspartners. Ett spelföretag skulle annars kunna tillhandahålla sådan otillåten teknisk eller elektronisk utrustning till spelare via en annan samarbetspartner, som inte nödvändigtvis är ombud till spelföretaget. I syfte att förhindra detta, föreslås att bestämmelsen istället får följande lydelse: "*Vid vadhållning är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget, dess ombud eller annan samarbetspartner.*" Vidare är det Svenska Spels tolkning av bestämmelsen att den endast begränsar möjligheten att *erlägga sin betalning* för spelet i sådan utrustning. Svenska Spel utgår således ifrån att det är tillåtet att tillhandahålla teknisk eller elektronisk utrustning så länge sådan utrustning inte möjliggör att spelaren därigenom erlägger sin insats/betalning för spelet. Att helt förbjuda teknisk eller elektronisk utrustning i samband med spel skulle gå emot samhällets digitaliseringstrend och motverka en modernisering av regleringen.

11.5 Vadhållning på sport

Till skillnad från utredningen menar Svenska Spel att det visst finns behov av att ytterligare reglera vilka spelobjekt spelföretagen ska få erbjuda vadhållning på. Enligt Svenska Spels mening är det oerhört viktigt att utbudsbegränsningar regleras både vad gäller spelobjekt och spelformer i syfte att motverka och förhindra matchfixning. Detta utvecklas närmare i avsnitt B, kapitel 11.11 om matchfixning nedan.

11.7 Annan vadhållning

Svenska Spel tillstyrker att det ska vara möjligt med vadhållning på annat än sport och hästar under förutsättning att sådan vadhållning aldrig får avse vadhållning på händelser eller evenemang som kan uppfattas som stötande eller ur allmän synpunkt uppfattas som olämpliga.

11.8 Spelbörser

Svenska Spel avstyrker att det ska vara tillåtet med vadhållning på en spelbörs inom ramen för en vadhållningslicens. Det är inte lämpligt att kunna erbjuda vadhållning på en börs där deltagarna köper och säljer odds anonymt. Spelbörsen matchar spelares olika vad mot varandra och utifrån matchningen kommer spelarna att ge pengar till varandra beroende på vem som har rätt. Börsen är således en mellanhand där spelarna gör affärer av sina vad utan att veta vem de gör affärer med. Transaktionerna sker på en global marknad där den som spelaren köper eller säljer oddset till kan

vara en kund (privatkund, företag eller agent) på en helt annan marknad. Med beaktande av vikten av ett högt konsumentskydd och hög säkerhet i spelen, bör konsumenten ha bättre insyn i mot vem denne spelar och eventuellt ska utge sina pengar till. Eftersom spelbörser brister i detta avseende, avstyrker Svenska Spel förslaget.

11.9 Onlinespel

Svenska Spel har inget att erinra vad gäller de spelformer som en licens för onlinespel kan omfatta. Dessa spelformer erbjuds redan idag på den svenska marknaden hos utländska spelföretag via internet och i syfte att kanalisera denna efterfrågan till mer säkra och kontrollerade former delar Svenska Spel utredningens uppfattning att de bör öppnas upp för licens på den konkurrensutsatta marknaden. Däremot är det oerhört viktigt att dessa spel, som i stor utsträckning är högriskspel, kringgärdas av erforderliga spelansvarståtgärder för att säkerställa ett högt konsumentskydd och minimera de negativa konsekvenserna av spelandet.

Beträffande användningen av begreppet onlinespel, får Svenska Spel påtala att begreppet onlinespel används i spellagen i olika sammanhang med olika innebörd. I definitionen i spellagens 2 kapitel 1 § 2 stycket avses allt spel som sker mellan en spelare och en spelanordnare genom användning av elektroniska kommunikationsmedel. I vissa avsnitt i spellagen används begreppet onlinespel med denna innebörd, exempelvis i 14 kapitlet 1 §, medan det i andra avsnitt används med en begränsad innebörd, exempelvis onlinespel enligt 6 kapitlet som då alltså endast avser kasinospel online, bingo online och datorsimulerade automater online. Det är viktigt att det genomgående tydliggörs när det vid användningen av begreppet onlinespel avses allt onlinespel och när det endast avses onlinespel enligt 6 kapitlet (d v s kasinospel, bingo och datorsimulerade automater).

Svenska Spel noterar att utredningen skriver på sid 365 (del 1) att bingo online inte bör ha någon högsta vinståterbetalningsprocent "precis som idag". Detta stämmer dock inte. Enligt Svenska Spels befintliga tillstånd för spel och lotterier får vinståterbetalningsprocenten för bingo online högst vara mellan 50–55 procent.

I likhet med vad Svenska Spel anfört under avsnitt B, kapitel 11.4 ovan, avstyrker bolaget möjligheten att tillåta lotterier som ett tilläggsspel även inom ramen för en licens för onlinespel. Samma skäl som redogörs för i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan gör sig gällande här.

Även vad gäller bestämmelsen i spellagens 6 kapitel 2 §, föreslår Svenska Spel motsvarande ändring som föreslås i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan, d v s Svenska Spel föreslår att bestämmelsen istället bör lyda enligt följande: "*Vid onlinespel är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget, dess ombud eller annan samarbetspartner.*" I övrigt utgår Svenska Spel även i detta sammanhang från att bestämmelsen endast förhindrar att *betaling* för spelet erläggs i teknisk eller elektronisk utrustning. Se avsnitt B, kapitel 11.4 ovan.

Kommentarer till förslag om förordning om onlinespel

I förordningen om onlinespel 4 § uppräknas vilka former av kasinospel som får omfattas av licens enligt spellagens 6 kapitel. Svenska Spel ifrågasätter logiken i att bestämmelsen endast uppräknar ett visst antal spelformer inom kasinospel. De spel som uppräknas är långt ifrån alla och utgör inte

heller de vanligaste kasinospelen på marknaden. Det är inte heller konsekvent att ange poker som samlingsbegrepp för alla former av poker, medan roulette specificeras till två olika former av roulette. Enligt förordningen om onlinespel 9 § 1 p ska Spelmyndigheten kunna utfärda föreskrifter om vilka övriga kasinospel som får omfattas av licens enligt 4 §. Svenska Spel förordar att samtliga de kasinospel som får omfattas av licens istället ska framgå av Spelmyndighetens föreskrifter. En sådan ordning är mer flexibel och möjliggör att regleringen enklare kan anpassas till den snabba utveckling som sker på nätkasinomarknaden.

Beträffande förordningen om onlinespel 7 §, avstyrker Svenska Spel denna bestämmelse i sin helhet. I merparten av de kasinospel som finns på marknaden idag är det inte möjligt att endast spela på en vinstmöjlighet (linje). Denna typ av begränsning finns inte heller på andra geografiska marknader, vilket innebär en risk för att kasinospelsleverantörer inte kommer vara intresserade av att utveckla den typen av spel enbart för den svenska marknaden.

Enligt förordningen om onlinespel 9 § bemyndigas Spelmyndigheten att meddela föreskrifter om bland annat andra krav för spelets bedrivande för att spelet ska anses anordnat på ett sunt och ur allmän synpunkt lämpligt sätt. Enligt Svenska Spels mening bör myndigheten reglera att licens för onlinespel enligt 6 kapitlet spellagen inte får omfatta spelformer med olämpligt eller i övrigt ur allmän synpunkt stötande innehåll, såsom exempelvis spel med sexistiskt innehåll eller spel som glorifierar alkohol, droger eller våld.

Slutligen noterar Svenska Spel att förordningen saknar en bestämmelse om högsta tillåtna insats för onlinespel enligt spellagens 6 kapitel. I förordning om statligt spel 8 § regleras den högsta tillåtna insatsen för landbaserat kasinospel till två prisbasbelopp på varje särskild vinstmöjlighet. Detta är även den högsta tillåtna insatsen för Svenska Spels poker online enligt bolagets nuvarande tillstånd.² Med beaktande av spelansvarsskäl, anser Svenska Spel att den högsta tillåtna insatsen för onlinespel enligt spellagens 6 kapitel bör regleras i förordning om onlinespel och att det vore rimligt att ha samma begränsning som föreslås för landbaserat kasinospel och som redan gäller enligt Svenska Spels befintliga tillstånd för poker online.

11.10 Internationella samarbeten m.m.

Svenska Spel ser positivt på utredningens förslag att licens för statligt spel samt licens för onlinespel och vadhållning får omfatta internationellt samarbete med organisation eller företag i annat EES-land, eller i andra länder utanför EES genom föreskrifter meddelade av Spelmyndigheten. Med anledning av vad utredningen skriver på sid 368 (del 1) vill Svenska Spel påtala att bolaget förutsätter att internationellt samarbete med de förutsättningar som uppställs kommer vara möjligt för Svenska Spel på samma villkor som för övriga spelföretag, d v s utan begränsning till redan pågående samarbeten. Svenska Spel kan inte se att det finns några skäl för att begränsa Svenska Spels möjligheter i detta avseende.

Enligt Svenska Spels uppfattning vore det rimligt att även inkludera landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal i möjligheten till internationellt samarbete. Casino Cosmopol har tidigare haft internationella samarbeten vad gäller exempelvis kortspelsturneringar. Sådana samarbeten har skett med andra internationella kasinon med hög grad av kontroll och som har tillstånd till motsvarande

² Se bilaga till regeringens beslut den 26 november 2015 (Fi2015/03633/UR), villkor 13.

AN

spel och internationellt samarbete. Att frånta Casino Cosmopol möjligheten till internationella samarbeten skulle begränsa kasinogästernas utbud av intressanta turneringsformer under säkra och ansvarsfulla former. Svenska Spel ser inte heller att det finns några beaktansvärda skäl till att undanta landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal från möjligheten till internationellt samarbete.

Svenska Spel ifrågasätter om det är rimligt att ställa krav på att den internationella samarbetspartnern ska uppfylla samtliga de tekniska krav som fastställs enligt spellagen 16 kapitlet. De tekniska krav som fastställs i svensk lag kan komma att stå i konflikt med de tekniska krav som gäller i det land där den internationella samarbetspartnern har sitt tillstånd. Det bör därför vara tillräckligt att den internationella samarbetspartnern kan visa att denne uppfyller de krav som uppställs i sin egen jurisdiktion. Svenska Spel föreslår därför att det införs en bestämmelse som anger att Spelmyndigheten får meddela undantag från kravet på att den internationella samarbetspartnern ska uppfylla de tekniska krav som fastställts enligt spellagen 16 kapitlet om den internationella samarbetspartnern har tillåtelse att erbjuda spel i ett annat land där en offentlig myndighet övervakar spelföretagets spelutbud och denna myndighet har fastställt tekniska krav på spelföretaget i det landet.

11.11–11.18 Matchfixning

Svenska Spel ser positivt på utredningens förslag avseende åtgärder mot matchfixning. En fungerande spelreglering bygger på ett högt konsumentskydd, det vill säga att konsumenten inte blir lurad. För vadhållning på sportspel innebär detta bl a att spelkunderna ska kunna lita på att spelobjektet avgörs på idrottslig grund och att idrottarna i tävlingen gör sitt bästa. Matchfixning strider vidare mot svensk idrotts grundläggande värderingar som integritet, rent spel och respekt för andra. Det är därför av stor vikt att regleringen innehåller bestämmelser som på bästa sätt kan bidra till att motverka matchfixning.

Svenska Spel tillstyrker därför utredningens förslag att spelföretag ska vara skyldiga att omgående rapportera om avvikande spelmonster och misstankar om matchfixning till Spelmyndigheten och att Spelmyndigheten ska ansvara för den nationella plattformen.

I direktiven till utredningen anges att det är viktigt att vadhållning inom ramen för ett licenssystem inte skadar idrotten och att idrotten ska ges möjlighet till inflytande över vilka idrottsliga resultat som vadhållning kan tillåtas på. Svenska Spel vill därför understryka vikten av att idrotten inkluderas på ett sätt så att de får ett avgörande inflytande på hur spelerbjudandet utformas när idrottstävlingar används som spelobjekt. Svenska Spel tillstyrker därför att representanter för idrotten ingår i den nationella plattformen. Den nationella plattformen bör också inkludera fler representanter från spelföretagen så att flera olika typer av vadhållningsobjekt och operatörer representeras. På detta sätt kan kampen mot manipulation av resultat på olika typer av vadhållningsobjekt samordnas på ett mer effektivt sätt.

Det är vidare av stor vikt att det tillåtna spelutbudet på vadhållning fastställs i föreskrifter från Spelmyndigheten och att samma villkor gäller för samtliga spelföretag med licens att tillhandahålla och anordna vadhållning. Med dagens spelutbud kan metoderna att manipulera en match på plan varieras nästan i det oändliga. Även om vissa händelser på plan kan väcka mer uppmärksamhet än andra så innebär det nästintill obegränsade utbudet av spelbara matchhändelser att det alltid går att komma på nya sätt att agera utan att väcka misstankar hos omgivningen. Det finns sålunda starka

AN

incitament för att det endast bör vara tillåtet att erbjuda vadhållning på moment som har direkt påverkan på slutresultatet, och på detta sätt således förhindra vadhållning på sådana moment i matcher/tävlingar som enkelt kan manipuleras av en enskild idrottare, t ex antal hörnor och gula kort i fotboll, vadhållning på matcher/tävlingar i lägre serier vilket generellt anses medföra större risk för matchfixning samt vadhållning på cross-checking i ishockey, vilket förutom risk för manipulation även inkluderar en oetisk dimension. En aktiv reglering av spelutbudet per idrott är nödvändig.

Spelmyndighetens föreskrifter bör vidare innehålla krav på spelföretagen att införa insatsgränser på vissa typer av spelobjekt för att minimera risken för matchfixning. Som framgår av avsnitt B, kapitel 14 nedan menar Svenska Spel även att vinståterbetalningsprocenten på de konkurrensutsatta spelen måste regleras. Detta bl a i syfte att förebygga risken för matchfixning.

Vidare bör särskilt beaktas att minderåriga är en särskilt skyddsvärd grupp även vad gäller matchfixning då de kan antas vara mer lättpåverkade för försök till matchfixning. Det förekommer idag att spel erbjuds på matcher och tävlingar där en majoritet eller till och med samtliga av deltagarna är minderåriga (under 18 år). Svenska Spel tillstyrker därför utredningens förslag i spellagen 7 kapitlet 2 §, med de ytterligare kommentarer som framgår i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan.

Det bör slutligen noteras att det nuvarande förslaget endast anger att den nationella plattformen ska arbeta mot manipulation av sporthändelser med avseende på vadhållning. Risker för manipulation av utgången i ett spelobjekt finns även i andra spelobjekt än idrott. Svenska Spel anser därför att föreslagna åtgärder även bör inkludera åtgärder mot matchfixning bortom idrott, t ex vid musiktävlingar, e-sport, eller andra händelser på vilka spelföretagen erbjuder vadhållning.

Svenska Spels kommentarer på det föreslagna spelfuskbrottet, som bl a syftar till att motverka matchfixning, framgår av avsnitt B, kapitel 24.8 nedan.

Kapitel 12. Vilka spelformer ska inte konkurrensutsättas i licenssystemet?

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag om att vissa spelformer inte ska konkurrensutsättas.

Vid utformningen av licenssystemet är det av stor vikt att konsumentskyddet beaktas. Ett licenssystem bör därför endast införas i de fall en konkurrensutsättning erfordras för att uppnå en bättre kontroll på ett befintligt, idag okontrollerat, spelande och därmed ett högre konsumentskydd. Däremot bör ett licenssystem inte omfatta spel där ett behov av kanalisering av befintligt spelande inte finns, eller där en ökad konkurrens snarare skulle leda till att marknaden växer, eller där det finns andra lämpligare sätt att få kontroll på det befintliga spelandet.

Svenska Spel delar därför uppfattningen att landbaserade kasinon och värdeautomater ska hållas utanför licenssystemet. Om aktuella spel skulle öppnas upp för licens skulle det bl a riskera att öka spelandet i Sverige jämfört med idag, vilket skulle stå i strid med lagens syfte att spelandet ska hållas på en rimlig nivå.

12.3 "Internationella" kasinon i Sverige

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att licens för landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal även fortsättningsvis endast ska kunna ges till ett statligt ägt företag eller dess helägda dotterbolag.

Svenska Spel instämmer med utredningens syn att genom att kasinon förbehålls staten så kanaliseras okontrollerat illegalt spel till ett legalt och kontrollerat alternativ med ett konsumentskydd med väl genomtänkta förebyggande åtgärder mot negativa sociala skadeverkningar av spelandet, samt att man härigenom bl a uppnår de samhällspolitiska målen rörande ansvarsfullt spelande och att kriminalitet motverkas.

Antalet kasinon

Svenska Spel avstyrker utredningens förslag att det i spellagen ska framgå att licens endast ska kunna ges för fyra kasinon. Svenska Spel anser att antalet kasinon inte bör regleras i spellagen, utan istället bör regleras i förordning, föreskrifter eller tillståndsvillkor i syfte att möjliggöra en flexibilitet över tid om behovet förändras. Utvecklingen på spelmarknaden och syftet med kasinona kan medföra behov av ett annat antal kasinon över tid.

Under alla förhållanden anser Svenska Spel att det i vart fall inte finns anledning att frångå tidigare angivna begränsning om sex kasinon. Riksdagen har tidigare ansett att sex kasinon är ett relevant antal och den aktuella utredningen har inte närmare utrett varför antalet nu föreslås minska från sex till fyra. Att Svenska Spel inte ansökt om att få öppna ytterligare kasinon inom ramen för de möjliga sex är inte skäl nog. Att Svenska Spel inte har ansökt om att få öppna ytterligare kasinon har mer varit en fråga om koncernens interna prioriteringar än att det skulle föreligga en bristande efterfrågan. Detta kan således inte rimligen utgöra grund för att ändra lagens bestämmelse. Innan en eventuell förändring sker bör därför en särskild utredning göras om antalet kasinon. Svenska Spel anser även att det bör tydliggöras vilka kriterier som ska krävas för att antalet kasinon ska kunna förändras i framtiden.

Marknadsföring

Vad gäller utredningens förslag att staten i egenskap av ägare fortsättningsvis bör ange marknadsföringsrestriktioner för de landbaserade kasinona i ägardirektiv, avstyrkes detta av Svenska Spel. Se avsnitt B, kapitel 10 och kapitel 21 för utveckling av Svenska Spels syn på hur marknadsföringen bör regleras.

Särskilt om kameraövervakning

Svenska Spel tillstyrker förslaget avseende kameraövervakning. Kameraövervakningen är av stor central betydelse i Casino Cosmopols arbete med att uppnå ett högt konsumentskydd, detta framförallt i syfte att kunna förebygga, förhindra och avslöja brott samt använda som hjälpmedel vid tvistlösning.

Spelformer

Utredningen har genom utformningen av spellagens 4 kapitel 4 § föreslagit att det på ett kasino får tillhandahållas och anordnas "kasinospel och spel på värdeautomater".

Med beaktande av hur den föreslagna definitionen av kasinospel har utformats så begränsas därmed möjligheten att i en framtid tillåta andra spelformer. Detta är olyckligt eftersom det inte kan uteslutas att det, mot bakgrund av utvecklingen på den internationella kasinospelmarknaden och syftet att kanalisera otillåtet spel till den reglerade marknaden, kan finnas anledning att även tillhandahålla andra spelformer på de landbaserade kasinona. Svenska Spel anser därutöver att det vore positivt ur ett spelansvarsperspektiv om de landbaserade kasinona har möjlighet att erbjuda andra spelformer såsom vadhållning på sportspel – vilket vid en internationell jämförelse är vanligt förekommande på kasino – samt förströelsespel (såsom fotbollsspel, flipper, shuffleboard etc.). Dessa spel skulle kunna utgöra en naturlig paus från de övriga, mer riskfyllda, spelen på kasinot. Vidare är det viktigt att kunna erbjuda medföljande till sådana gäster som är vana kasinogäster alternativa spel som är förenade med en lägre risk än kasinospel och spel på värdeautomater.

Mot bakgrund av det ovan angivna föreslår Svenska Spel att lagstiftaren inkluderar ordet "huvudsakligen" i 4 kapitlet 4 §, varvid paragrafen skulle få följande lydelse: "På ett kasino får det huvudsakligen tillhandahållas och anordnas kasinospel och spel på värdeautomater". Det bör vidare framgå av förarbetena att Spelmyndigheten ska ha möjlighet att tillåta andra spelformer på ett kasino, såsom t ex förströelsespel och vadhållning på sportspel (genom samarbete med aktör som innehar licens för sådant spel).

Automatiserade kasinospel

Svenska Spel tillstyrker huvudsakligen utredningens förslag avseende automatiserade kasinospel. Svenska Spel anser dock att utredningens förslag bör förtydligas enligt nedan.

Den tekniska utvecklingen har inneburit att det har utvecklats hel- och halvautomatiserade varianter av de traditionella bordsspelen. Hel- och halvautomatiserade bordsspel innebär att det manuella bordsspelet simuleras. Simuleringen går ofta till på så sätt att en dealer och/eller del av det bordsspel som simuleras visas på en stor skärm och spelet sker på en eller flera terminaler kopplade till skärmen. Hel- och halvautomatiserade bord kan se ut på olika sätt. Det kan se ut precis som ett fysiskt roulettbord där spelarna står runt bordet och placerar sina insatser. Det kan vara ett fysiskt Black Jack-bord där spelarna sitter som vanligt runt bordet men har en skärm framför sig på spelduken. Spelborden kan också vara helt och hållet elektroniska där bordsspelet visas på en skärm och spelarna sitter vid varsin terminal. De hel- och halvautomatiserade bordsspelen är precis såsom de manuella bordsspelen så kallade flerstationsspel vilket innebär att flera spelare kan delta i samma spel (d v s delta i samma spelomgång och avseende samma spelutfall) samtidigt via varsin terminal och i pokerspel till och med spela mot varandra. Oavsett hur de automatiserade kasinospelen ser ut så går spelet till på samma sätt som vid de manuella borden. Förutom att utseendet på borden skiljer sig åt från de manuella borden kan vissa moment, såsom utdelande av kort, ske datoranimerat med hjälp av en digital slumpgenerator istället för manuell hantering med en traditionell kortlek.

Mot bakgrund av det ovan angivna anser Svenska Spel att lagstiftaren i förordningen om statligt spel bör ändra definitionen av automatiserat kasinospel i 2 § 2 st 1 p till följande lydelse: "värdeautomatspel som simulerar ett kasinospel".

Vidare anser Svenska Spel att det vid beräkning av relationstalet, d v s mellan de automatiserade kasinospelen och de övriga bordsspelen, bör tas hänsyn till att utformningen av de hel- och halvautomatiserade kasinospelen kan se olika ut och att de nödvändigtvis inte behöver förekomma

"bord" i fysisk mening. Relationstalet bör istället anges utifrån antalet slumpalsgeneratorer, oavsett hur många personer (med tillhörande terminaler) som kan spela på slumpalsgeneratorns utfall. Ett sådant synsätt stämmer bättre överens med hur dagens spel bedöms, ett roulettbord räknas som ett (1) bord oavsett om dess storlek tillåter tio eller tjugo spelare samtidigt. Det bör därför framgå av 5 § i förordningen om statligt spel att vid beräkning av antalet automatiserade kasinospel så ska sådan beräkning baseras på antalet slumpalsgeneratorer.

Svenska Spel förstår utredningens förslag i 4 § förordning om statligt spel på så sätt att samtliga förordningens bestämmelser om kasinospel ska tillämpas på automatiserade kasinospel, såsom bestämmelserna om insats, vinst, antal värdeautomater, och att reglerna om värdeautomatspel inte ska tillämpas på automatiserade kasinospel. Detta kan med fördel förtydligas i förarbetena.

Antal värdeautomater

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag avseende antalet värdeautomater och anser att det är positivt att antalet regleras i förordningen om statligt spel (6 §) istället för i spellagen. Som framgår ovan anser Svenska Spel att det bör förtydligas att denna bestämmelse avser andra värdeautomater än automatiska kasinospel.

Svenska Spel avstyrker utredningens förslag avseende den i förordningen om statligt spel (6 § 2 stycket) angivna relationen mellan antalet värdeautomater och övriga kasinospel. Svenska Spel anser att det vore lämpligare att Spelmyndigheten får möjlighet att göra en helhetsbedömning i varje enskilt fall (t ex se till kasinots totala utformning vad gäller sociala ytor, inredning, möbler, antalet restauranger och barer), i syfte att säkerställa att ett kasino inte får karaktären av en spelautomathall, (lagstiftaren har i proposition 1998/99:80 sid 32, framhållit att ett kasino inte ska ha karaktären av att vara en spelautomathall). Det får i sammanhanget understrykas att om kasinona medges möjlighet att anordna förströelsespel såsom har angivits i detta avsnitt 12.3 avseende "Spelformer" så kan även det motverka att kasinona får en alltför spelintensiv karaktär eller karaktären av en spelautomathall. Spelmyndigheten bör därför i villkor ha rätt att besluta om relationen av antalet värdeautomater och övriga spel, eller högsta antal värdeautomater, per kasino.

För det fall att lagstiftaren vidhåller sin syn att relationstalet ska anges i förordningen så anser Svenska Spel att antalet värdeautomater ska ändras så att det ska kunna vara högst 15 gånger fler än övriga spel i kasinot. Detta i syfte att kunna möta efterfrågan och därmed kunna kanalisera spel till ett legalt och kontrollerat alternativ med ett väl genomtänkt konsumentskydd.

Vinståterbetalning

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag i förordningen om statligt spel (8 §) att vinsterna i värdeautomatspel ska motsvara minst 85 procent av insatsernas värde. Svenska Spel anser dock att återbetalningsnivån inte bör vara kopplat till "licenstiden" såsom framgår av 8 § utan att det vore lämpligare att endast ange ett krav på återbetalningsprocent. Vinståterbetalningen i värdeautomater bestäms genom inställningar utifrån spelcykler vilka är baserade på antal tryck (i enlighet med utförda testprotokoll). Vid vilket tillfälle vinst utfaller styrs dock helt och hållet av slumpen. Detta innebär att det kan förekomma stora variationer i vinståterbetalningen från tid till annan och att det kan ta mycket

lång tid tills den faktiska vinståterbetalningen till fullo överensstämmer med den teoretiska vinståterbetalningen. En begränsning till licenstiden är därför inte rimlig.

Insatsbegränsning

Svenska Spel konstaterar att utredningen föreslagit att den högsta tillåtna insatsen på varje särskild vinstmöjlighet vid spel på kasinots värdeautomater ska höjas till 1/250 prisbasbelopp. Den nuvarande insatsbegränsningen har varit oförändrad sedan cirka femton år. Mot bakgrund av bl a förändrat penningvärde under denna tidsperiod, samt mot bakgrund av att insatsbegränsningarna är än högre på internationella kasinon, anser Svenska Spel att insatsbegränsningen istället bör höjas till 1/200 prisbasbelopp på varje särskild vinstmöjlighet, med möjlighet att avrunda till närmaste tiotal kronor.

12.4 Värdeautomater

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att licens för värdeautomatspel utanför landbaserade kasinon i därför avsedd lokal även fortsättningsvis endast ska kunna ges till ett statligt ägt bolag eller dess helägda bolag samt att Spelmyndigheten övertar uppgiften att meddela aktuella tillstånd. Svenska Spel anser att den föreslagna regleringen ger upphov till en effektiv kanalisering från det illegala spelandet.

Svenska Spel anser dock att antalet värdeautomater per spelplats (spellagen 4 kapitel 8 § 2 p) och det totala antalet tillåtna värdeautomater (spellagen 4 kapitel 10 §) bör regleras i förordning eller föreskrifter istället för i lag, detta eftersom antalet värdeautomater kan behöva ändras över tid för att möta kundernas efterfrågan och/eller för att utgöra ett effektivt medel för att motverka illegal spelverksamhet.

I den av utredningen föreslagna definitionen av ombud (spellagen 12 kapitel 1 §) anges att med ombud avses "...den som säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster åt någon som har licens...". Även restauranger och bingohallar där värdeautomater finns omfattas av spellagens ombudsbegrepp. Svenska Spel anser att detta begrepp bör förbehållas ombud som förmedlar andra spel än värdeautomater. Svenska Spel delar idag upp sina samarbetspartners/ombud i "spelombud" (butiker som förmedlar andra spel än värdeautomater) och "affärspartners" (restauranger och bingohallar där Svenska Spels värdeautomater finns), vilka betraktas som två olika företeelser med olika regler och villkor. I takt med den tekniska utvecklingen ser Svenska Spel även att den framtida vinstutbetalningen av vinster i värdeautomater kan komma att förändras och ske genom direkta överföringar till spelkunders spelkonton via aktuella värdeautomater istället för att automaten skriver ut värdebevis som löses in hos affärspartnern. Även erläggande av insats sker direkt i maskinen. Detta skulle innebära att bolagets affärspartners varken säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster enligt definitionen av ombud.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår Svenska Spel att det istället införs en separat definition av Svenska Spels samarbetspartners avseende värdeautomater. Svenska Spel föreslår följande definition: "*Med Värdeautomatspels-partner avses den som tillhandahåller spel på värdeautomater till spelkunder enligt avtal med ett företag som har licens att anordna spel på värdeautomater*".

Som anförs i avsnitt B, kapitel 25 nedan om avgifter innebär den av utredningen föreslagna definitionen av ombud även otydligheter vad gäller licens- och tillsynsavgifter.

Svenska Spel tillstyrker förslaget att spelmyndigheten till Spelmyndigheten ska anmäla vilka restauranger/bingohallar som spelmyndigheten vill använda som samarbetspartners samt att spelmyndigheten även ska inge handlingar som visar att aktuella samarbetspartners är lämpliga. Svenska Spel anser dock att det är mycket viktigt att Spelmyndigheten upprättar tydliga kriterier för lämplighetsbedömningen i syfte att undvika skönsmässiga bedömningar.

Svenska Spel har den 18 september 2015 föreslagit för regeringen att en försöksverksamhet med värdeautomater i alkoholfri miljö ska genomföras.³ Regeringen har den 19 november 2015 beslutat att inte vidta någon åtgärd med anledning av Svenska Spels förslag med hänvisning till att den aktuella frågan omfattas av utredningens uppdrag.⁴ Mot bakgrund av detta beklagar Svenska Spel att utredningen inte har utrett frågan. Som framgår av Svenska Spels hemställan från 2015 anser bolaget att det vore ett bra komplement till restaurangmiljön att kunna ställa ut automater i en alkoholfri miljö och att detta skulle kunna leda till ett minskat problemspelande. Bolaget bedömer att verksamheten kan bedrivas i ordnade former med en effektiv ålderskontroll även i andra miljöer än restaurangmiljö. Frågan om en försöksverksamhet med värdeautomater hos bolagets befintliga spelombud bör därför utredas särskilt.

Avslutningsvis konstaterar Svenska Spel att utredningen föreslagit att värdet på spelarnas insats vid spel på värdeautomater fortsatt får högst uppgå till 1/7000 prisbasbelopp per spel. Denna begränsning har varit oförändrad sedan drygt tjugo år. Mot bakgrund av bl a förändrat penningvärde under denna tidsperiod anser Svenska Spel att begränsningen bör ändras till 1/4000 prisbasbelopp per spel. I övrigt noteras även att utredningen nu föreslagit motsvarande höjning av insatsbegränsningar för landbaserat kommersiellt spel (kasinospel och varuspelsautomater), se förordning om landbaserat kommersiellt spel 5, 6 och 10 §§. Svenska Spel noterar även att utredningen angivit olika formuleringar när det gäller insatsbegränsningar. Beträffande värdeautomatspel utanför kasinon i därför avsedd lokal finns angivet i förordningen om statligt spel 14 § att insatsbegränsningen gäller "per spel" och när det gäller andra spel, t ex kasinospel och värdeautomatspel på kasinon (förordning om statligt spel 7 §), landbaserat kommersiellt spel – kasinospel och varuspelsautomater (förordning om landbaserat kommersiellt spel 5 §, 6 § och 10 §), spel på fartyg (förordning om spel på fartyg i internationell trafik 5 §, 6 § och 11 §) är angivet att insatsbegränsningen gäller "på varje särskild vinstmöjlighet". Svenska Spel anser att det bör klargöras om de olika begreppen innebär en skillnad vid en faktisk tillämpning.

Marknadsföring

Vad gäller utredningens förslag att staten i egenskap av ägare fortsättningsvis bör ange marknadsföringsrestriktioner för värdeautomatspel i ägardirektiv, avstyrkes detta av Svenska Spel. Se avsnitt B, kapitel 10 och kapitel 21 för utveckling av Svenska Spels syn på hur marknadsföringen bör regleras.

³ Svenska Spels begäran om initiativ till försöksverksamhet på lotteriområdet (värdeautomatspel) – ingiven till Finansdepartementet 2015-09-18.

⁴ Regeringsbeslut 2015-11-19, Fi2015/04442/UR.

12.5 Lotterier

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att spel på lotterier fortsatt ska vara förbehållet staten och allmännyttiga ändamål och att landbaserad bingo ska vara förbehållet allmännyttiga ändamål.

Så som Svenska Spel har förstått har utgångspunkten i utredningen varit att staten och allmännyttan ska kunna erbjuda samma spel förutom bingo – detta är inte tydligt såsom nu angivits. Bland annat anges i utredningen på sid 421 (del 1) att "[f]ör det som tidigare benämnts nummerspel, t.ex. Lotto gäller fortsatt ensamrätt för Svenska Spel". Samtidigt följer av förslaget till förordning om spel för allmännyttiga ändamål 5 § att vissa särskilda villkor gäller för nummerspel, vilket Svenska Spel tolkar som att allmännyttan har rätt att anordna och tillhandahålla nummerspel. För att inte skapa förvirring beträffande vilka spel som får anordnas bör detta förtydligas genom mer konsekventa och likvärdigt utformade villkor, framförallt med avseende på allmännyttans villkor för lotterier (såväl lag som förordning) samt att definitionen av lotterier förtydligas så att den tydligt anger vad som ska vara förbehållet staten och allmännyttan. Svenska Spel anser därför att det ej är ändamålsenligt att det av spellagens 5 kapitel inte framgår att licens för allmännyttiga ändamål får omfatta lotterier utan att det istället anges vilka spel som *inte* får tillhandahållas. Detta medför en osäkerhet inte minst med avseende på vilka framtida spelformer allmännyttan får anordna. Mot bakgrund av detta bör spellagens 5 kapitel 1–2 §§ samt förordning om spel för allmännyttiga ändamål ändras så att det, i likhet med spellagens 4 kapitel 1 § samt förordning om statligt spel 9 §, anges att sådan licens får omfatta lotterier och vilka lotterier.

Svenska Spel förordar vidare en ändring av definitionen av nummerspel, som enligt förslaget finns i förordning om statligt spel 2 § 2 st 3 p. Det är viktigt att en definition av en spelform är tillräckligt vid i sin omfattning för att även ta höjd för spelformens framtida innovation och utveckling. Vad gäller just nummerspel är det önskvärt med en definition som även inkluderar spel där den bakomliggande logiken i spelet är numerisk men där spelet inte grafiskt framställs med nummer för spelaren. Ett nummerspel behöver inte nödvändigtvis innebära att spelaren väljer just nummer utan kan likväl innebära att spelaren gör andra val som i den bakomliggande logiken i spelet motsvarar ett eller flera nummer. Svenska Spel föreslår därför följande lydelse: *"Nummerspel: land- eller onlinebaserat lotteri, med fast eller rörlig vinstplan, där utgången helt baseras på en dragning och där spelarens vinst avgörs av att dragningens resultat stämmer överens med spelarens egna eller slumpvalda val i lotteriet."*

Svenska Spel tillstyrker vidare att vinståterbetalningsprocenten för lotterier begränsas till maximalt 50 procent. Detta blir en naturlig följd av att lika villkor ska gälla för likvärdiga produkter – även om det innebär att Svenska Spel kommer behöva sänka vinståterbetalningen på bolagets spel Keno.

Eftersom vinståterbetalningen är baserad på slumpmässiga utfall så anser Svenska Spel att det är positivt att förordningen om statligt spel 13 § har utformats så att den tar höjd för händelser – förändringar i vinståterbetalningen – som ligger utanför spelföretagets kontroll (d v s slumpen). Mot bakgrund av detta tolkar Svenska Spel det som att det är den teoretiska vinståterbetalningen som spelföretaget ska förhålla sig till. Svenska Spel anser dock att detta bör tydliggöras genom förarbeten.

För det fall lagstiftaren inte anger att det är den teoretiska vinståterbetalningen som avses så menar Svenska Spel att vinståterbetalningen bör anges över en lång tidsperiod eftersom den faktiska återbetalningen vid var tid till stor del är beroende av slumpen. I detta avseende är det positivt att det

i förordningen om statligt spel 13 § är angivet "under licenstiden", detta förutsatt att licens ges för en lång tidsperiod, (jfr spellagens 3 kapitel 16 § att licens får ges för högst fem år).

Slutligen tolkar Svenska Spel utredningens förslag att spelföretagen framöver fritt ska kunna välja formen av vinstutbetalning, d v s att spelföretagen ska kunna erbjuda pengavinster och/eller varuvinster, vilket Svenska Spel tillstyrker. Svenska Spel anser dock att det för tydlighets skull bör tydliggöras i förarbeten att varuvinster omfattas av begreppet "spel som har ett penningvärde" i spellagen 1 kapitlet 5 §.

12.5.2 Självserviceterminaler

I likhet med vad Svenska Spel anført om s k självserviceterminaler i avsnitt B, kapitel 11.4 (avseende licens för vadhållning) och 11.9 (avseende licens för onlinespel) ovan, tillstyrker Svenska Spel utredningens förslag beträffande självserviceterminaler för lotterier (se spellagen 4 kapitlet 3 § för statligt spel och 5 kapitlet 7 § för spel för allmännyttiga ändamål). Svenska Spel föreslår även för lotterier att bestämmelsen bör utvidgas så att kretsen som inte får tillhandahålla teknisk eller elektronisk utrustning av det slag som avses, utökas till att utöver spelföretaget eller dess ombud även omfatta andra samarbetspartners. Följande lydelse föreslås därför i spellagen 4 kapitlet 3 §: "*Vid försäljning av lotterier är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget, dess ombud eller annan samarbetspartner.*" Som också framgår av Svenska Spels kommentar i kapitel 11.4 ovan, är bolagets tolkning av bestämmelsen att den endast begränsar möjligheten att *erlägga sin betalning* för lotteriet i sådan utrustning. Svenska Spel utgår således ifrån att det är tillåtet att tillhandahålla teknisk eller elektronisk utrustning så länge sådan utrustning inte möjliggör att spelaren därigenom erlägger sin insats/betalning för lotteriet. Att helt förbjuda teknisk eller elektronisk utrustning i samband med spel skulle gå emot samhällets digitaliseringstrend och motverka en modernisering av regleringen.

12.6 Spel för allmännyttiga ändamål

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag gällande spel för allmännyttiga ändamål. Se dock kommentarer i avsnitt B, kapitel 12.5 ovan vad gäller förtydliganden av vilka spel som ska kunna erbjudas och att lika villkor ska gälla för staten och allmännyttan.

Kapitel 13. Andra angelägna förändringar

13.3 Kortspel i turneringsform

Svenska Spel avstyrker utredningens förslag i enlighet med vad som anges nedan.

Licens för anordnande av kortspel i turneringsform

Av direktivet för utredningen följer att utredningens uppdrag är att lämna förslag till en ny reglering som ska syfta till att skapa en spelmarknad som präglas av ett högt konsumentskydd, hög säkerhet i spelen och tydliga förutsättningar för att få verka på marknaden. Ytterligare en utgångspunkt är att skadeverkningarna av spelande ska begränsas och att efterfrågan på onlinespel ska kanaliseras till

säkra och kontrollerade erbjudanden på ett sätt som inte leder till ökat spelande. Utredningens syfte med att föreslå en möjlighet att söka licens för kortspel i turneringsform uppges vara att motverka förekomsten av illegalt pokerspel vilket idag förekommer i inte obetydlig omfattning. Med de begränsningar som föreslås beträffande bland annat deltagande, insatser och vinster menar utredningen att den föreslagna regleringen skulle tillgodose ett behov av kanalisering från illegal verksamhet till ett lagligt alternativ och samtidigt uppnå ett högt konsumentskydd.

Det kan dock enligt Svenska Spels mening ifrågasättas om det lämpligaste sättet att uppnå de eftersträlvade målen, kanalisering och högt konsumentskydd, är att öppna upp kortspel i turneringsform för privata aktörer.

Kortspel är en spelform som är förknippad med betydande risker för såväl spelproblem som oegentligheter i och kring spelen. Det finns behov av långtgående säkerhets- och övervakningsrutiner, god ålderskontroll samt omfattande kompetens och erfarenhet hos personalen vad gäller de med kasinospelen förknippade riskerna. Därför bör spelet ske under kontrollerade former och vara föremål för strikt kontroll av Spelmyndigheten. Förutsättningarna för att säkerställa en god kontroll, säkerhet och styrning är enligt Svenska Spels mening betydligt större om spelet är förbehållet det statliga bolaget än om det sprids på en mängd privata aktörer med uttalat vinstsyfte.

Att avvika från den ordningen avseende något enskilt kasinospel skulle rimligtvis kräva att den spelformen är väsentligt mindre riskfylld. Generellt sett är kortspel inte mindre riskfyllt än övriga bordsspel på kasinona. Som utredaren påtalat är tiden mellan insats och vinst i turneringsspel längre än vid annat pokerspel. Det finns dock även andra faktorer som har betydelse för hur riskfyllt ett spel anses vara. Genom att öppna upp kortspel i turneringsform för licens enligt utredningens förslag ökar tillgängligheten, vilket anses vara en av de största riskfaktorerna i spel.

Av den information Svenska Spel har fått från Folkhälsomyndigheten avseende Swelogs prevalensstudie 2015 framgår att av dem som spelat poker (landbaserat och online) månadsvis har andelen med spelproblem ökat och ligger nu kring 30 procent. Bland dem som spelat landbaserat pokerspel det senaste året är drygt 10 procent problemspelare och av dem som spelat landbaserat pokerspel månadsvis det senaste året är drygt 27 procent problemspelare. Spelare i åldern 18–24 år är den största gruppen som spelat poker såväl landbaserat som online och dessa spelar dubbelt så mycket landbaserat spel som online.

Såvitt Svenska Spel känner till finns det inte någon särskild undersökning avseende kortspel i turneringsform som utvisar huruvida riskerna med kortspel i turneringsform avviker från de risker som Folkhälsomyndigheten har identifierat beträffande pokerspel generellt. Utredaren tycks t ex inte ha beaktat att just pokerspel är särskilt attraktivt hos unga spelare som också är särskilt sårbara. Inte heller synes utredningen ha gjort någon djupare konsekvensanalys beträffande vilka effekter utredningens förslag att öppna upp kortspel i turneringsform för licens, med de begränsningar som föreslås, skulle få. Enligt Svenska Spels mening bör en noggrann analys göras innan kortspel i turneringsform öppnas upp för licens för privata aktörer.

Ett alternativ till att öppna upp spelformen för licens är att det statliga bolagets (Casino Cosmopol) uppdrag utökas till att anordna pokerturneringar på fler platser i landet än dagens kasinorter. Därmed skulle det illegala spelandet i större utsträckning än idag kunna kanaliseras till det lagliga alternativet. Genom att utnyttja den kompetens och erfarenhet samt de rutiner som redan är etablerade inom Casino Cosmopol kan även garanteras att spelet sker under kontrollerade och säkra former.

Därigenom säkerställs ett högt konsumentskydd och säkerhet i spelet. Exempelvis ökar möjligheterna till enhetliga åtgärder för motverkande av såväl spelproblem (såsom registrering av spelare, proaktiva samtal med kunder som befinner sig i riskgrupper för spelproblem och avstängning från spel/besök) som penningtvätt och annan brottslighet, om spelet samlas hos en legal aktör.

För det fall att lagstiftaren trots det ovanstående föreslår att kortspel i turneringsform ska öppnas upp för licens har Svenska Spel följande kommentarer på utredningens förslag.

Utredningen har föreslagit att åldersgränsen för spelet ska vara 18 år. Casino Cosmopol tillämpar idag en åldersgräns om 20 år på bolagets kasinon. Mot bakgrund av de risker som enligt ovan är förknippade med kasinospel, inklusive kortspel, anser Svenska Spel att det inte är lämpligt att tillämpa en åldersgräns som är lägre än den som gäller på de statliga kasinona.

Av utredningen framgår att insatserna ska begränsas till drygt 1 000 kr (1/40 prisbasbelopp) per deltagare för att spelet inte direkt ska konkurrera med det pokerspel som sker på Casino Cosmopol. Svenska Spel vill i detta sammanhang upplysa om att under en normal vecka anordnar Casino Cosmopol i snitt 25 turneringar. Av dessa har endast ett fåtal turneringar ett inköp som är över "drygt 1 000 kronor" (cirka fyra turneringar per vecka har ett inköp på 1 000 kr exklusive avgift och endast tre turneringar har ett inköp över 1 000 kr exklusive avgift). Förslaget innebär således att de privata pokerturneringarna kommer att få villkor som gör att de kommer konkurrera med de pokerturneringar som Casino Cosmopol anordnar. Om de föreslagna turneringarna ska fungera som komplement till, och inte konkurrera med, Casino Cosmopols turneringar behöver insatsgränsen vara betydligt lägre, förslagsvis inte högre än 200 kr.

Vidare har utredningen föreslagit att av vinstpotten får högst 50 procent utgöras av andra medel än av spelarna gjorda insatser, vilket Casino Cosmopol inte har tillstånd till idag. Svenska Spel anser att Casino Cosmopol i vart fall bör erhålla motsvarande villkor, även detta med anledning av att de föreslagna turneringarna ska fungera som komplement till, och inte konkurrera med, Casino Cosmopols turneringar.

Trots de begränsningar vad gäller insats och antal deltagare som utredningen föreslår kommer den föreslagna typen av turneringar att omfatta betydande summor pengar som ger upphov till risker för oegentligheter i spelen och risk för problemspelande. Det bör därför uppställas strikta krav på säkerhets- och övervakningsåtgärder, god ålderskontroll och utbildning av personal. Även penningtvättslagstiftningens krav måste beaktas. En noggrann tillsyn över dessa anordnare kommer därför att krävas.

Enstaka större kortspelsturneringar

Utredningen föreslår vidare att ett spelföretag med licens att anordna kasinospel online, ensamt eller tillsammans med annat sådant spelföretag, får ansöka om licens att anordna högst en årlig landbaserad turnering i kortspel. I enlighet med vad som angetts i ovan stycke avseende "*Licens för anordnande av kortspel i turneringsform*" avstyrker Svenska Spel även denna del av förslaget. Svenska Spel anser att utredaren inte har gjort någon närmare analys av vilka effekter detta kan leda till. Som framgår ovan är kortspel en relativt riskfylld produkt. Det är därför enligt bolagets uppfattning inte lämpligt att införa en sådan möjlighet att anordna enstaka större kortspelsturneringar som föreslås. Antalet licenser för onlinespel är obegränsat och varje licenshavare har möjlighet att erhålla en licens för en landbaserad turnering per år. Därmed kan det totala antalet enstaka större

kortspelsturneringar bli mycket stort. Dessa turneringar kan dessutom bli mycket omfattande exempelvis om flera licenshavare går ihop och anordnar turneringar. Den föreslagna regleringen kan således leda till att större landbaserade kortspelsturneringar anordnas i stor omfattning och Svenska Spel ställer sig frågande till om detta har varit utredarens avsikt. Vidare kan Svenska Spel konstatera att det i denna del inte föreligger något behov av kanalisering. Förslaget är därmed enligt Svenska Spels mening inte lämpligt att införa.

För det fall att lagstiftaren trots det ovanstående föreslår att införa aktuell bestämmelse så har Svenska Spel följande kommentarer på utredningens förslag.

Det avgörande skälet till utredningens förslag synes vara att ge samtliga spelföretag som har licens att anordna pokerspel online samma möjligheter som Svenska Spel har enligt sina nuvarande tillstånd⁵, d v s att kombinera en pokerturnering som påbörjas online med ett turneringsavslut/finalspele på ett landbaserat kasino. Svenska Spel anser att bestämmelsen i spellagens 8 kap 7 § bör förtydligas så att det framgår att det krävs koppling till tidigare onlinespel och att det tydligt anges huruvida det endast är avsett att omfatta sådana turneringar som påbörjas online, avbryts och sedan fortsätter (med samma spelare och med samma antal marker som när spelet avbröts) i en fysisk lokal, eller om förslaget även är tänkt att omfatta så kallade satellitturneringar online där ett antal personer som deltar i en turnering, som i sin helhet äger rum (och avslutas) online, vinner deltagande i en ny turnering, som i sin helhet är en landbaserad turnering. Det är den sistnämnda modellen med satellitturneringar som enligt Svenska Spels uppfattning är mest förekommande idag och om utredningens förslag är tänkt att omfatta även dessa bör det klargöras och förslaget bör anpassas efter hur dessa turneringar i praktiken går till.

Svenska Spel vill framhålla att aktuella kombinerade turneringar bör kunna arrangeras av Svenska Spel i samarbete med Casino Cosmopol, detta eftersom samarbete då kommer ske mellan två separata bolag som agerar på armlängds avstånd, vilket således innebär att Casino Cosmopol inte kommer att kunna samarbeta med Svenska Spel på ett sätt som ger Svenska Spel en otillbörlig fördel framför andra spelföretag. Det föreligger därför inte något hinder för Casino Cosmopol att ingå avtal med och ombesörja turneringsavslut även för andra spelföretag än Svenska Spel som erhåller licens, och som önskar hålla den fysiska delen av turneringen på ett landbaserat kasino. Det föreligger således inte några konkurrensrättsliga skäl att exkludera möjligheterna för Casino Cosmopol att ombesörja turneringsavslut på de landbaserade kasinona.

Vad gäller kravet på att det inte får förekomma annat spel i den lokal där turneringarna ska avslutas är detta något som i och för sig kan hanteras inom ramen för Casino Cosmopols verksamhet, på så sätt att turneringarna äger rum i en separat lokal eller äger rum vid en tidpunkt då kasinots övriga spel är stängda. Svenska Spel menar dock att det är ologiskt att utredningen föreslår att det inte får förekomma annat spel. Kortspel i turneringsform bör anordnas på ett sätt så att hög säkerhet i spelen och relevanta spelansvarsåtgärder kan säkerställas. Lokaler där annat spel anordnas borde vara *särskilt* lämpliga för anordnande av kortspel eftersom det finns utarbetade rutiner för identifikationskontroll, att kontrollera åldersgränser och personalen är utbildad och erfaren både vad gäller spelansvar och kontroll samt övervakning av spelet. Dessa fördelar måste rimligen enligt Svenska Spels mening överväga den eventuella risk som finns att turneringsdeltagarna skulle komma att lockas att delta i andra spel som förekommer i lokalen. Detta särskilt eftersom deltagare i

⁵ Fi2015/03633/UR Tillstånd att anordna poker över internet och Fi2015/03524/UR Tillstånd enligt kasinolagen att anordna kasinospel

kombinerade turneringarna har påbörjat spelet online och de har därmed med stor sannolikhet redan utsatts för andra riskfyllda spelprodukter på webbplatsen, till exempel nätkasino.

Ytterligare skäl för att dessa turneringar bör få anordnas i lokaler där det förekommer annat spel är att det är förenat med kostnader både att ha det antal spelbord som behövs för en turnering och att bygga upp en organisation med kompetent personal, erforderliga säkerhets- och övervakningsfunktioner innefattande omfattande kameraövervakning m m. Om licenshavaren enbart får anordna enstaka turneringar och de inte får äga rum i lokaler där det anordnas annat spel blir det enligt Svenska Spels mening, med beaktande av arrangörernas intresse av kostnadseffektivitet och lönsamhet, svårt att i praktiken säkerställa ett fullgott spelansvar och hög säkerhet samt integritet i spelet.

Utredningen föreslår bland annat att antalet deltagare i enstaka större turneringar ska begränsas och synes utgå från antalet deltagare i av Svenska Spel anordnade SM-turneringar för att fastställa ett lämpligt antal deltagare. Dessa turneringar var dock inte sådana kombinerade turneringar som förslaget avser utan dessa turneringar avgjordes helt och hållet online, varför relevansen av dessa jämförelsetal kan ifrågasättas. Av den föreslagna texten framgår inte varför antalet deltagare överhuvudtaget ska begränsas. Svenska Spel har svårt att se att det föreligger några ansvarsskäl eller andra skäl som motiverar sådana begränsningar i lag. En stor del av syftet med att hålla en årlig "SM-turnering" är att de spelare som önskar delta ska kunna göra det. Hur stort detta antal är beror på hur populärt spelet är vid var tid och är inte lämpligt att fastställa i lag.

Vad gäller den föreslagna begränsningen avseende högsta vinst anser Svenska Spel att begränsningen i spellagens 9 kapitel 7 § 2 stycket c), att högst 25 prisbasbelopp (d v s 2 procent av den högsta tillåtna vinstpotten enligt utredningens förslag) får tillfalla en spelare, är omotiverat låg. En rimligare reglering vore att 20–25 procent av vinstpotten får utgå som förstapris till vinnaren av turneringen.

Så som angivits ovan i avsnittet avseende "*Licens för anordnande av kortspel i turneringsform*" utgår Svenska Spel från att lagstiftaren även beträffande enstaka större kortspelsturneringar uppställer strikta krav på säkerhets- och övervakningsåtgärder, god ålderskontroll och utbildning av personal. Även penningtvättslagstiftningens krav måste beaktas. En noggrann tillsyn över dessa anordnare kommer därför att krävas.

I övrigt förespråkar Svenska Spel att det bör inkluderas bestämmelse som anger en begränsning av det totala antalet licenser, detta eftersom omfattningen av dessa turneringar (som har påtalats ovan) annars kan bli mycket större än utredningen sannolikt sett framför sig.

Slutligen utgår Svenska Spel från att om denna bestämmelse införs ska lika villkor även i övrigt gälla på så sätt att Casino Cosmopol kommer att få motsvarande möjlighet att anordna landbaserat kortspel i turneringsform på samma villkor som föreslås gälla för de enstaka större kortspelsturneringarna, till exempel att 50 procent av vinstpotten kan utgöras av andra medel än av spelarna gjorda insatser (vilket Casino Cosmopol inte har tillstånd till idag) och att lika villkor ska gälla beträffande marknadsföring av landbaserat turneringsspel.

Kapitel 14. Vinståterbetalning

För ordningens skull vill Svenska Spel påpeka att utredningens uppgifter på sidan 484 (del 1) om högsta vinståterbetalningsprocent för vadhållning hos Svenska Spel är fel. Enligt bolagets nuvarande tillstånd för spel och lotterier gäller att vid vadhållning varierar vinståterbetalningen mellan 40 och 85 procent (bl a beroende på om det är fasta/löpande odds som avses).

I övrigt får Svenska Spel anföra följande vad gäller förslaget om vinståterbetalning.

Svenska Spel avstyrker utredningens förslag att vinståterbetalningsprocenten för de konkurrensutsatta spelen inte bör regleras. Svenska Spel anser att det bör införas en begränsning av vinståterbetalningsprocenten för de spelformer som genom förslaget öppnas upp för konkurrens. Begränsningen bör framgå i föreskrifter utfärdade av Spelmyndigheten och bör bestämmas till en sådan nivå som Spelmyndigheten finner lämplig med hänsyn till de olika spelformerna. Enligt Svenska Spels bedömning bör vinståterbetalningsprocenten åtminstone understiga 100 procent (sammantaget över en rullande 52-veckorsperiod).

Utredningen för ett resonemang om att en fri prissättning är grundläggande på en konkurrensutsatt marknad. Svenska Spel vill i det sammanhanget betona att det inte går att jämföra spelmarknaden med vilken marknad som helst. Spel om pengar kommer alltid att innebära risker för samhället och den enskilde, vilket måste beaktas vid utformningen av en konkurrensutsatt spellicensmarknad. Ett uttalat syfte med den nya spelregleringen är just att skapa en spelmarknad som är sund och säker och präglas av ett högt konsumentskydd. I detta sammanhang har vinståterbetalningsprocenten en stor betydelse menar Svenska Spel. En oreglerad vinståterbetalning skulle innebära negativa konsekvenser i form av ökad risk för penningtvätt och matchfixning. Vinståterbetalningsnivån har även viss betydelse för riskerna att utveckla spelproblem.

Som framgår av Lotteriinspektionens rapport "*Identifiering och bedömning av risker för penningtvätt på den svenska spelmarknaden*"⁶ finns det risker ur ett penningtvättsperspektiv med höga vinståterbetalningar. I rapporten anges att höga insats- och vinstmöjligheter och en hög vinståterbetalning antas vara attraktiva egenskaper för aktörer som har behov av att tvätta pengar.⁷ Vidare framgår att vissa förutsättningar såsom exempelvis en låg vinståterbetalning sannolikt begränsar spelens attraktivitet för penningtvätt.⁸ Även riskerna för matchfixning ökar med en oreglerad vinståterbetalningsnivå. I Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport om matchfixning framgår att målet med att manipulera spelmarknaden är att i möjligaste mån maximera vinster och minimera riskerna.⁹ Det är uppenbart att en högre vinståterbetalning bidrar till att maximera vinsterna och att en oreglerad vinståterbetalning därmed ökar riskerna för matchfixning. Matchfixning är idag ett av de största hoten mot idrotten och i linje med utredningens direktiv att vadhållning inom ramen för ett licenssystem inte ska skada idrotten, bör sådana faktorer som ökar riskerna för matchfixning minimeras i den reglering som nu föreslås.

Utredningen anför att det inte finns evidens som styrker ett samband mellan hög vinståterbetalning och spelproblem. Svenska Spel instämmer delvis. Det saknas *tillräcklig* evidens i denna fråga, vilket dock till stor del beror på att forskningen inte fokuserat på återbetalningens betydelse för spelproblem.

⁶ Lotteriinspektionens rapport, *Identifiering och bedömning av risker för penningtvätt på den svenska spelmarknaden*, diarienummer 17Li83, 2017.

⁷ Se ovan, sid 36.

⁸ Se ovan, sid 13.

⁹ Brå:s rapport 2015:18, *Matchfixning, Manipulation av matcher och spelmarknad*, sid 77.

I den utvärdering av Svenska Spels spelansvar som Ramböll utförde 2016 framkom emellertid att höga vinståterbetalningsprocent har ett starkt samband med sannolikheten för spelproblem. Även andra faktorer såsom framförallt produktens utformning har också stor betydelse för risken att utveckla spelproblem. Detta innebär alltså att en hög vinståterbetalningsprocent på sådana produkter som genom sin utformning i sig medför en hög risk, ökar risken för att utveckla spelproblem. Eftersom utredningen inte ens föreslår någon begränsning av vinståterbetalningsprocenten på högriskprodukter, finns enligt Svenska Spels bedömning en risk för att förslaget om en oregerad vinståterbetalning kommer att leda till ökad risk för spelproblem.

Utredningen menar att en oregerad vinståterbetalning är avgörande för om man ska uppnå önskad kanaliseringsgrad. Även om ett av utredningens uppdrag har varit att kanalisera det spel som idag står utanför den svenska spelmarknaden till att omfattas av svensk lagstiftning och svenska myndigheters tillsyn och att en oregerad vinståterbetalning kan motiveras utifrån detta kanaliseringsuppdrag, vill Svenska Spel påpeka att utredningen likväl har haft i uppdrag att genom sitt förslag begränsa de negativa konsekvenserna av spelet. Enligt utredningsdirektiven ska kanaliseringen inte heller ske på ett sätt som leder till ökat spelande. Enligt Svenska Spels uppfattning bör inte kanaliseringsintresset väga så tungt i frågan om vinståterbetalning att de negativa skadeverkningarna av förslaget förbises. Det finns också en risk för att en obegränsad vinståterbetalning kan leda till ökat spelande, vilket alltså inte varit syftet med den nya regleringen. För att ta hänsyn till såväl kanaliseringsuppdraget som konsumentskyddet, menar Svenska Spel att vinståterbetalningen bör begränsas och regleras i föreskrifter utfärdade av Spelmyndigheten. Vinståterbetalningsprocenten bör bestämmas till den nivå som Spelmyndigheten finner lämplig med hänsyn till de olika spelformerna, men nivån bör åtminstone understiga 100 procent (samtantaget över en rullande 52-veckorsperiod).

Vad gäller att vinståterbetalningsprocenten bör gälla över en rullande 52-veckorsperiod, får Svenska Spel anföra följande. Enligt den ordning som idag tillämpas för kontroll av efterlevnaden av Svenska Spels nuvarande tillstånd gäller att återbetalningen under en löpande period om 52 veckor inte får överstiga angiven återbetalningsnivå. Detta är en lämplig ordning med hänsyn till att den faktiska återbetalningen på vadhållning varierar oerhört mycket under en kort tidsperiod beroende på odds, utfall och spelarnas spelalternativ. Återbetalningen bör därför följas över en statistiskt säkerställd period, vilken i överenskommelse mellan Svenska Spel och Lotteriinspektionen har bestämts till rullande 52 veckor. Svenska Spel förordar att denna tidsperiod ska gälla även i den framtida regleringen.

Vad gäller vinståterbetalningsnivån för lotterier och utredningens förslag att denna ska begränsas till maximalt 50 procent, har Svenska Spel inget att erinra mot nivån som sådan. Svenska Spel kan dock konstatera att förslaget innebär att Svenska Spel kommer att vara tvungna att sänka vinståterbetalningen på bolagets produkt Keno (som enligt befintligt tillstånd får vara maximalt 55 procent). Svenska Spel kommenterar även vinståterbetalningsprocenten för lotterier i avsnitt B, kapitel 12.5 ovan.

Kapitel 15. Tillämpningsområde

15.1 Spellagens tillämpningsområde

Svenska Spels tillstyrker utredningens förslag att den nya spellagen ska tillämpas på spel som tillhandahålls i Sverige, anordnas i Sverige eller annars möjliggör deltagande från personer som är bosatta eller stadigvarande vistas här. För att den eftersträvade kanaliseringen ska uppnås är det viktigt att lagen, och därmed kravet på licens för att tillhandahålla spel, kommer att omfatta även sådant spel som erbjuds via internet av spelföretag som är etablerade i andra länder, när dessa bolag vänder sig till svenska konsumenter. Ett av problemen med den nuvarande lotterilagen är att lagen inte är tillämplig på sådant spel, vilket som bekant har fått till effekt att ett stort antal utländska spelföretag erbjuder sina spel till svenska konsumenter utan tillstånd i Sverige.

Utredningen har föreslagit att det ska vara möjligt att få licens för att kunna tillhandahålla och anordna spel på fartyg i internationell trafik. Svenska Spel anser att det bör klargöras att tillhandahållande/anordnande av sådant spel endast får ske under den tid som aktuella fartyg är i rörelse/trafik under pågående resa/rutt. Det finns annars risk för uppkomst av så kallade flytande kasinon som erbjuder kasinospel när fartygen ligger i hamn eller när fartygen gör en begränsad, lokal rundtur, vilket inte torde vara syftet med denna reglering och som inte vore önskvärt mot bakgrund av utredningens förslag avseende ensamrätt för statligt spelföretag att erhålla licens för landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal.

Kapitel 16. Utformningen av det svenska licenssystemet

16.1 Licensieringens bredd

Svenska Spel har inget att erinra mot utredningens förslag som sådant att den som tillverkar, tillhandahåller, installerar eller ändrar spelprogramvara för onlinespel ska ha licens.

Svenska Spel anser att förslaget i och för sig är av stor betydelse för att säkerställa säkerheten i spelen och i syfte att erhålla ett högt konsumentskydd. Svenska Spel anser dock att kretsen av de leverantörer som omfattas av kravet bör begränsas, förslagsvis bör begränsning ske till direkta avtalspartners. Om licenskravet även omfattar underleverantörer i alltför många led bort så blir det annars svårt för såväl spelföretag som leverantörer att veta vilka leverantörer som omfattas av licenskravet. Ett sådant förtydligande av vilka aktörer som behöver ha licens, liksom vilka krav som ska uppfyllas för att erhålla licens, bör meddelas i föreskrifter från Spelmyndigheten.

Svenska Spel anser även att processen för ansökan och tilldelning av aktuella licenser bör vara enkel och ske skyndsamt, eftersom licenskravet annars riskerar att begränsa leverantörsmarknaden och därmed begränsa spelföretagens möjligheter att välja nya leverantörer med innovativa produkter och tjänster. Den tekniska utvecklingen går mot att använda nya former av systemlösningar och en begränsning av leverantörsmarknaden skulle således motverka en sådan teknisk utveckling.

Vidare anser Svenska Spel att det är av stor vikt att spelföretagen får rimlig tid att byta leverantör om så erfordras till följd av kravet på licens. Licenskravet kan medföra att spelföretag kan behöva byta ut centrala leverantörer av spelprogramvara och/eller automater. Ett byte av plattformslieferantör tar i normalfallet flera år (inklusive kravställning, upphandling och implementation). Detta kommenteras närmare i avsnitt B, kapitel 31 nedan.

AN

Svenska Spel anser även att det i förslaget är otydligt om licenskravet omfattar allt onlinespel eller endast sådant onlinespel som avses i spellagens 6 kapitel 1 §. Detta bör förtydligas i förarbetena till lagen.

Vad gäller utredningens förslag att den som har licens enligt ovan inte får tillverka, tillhandahålla, installera eller ändra spelprogramvara till någon som tillåter spel från Sverige utan att ha licens för detta så avstyrker Svenska Spel det förslaget. Förslaget kan få till konsekvens att i Sverige reglerade spelföretag kan behöva byta leverantör om dessa inte prioriterar de svenska företagen framför andra kunder (som tillåter spel från Sverige utan licens). Denna risk är särskilt stor beträffande leverantörer som är globala aktörer då dessa möjligen inte har så stort intresse av den svenska marknaden, vilket förmodligen beror på hur väl kanaliseringen lyckas. Kravet kan i sådant fall medföra en stor nackdel och leda till en försämrad konkurrenskraft för de i Sverige reglerade aktörerna. Svenska Spel anser därför inte att det är rimligt att spelföretagen ska ha ett sådant affärsmässigt ansvar (och risk) för ett säkerställande av kanaliseringen. Vidare konstaterar Svenska Spel att den tekniska utvecklingen även kan göra det svårt att avgöra om/när någon tillåter spel från Sverige, varför lagstiftaren i vart fall bör inkludera ett förtydligande om vad som avses i detta sammanhang.

16.2 Tillverkning, innehav och införsel av vissa automater

Svenska Spel har inget att erinra mot utredningens förslag att penning- och värdeautomater bara får tillverkas av den som har licens för detta.

Svenska Spel anser dock att detta krav, i likhet med vad som har anförts i avsnitt B, kapitel 16.1 ovan, bör förtydligas med avseende på vilka som ska omfattas av kravet, att en snabb hantering av licensgivning är viktigt samt att spelföretagen måste få rimlig tid att efterleva kravet. Detta eftersom licenskravet likt avsnitt 16.1 ovan annars riskerar att begränsa leverantörsmarknaden och därmed begränsa spelföretagens möjligheter att välja nya leverantörer med innovativa produkter och tjänster.

Svenska Spel har inte heller något att erinra mot utredningens förslag till licens för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater. Svenska Spel anser dock att det bör förtydligas att Svenska Spels värdeautomatspels-partners inte omfattas av kravet på licens för innehav av värdeautomater, detta eftersom det är Svenska Spel som har den aktuella licensen för att anordna spelet på automaterna och detta innefattar rätt att placera ut automaterna i restauranger och bingohallar. Förslagsvis sker ovan förtydligande genom att det i spellagens 11 kapitel 6 § 2 st införs en ny punkt; *"Automater som anges i första stycket får dock innehållas utan licens av... den som är Värdeautomatspels-partner för ett spelföretag som har licens att anordna spel på automater."*

16.3 Lämplighetskrav och 16.4 Licensieringens djup

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag beträffande vilka krav som ska ställas på spelföretag som ansöker om licens och på dess företrädare. Aktuella krav bidrar till att erhålla en spelmarknad med tillförlitliga spelföretag och ett högt konsumentskydd, vilket är av stor vikt.

Av spellagens 3 kapitel 6 § framgår att licens ska ges bland annat om sökanden bedöms ha den insikt, erfarenhet och organisation som krävs för att bedriva den planerade verksamheten. Vidare följer av 7 § att vid bedömningen av om sökanden i övrigt är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Såvitt Svenska Spel har förstått kommer ytterligare villkor för att få bedriva

spelverksamhet att fastställas av regeringen eller Spelmyndigheten i förordning, föreskrifter eller tillståndsvillkor (enligt bemyndigande i spellagens 23 kapitel 2 § punkt 5). Det är inte osannolikt att spelföretag som kommer att söka licens enligt spellagen är nybildade och/eller mindre bolag som ingår i en större koncern som tidigare har bedrivit spelverksamhet, eller att spelföretaget ingår i en koncern som innehåller andra koncernbolag som också kommer att ansöka om licens att bedriva spelverksamhet enligt spellagen. För Svenska Spels del kommer den sistnämnda situationen att uppkomma till följd av spellagens krav i 4 kapitlet 2 §, att ett statligt företag som har licens enligt 4 kapitlet inte kan få licens till andra spel enligt spellagen.

Det är rimligt att såväl Svenska Spel som sådana andra bolag som ingår i en större koncern enligt ovan ska ha möjlighet att åberopa koncernens samlade insikt, erfarenhet, organisation och kapitalstyrka, liksom koncernens samlade möjlighet att uppfylla sådana övriga krav för spelets bedrivande som kan uppställas i villkorsgivningen. Detta bör beaktas vid prövningen av om spelföretaget uppfyller spellagens krav för att få licens och huruvida spelföretaget uppfyller spellagens krav. Därför skulle en ny 8 § kunna införas i spellagens 3 kapitel med följande lydelse: "*Vid bedömningen av om sökanden uppfyller de förutsättningar för att få licens som följer av denna lag samt de övriga krav som följer av lag, förordning, föreskrifter eller tillståndsvillkor, ska sökanden som är en juridisk person ha rätt att åberopa insikt, erfarenhet, organisation, kapitalstyrka och övrig relevant kapacitet som finns i annan juridisk person inom samma koncern som sökanden.*"

Svenska Spel utgår vidare från att sådan kapacitet och/eller sådana operativa funktioner som ett spelföretag säkerställer genom ingående av uppdragsavtal enligt spellagens 10 kapitel 1 § ska tillgodoräknas spelföretaget vid licensprövningen. Detta kan med fördel förtydligas i propositionen.

16.11 Tid och villkor för licens

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att licenstidens längd i normalfallet ska vara fem år. Detta ger spelföretagen en långsiktighet som erfordras för att de ska vara villiga att göra de investeringar i exempelvis spel- och affärssystem, spelansvarsverktyg etc som erfordras enligt den föreslagna regleringen. En längre licenstid leder också till en kontinuitet och stabilitet på spelmarknaden vilket ger större trygghet för konsumenterna. Svenska Spel tillstyrker även att licenserna får förenas med villkor, vilket gör dem mer ändamålsenliga och flexibla. Svenska Spel utgår från att lika villkor kommer att utfärdas för likvärdiga spel.

Utredningen anger vidare att det av licensen ska framgå vilka spel som ska omfattas av licensen. Svenska Spel anser att villkoren i detta avseende inte bör vara alltför specifika eftersom det är behövt med ett visst utrymme för produktutveckling utan att spelföretagen ska behöva ansöka om ändring eller ny ansökan om licens. Mot bakgrund av detta anser Svenska Spel att det i licensen bör vara tillräckligt med att ange spelformen (t ex nummerspel) och inte de specifika spelprodukterna (t ex Lotto).

I avsnitt B, kapitel 31 nedan påtalar Svenska Spel att Spelmyndighetens möjlighet att förena licenser med villkor bör innefatta en rätt för Spelmyndigheten att i vissa situationer medge undantag från bestämmelse i lag, förordning, föreskrift eller villkor.

16.12 Uppdragsavtal

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att ett spelföretag får uppdra åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa operativa funktioner som ingår i spelföretagets verksamhet enligt spellagen. Bolaget konstaterar, liksom utredningen, att det inte finns någon standardlösning utan att uppdragsavtal kan ingås i olika situationer och avse olika delar av verksamheten. Svenska Spel utgår således från att uppdragsavtal kan ingås mellan ett spelföretag och ett annat bolag i samma koncern likväl som mellan spelföretaget och ett helt fristående servicebolag. Svenska Spel utgår vidare från att detta innebär att spelföretaget är det företag som innehar spellicensen, och som tar det fulla ansvaret enligt spellagen, för den aktuella spelverksamheten. Beroende på vilka tjänster eller funktioner uppdragstagaren ska tillhandahålla till spelföretaget kan uppdragstagaren omfattas av kravet på licens som leverantör av programvara. Det är däremot oklart i vilka situationer en uppdragstagare skulle omfattas av kravet på licens som spelföretag (vilket anförs i utredningen på sid 571, del 1). Det ovanstående bör klargöras i propositionen.

16.13 Spelombud

Utredningen har föreslagit att med ombud avses den som säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster åt någon som har licens enligt denna lag. Som angetts i avsnitt B, kapitel 12.4 ovan anser Svenska Spel att Värdeautomatspels-partners inte bör omfattas av definitionen eftersom de endast förmedlar vinster, vilket även det inom en snar framtid kan komma att ändras genom den tekniska utvecklingen. Mot bakgrund av det ovan angivna bör ombudsbegreppet ändras och en separat definition av Värdeautomatspels-partner bör införas enligt vad som har föreslagits i avsnitt B, kapitel 12.4 ovan.

Vidare har utredningen föreslagit att ombudsverksamhet inte får bedrivas på platser där det finns ett serveringstillstånd. Detta gäller dock inte för spel på värdeautomater och spel på trav- och galoppbanor. Svenska Spel tillstyrker förslaget men anser att den föreslagna lydelsen bör förtydligas på ett sådant sätt att ombudsverksamhet (försäljning av spel, mottagande av insatser eller förmedlande av vinster) inte får förekomma *i direkt anslutning* till försäljning av alkoholhaltiga drycker som kräver serveringstillstånd. Med hänvisning till det ovan angivna bör det således få vara tillåtet att bedriva ombudsverksamhet på en plats där det i och för sig finns ett serveringstillstånd men där restaurangverksamheten och ombudsverksamheten är åtskilda. Som exempel kan nämnas att Svenska Spel idag bedriver ombudsverksamhet i dagligvaruhandeln (bl a ICA Maxi), vilka numera allt oftare har serveringstillstånd och bedriver försäljning av alkoholhaltiga drycker, (dock ej i direkt anslutning till försäljning av spel). Motsvarande förekommer även hos andra spelombud, bl a i Rastas anläggningar.

Med hänsyn till spelansvaret och konsumentskyddet anser Svenska Spel att det föreslagna förtydligandet enligt ovan – d v s att försäljning av spel ej får ske *i direkt anslutning* till försäljning av alkoholhaltiga drycker som kräver tillstånd – även bör omfatta spel på trav och galoppbanor.

Det kan även noteras att det i spellagens 12 kapitel 2 § angivna undantaget är formulerat så att förbudet inte gäller för "spel på värdeautomater och spel på trav- och galoppbanor". Den angivna formuleringen är inte begränsat till *vadhållning på hästar* på trav- och galoppbanor vilket kan förstås så att undantaget öppnar upp för möjligheten att anordna alla typer av spel på trav- och galoppbanor. Detta har förmodligen inte varit utredningens avsikt och bör klargöras.

AN

Mot bakgrund av det ovan angivna bör bestämmelsen i spellagens 12 kapitel 2 § ändras enligt följande: "Sådan verksamhet som anges i 1§ får inte bedrivas i direkt anslutning till försäljning av alkoholhaltiga drycker som kräver serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622). Detta gäller dock inte för spel på värdeautomater." Sista meningen kan utgå för det fall definitionen av ombud ändras i enlighet med vad som anges ovan samt i avsnitt B, kapitel 12.4 ovan.

Svenska Spel tillstyrker även utredningens förslag att ombud ska anmälas till Spelmyndigheten för registrering med tillhörande krav på angivande av uppgifter.

16.14 Två liknande prövningar

Svenska Spel ser positivt på att bestämmelserna avseende prövning av ägare och ledning av en spelverksamhet enligt spellagen ska sammanföras med motsvarande bestämmelser enligt kommande penningtvättslag, eller att prövningarna samordnas.

Kapitel 17. Registrering av spelkunder och spelkonton

17.1 Registrering av spelare

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att ett spelföretag ska registrera den som vill delta i spel. Registrering är en förutsättning för ett effektivt spelansvar och innebär att spelföretaget kan kontrollera att erforderlig åldersgräns uppnåtts samt ger företaget och kunden möjlighet att följa och hålla koll på spelandet. Registrering är även en viktig förutsättning för att spelföretagen ska kunna uppfylla den omsorgsplikt som utredningen föreslår. Såvitt Svenska Spel förstår, omfattar kravet på att registrera den som vill delta i spel även registrering av de personer som besöker Casino Cosmopol.

Svenska Spel tillstyrker vidare vad utredningen anför om att visst utrymme bör finnas att medge undantag från registreringskravet. De undantag som föreslås är enligt Svenska Spels bedömning rimliga, förutom vad avser undantaget för vadhållning på hästar som sker vid travbana. Enligt Lotteriinspektionens senaste riskbedömning "*Identifiering och bedömning av risker för penningtvätt på den svenska spelmarknaden*" (2017) identifieras vadhållning på hästar som den högsta risken för penningtvätt i Sverige tillsammans med vadhållning på sport.¹⁰ Lotteriinspektionen konstaterar i riskbedömningen även att det anonyma spel som idag sker på vadhållning på hästar "försvårar granskning, analys och upptäckt av misstänkta transaktioner"¹¹. Enligt utredningen är undantaget för vadhållning på hästar förenligt med artikel 11 d i fjärde penningtvättsdirektivet. Artikel 11 i penningtvättsdirektivet berör frågan om kundkännedom och ålägger medlemsstaterna att se till att ansvariga aktörer vidtar åtgärder för att uppnå kundkännedom vid vissa givna situationer, däribland vid spel för insatser eller utbetalning av vinster som uppgår till 2000 euro eller mer (artikel 11 d). Eventuella undantag från penningtvättsregelverket är möjliga, men ett grundläggande krav för att ett undantag ska vara tillämpligt är att det endast får avse förhållanden där risken *bevisligen är låg*. Undantag bör vidare vara föremål för en särskild riskbedömning som tar hänsyn till de tillämpliga transaktionernas sårbarhet. Någon motsvarande riskbedömning där det framgår att vadhållning på hästar utgör låg risk för penningtvätt saknas enligt Svenska Spel. För spelaktörer gäller även, precis

¹⁰ Lotteriinspektionens rapport, *Identifiering och bedömning av risker för penningtvätt på den svenska spelmarknaden*, diarienummer 17Li83, 2017, avsnitt 3.12.

¹¹ Se ovan, avsnitt 3.12.

som för övriga aktörer som lyder under direktivet, att kundkännedom ska genomföras när en affärsförbindelse ingås med en kund (artikel 11 a). Således krävs det att identifiering av kunden sker, och i förlängningen registrering av spel, när en affärsförbindelse ingås med en kund som avser spela på hästar vid en travbana. Något undantag från regeln om kundkännedom vid inledande av en affärsförbindelse har varken Lotteriinspektionen eller utredningen mandat att göra enligt de bemyndiganden som finns.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan, menar Svenska Spel att utredningens förslag att undanta vadhållning på hästar vid travbana från kravet på registrering är oförenligt med penningtvättsdirektivet, den svenska penningtvättslagen samt den riskbedömning över den svenska spelmarknaden som Lotteriinspektionen gjort.

Vad gäller utredningens förslag att spelkundens identitet ska kontrolleras på ett betryggande sätt, tillstyrker Svenska Spel förslaget. Det är viktigt utifrån ett spelansvarsperspektiv men även utifrån kravet på kundkännedom som följer av det fjärde penningtvättsdirektivet. Utredningen föreslår vidare att ett spelföretag ska fastställa en kunds identitet senast i samband med att den första utbetalningen görs till spelkunden. Svenska Spel anser att detta förslag strider mot penningtvättslagens regler om kundkännedom av kunder som anger att kundens identitet ska fastställas *innan* en affärsförbindelse inleds eller då en enstaka transaktion utförs som uppgår till 2000 euro¹². För att ett spelföretag effektivt ska kunna motverka penningtvätt och finansiering av terrorism eller annan finansiell brottslighet bör inga transaktioner, varken in eller ut, tillåtas innan kundkännedom är genomförd och kundens identitet är fastställd.

17.2 Grundläggande bestämmelser om spelkonton

Svenska Spel tillstyrker att varje registrerad spelare för onlinespel ska ha ett spelkonto där spelaren ska kunna följa sina transaktioner. Vad gäller utredningens förslag att en spelkund bara får ha ett aktivt spelkonto per spelföretag och inte heller får tillåta överföringar mellan spelkonton, utgår Svenska Spel från att denna bestämmelse inte hindrar att en spelkund kan ha till spelkontot underliggande konton vars transaktioner alltid går via spelkontot. Sådana underliggande konton kan vara befogat när det gäller särskilda typer av spel, exempelvis bolagsspel där flera personer spelar tillsammans och bör kunna ha ett gemensamt tillgodohavande. Underliggande konton förutsätter att överföringar av pengar kan ske mellan spelkundens spelkonto och det underliggande kontot, dock kan en spelkund aldrig göra överföringar direkt mellan bankkonto och underliggande konto. De krav som gäller för spelkontot ska vidare även alltid beaktas även för dessa typer av underliggande konton och för det fall en spelkund avslutar sitt spelkonto ska även underliggande konton avslutas.

För att säkerställa en enhetlig tillämpning av kravet på vilken information som spelaren ska ges tillgång till från sitt spelkonto, vore det önskvärt att det förtydligas vad som avses med "övriga transaktioner" i förarbeten och/eller spellagen (se spellagens 14 kapitel 3 § 1 st). Svenska Spel har svårt att förstå vilka övriga transaktioner som avses.

I spellagens 14 kapitel 6 § föreslås vissa krav vad gäller inbetalningar och utbetalningar till och från spelkontot. Svenska Spel noterar att utredningens förslag saknar en bestämmelse som anger att en spelare har rätt att när som helst, och inte bara vid avslutande av spelkonto, begära utbetalningar

¹² 3 kap 5 § samt 3 kap 9 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

från sitt spelkonto och att sådana utbetalningar ska ske med skyndsamhet. Det bör övervägas att införa en sådan bestämmelse i 14 kapitlet i syfte att säkerställa skyddet för spelarnas tillgodohavanden på spelkontot. Idag har många spelföretag en lång process för uttag från spelkontot, vilket inte är förenligt med ett högt konsumentskydd.

17.2.1 Tillfälliga spelkonton

Svenska Spel avstyrker att det ska vara möjligt att öppna ett tillfälligt spelkonto hos spelföretag innan spelföretaget har kontrollerat spelkundens uppgifter. Enligt fjärde penningtvättsdirektivet och den svenska penningtvättslagen är det förbjudet för en verksamhetsutövare att inleda en affärsförbindelse eller utföra transaktioner om inte tillräcklig kännedom om kunden finns för att kunna hantera risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen¹³. Enligt information på Lotteriinspektionens hemsida bör en affärsförbindelse "uppstå när en kund öppnar ett spelkonto eller skaffar ett spelkort hos en anordnare"¹⁴. Detta innebär att en affärsförbindelse inleds vid öppnande av ett spelkonto och då är spelföretaget skyldigt att utföra kundkännedom och kontrollera kundens uppgifter – innan förbindelsen får inledas. Utredningens förslag om tillfälliga spelkonton strider således mot penningtvättsregelverket och Lotteriinspektionens tolkning av penningtvättsreglerna för spelaktörer.

Svenska Spel noterar vidare att det föreslås ett förbud i lag (se spellagens 14 kapitel 4 § 4 st) mot att upprätta ett tillfälligt spelkonto till en spelare som finns i registret för självavstängning. Det framgår sedan i spelförordningens 13 § att spelföretaget ska neka en spelare registrering om spelaren är uppförd i registret. Till följd av att tillfälliga spelkonton ej bör tillåtas, bör det istället anges direkt i spellagens 14 kapitel att ett spelkonto inte får upprättas till en spelare som finns i registret för självavstängning.

17.2.2 Avslutande av spelkonton

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att kundens tillgodohavande ska betalas ut så snabbt som möjligt och senast inom fem vardagar efter att kontot har avslutats. Svenska Spel ifrågasätter dock vad som avses med "felaktiga uppgifter om sig själv" i utredningens förslag att spelföretaget ska behålla eventuella vinster om spelkontot avslutas på grund av att spelkunden angett felaktiga uppgifter om sig själv. Att behålla en kunds vinster bör endast vara möjligt utifrån tydligt angivna grunder och i sammanhang där det finns misstanke om bedrägeri eller annan brottslighet. Det bör därför förtydligas vad som avses med felaktiga uppgifter om sig själv i detta avseende. Såvitt Svenska Spel bedömer kommer kravet på att spelföretaget måste säkerställa kundens identitet på ett betryggande sätt att innebära att kunden knappast kan uppge felaktiga uppgifter om sig själv.

Det föreslås vidare att vid spelföretagets avslutande av ett spelkonto ska spelkunden informeras om grunden för beslutet och en kopia av beslutet ska inges till Spelmyndigheten. För att undvika missförstånd bör det enligt Svenska Spels mening framgå att grunden för ett beslut *inte* får anges då

¹³ 3 kap 1 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt artikel 14.4 första stycket Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2015/849.

¹⁴ <https://www.lotteriinspektionen.se/lagar--villkor/penningtvatt/lotteriinspektionens-tillsyn-penningtvatt/>.

AN

det gäller avslut på grund av misstanke om penningtvätt och finansiering av terrorism, i enlighet med reglerna om tystnadsplikt enligt penningtvättslagen¹⁵.

Kapitel 18. Spel - problem och ansvar

Spel om pengar är en verksamhet som alltid kommer att innebära vissa risker för samhället och för den enskilde. Alla spelformer har en riskfaktor utifrån ett spelberoendeperspektiv och det finns i princip inga ofarliga spel. Siffror från Folkhälsomyndigheten visar att ca 20 procent av den totala andelen satsade pengar på spel kommer från spelare med spelproblem. Mot den bakgrunden är det oerhört viktigt att en ny reglering på spelmarknaden innefattar verkningfulla spelansvarsåtgärder som förebygger och minimerar de negativa konsekvenserna av spel och därmed säkerställer ett högt konsumentskydd.

Svenska Spel anser att utredningens förslag avseende spelansvar överlag ger ett gott konsumentskydd. Omsorgsplikten och de stärkta förutsättningarna för att bedriva ett individanpassat spelansvar torde förbättra spelansvareffekten i samhället. Som redogörs för nedan är det dock avgörande att omsorgsplikten förtydligas och att det i föreskrifter alternativt i en branschstandard anges tydliga krav på åtgärder vid uppmärksammat riskbeteende hos spelföretagets kunder. För att spelföretagen inte ska lämnas utrymme att göra alltför olika tolkningar av kraven är det också viktigt att det finns tydliga definitioner av vad exempelvis en problemspelare är. Vidare vill Svenska Spel åter igen (se även kapitel 10 ovan) påtala vikten av att det genomförs en riskklassificering av olika spel, som i sin tur kan komma att innebära att det uppställs ytterligare krav på åtgärder för sådana spel som bedöms mer riskabla utifrån ett spelberoendeperspektiv. Nedan följer Svenska Spels kommentarer på utredningens förslag i kapitel 18.

18.7.1 Omsorgsplikt

Svenska Spel välkomnar att det införs lagstadgade krav på spelansvar. Bolaget ser positivt på att det nu kommer att ställas krav på att spelföretagen såväl har passiva verktyg som vidtar proaktiva åtgärder i syfte att motverka överdrivet spelande. För att omsorgsplikten ska få effekt i praktiken och för att säkerställa en enhetlig tillämpning av kraven är det emellertid viktigt att det i Spelmyndighetens föreskrifter alternativt i en branschstandard förtydligas vad omsorgsplikten och framförallt de proaktiva åtgärderna ska omfatta. Enligt Svenska Spels bedömning, lämnar utredningens förslag ett stort, icke-önskvärt, utrymme för det enskilda spelföretaget att avgöra vilka åtgärder som är nödvändiga för att ingripa mot en spelare som uppvisar en risk för spelproblem. Innehållet i föreskrifter och villkor och dess uppföljning kommer därmed att få stor betydelse för effekten av spelansvarsåtgärderna. Svenska Spel vill även påpeka att bolaget i detta sammanhang utgår från att alla spelföretag kommer att få lika villkor för likvärdiga spelformer.

Ytterligare en faktor som kan få betydelse för effekten av omsorgsplikten är spelföretagens intressekonflikt mellan att uppfylla sin omsorgsplikt och att tjäna pengar. Det är uppenbart att denna typ av avvägning kommer att behöva ske från tid till annan. Med avsaknad av tydliga riktlinjer i detta avseende, riskerar tillämpningen av omsorgsplikten att skilja sig åt mellan de olika spelföretagen.

¹⁵ 4 kap 9 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Enligt förslaget ska spelföretagen i en handlingsplan redovisa hur omsorgsplikten ska genomföras, vilket Svenska Spel tillstyrker. Utredningen ger dock inte någon vägledning i hur en sådan handlingsplan ska se ut, vilket bör förtydligas i föreskrifter från Spelmyndigheten. Svenska Spel tolkar utredningens förslag om månadsvis och kvartalsvis rapportering på sid 609–610 (del 1) som att det är något annat än handlingsplanen. Såvitt Svenska Spel förstår, ska handlingsplanen upprättas för att *på förhand* beskriva hur ett spelföretag har för avsikt att uppfylla sin omsorgsplikt, medan rapporteringen ska utgöra ett underlag till Spelmyndigheten i syfte att *i efterhand* kunna följa upp hur spelföretagen uppfyller sin omsorgsplikt. Svenska Spel menar att det torde vara tillräckligt med kvartalsvis rapportering till Spelmyndigheten istället för månadsvis. Vid uppföljning med för korta intervaller kan det vara svårt att fånga avvikelser och större förändringar. Dessutom kräver en månadsvis rapportering och uppföljning stora resurser från både spelföretagen och Spelmyndigheten.

Som ett led i omsorgsplikten ska spelföretagen följa spelares spelbeteende för att motverka problem med överdrivet spelande (se spellagens 15 kapitel 24 § 2 st). Svenska Spel tillstyrker detta, men menar att Spelmyndigheten i föreskrifter bör tydliggöra vilka parametrar som ska följas hos spelarna för att kunna upptäcka ett riskfyllt beteende. Detta för att skapa en enhetlig tillämpning av vad som utgör ett riskfyllt beteende och som således ska föranleda spelföretagen att agera för att motverka överdrivet spelande. Likaså bör Spelmyndigheten i föreskrifter förtydliga på vilket sätt spelföretagen ska följa spelarna. Svenska Spel utgår från att detta kan skilja sig åt beroende på spel och kanal. Som utredningen har påtalat på sid 608 (del 1) kan spelarnas beteende och transaktioner övervakas kontinuerligt vid onlinespel, till skillnad från spel i den fysiska världen. Det är mot bakgrund härav angeläget att Spelmyndigheten klargör vilka skyldigheter att följa spelarnas spelbeteende som åligger spelföretag som anordnar exempelvis landbaserade kasinospel och pokerturneringar. Casino Cosmopol följer redan idag spelarnas spelbeteende genom bl a spelansvarssamtal (proaktiva och reaktiva). Vidare erbjuder kasinot sina spelare möjlighet att stänga av sig eller begränsa antalet besök till kasinot. Denna typ av åtgärder skulle kunna vara en lämplig ordning även för exempelvis landbaserat kommersiellt spel enligt spellagens 8 kapitel.

Utan tydligt angivna parametrar enligt vad som anges ovan, finns även i detta avseende en stor risk för att de olika spelföretagen kommer att göra olika bedömningar av vad som utgör ett riskfyllt beteende och på vilket sätt spelarnas spelbeteende ska följas. Det riskerar i sin tur en spelmarknad där omsorgen om spelarna varierar beroende på vilket spelföretag de spelar hos. I sådana fall riskeras även regleringens syfte – att säkerställa ett högt konsumentskydd och minimera de negativa skadeverkningarna av spelandet – att urholkas.

18.7.3 Utbildning

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag avseende utbildning av ledning och personal. Eftersom Spelmyndigheten bemyndigas att i föreskrifter bestämma vad en utbildning ska innehålla, vilka spelformer utbildningskraven ska gälla, när och hur ofta utbildning ska ske samt om eventuella undantag från vilka som ska utbildas, är det svårt att uttala sig närmare om innebörden av de krav som kommer att uppställas. Svenska Spel vill dock påtala att för att utbildningskravet ska få effekt i praktiken, bör det uppställas krav på någon form av certifiering eller liknande för dem som har utfört erforderlig utbildning.

Enligt förslaget ska sådan personal hos spelföretaget som ska föra direkta samtal med spelare i spelansvarsfrågor ha en särskild utbildning för detta. Svenska Spel tillstyrker detta, men menar att det bör tydliggöras att personal hos spelföretagen inte bör föra direkta samtal med spelare som har behov av vård och behandling för sitt problemspelande. Det kan vara lämpligare att sådana samtal förs av en neutral tredje part som har kompetens inom området, exempelvis Stödlinjen.

18.7.5 Åldersgräns

Svenska Spel tillstyrker en åldersgräns på 18 år för att delta i spel och har inget att erinra mot att åldersgränsen för landbaserade kasinon i därför avsedd lokal fortsatt ska vara 20 år.

Vad gäller utredningens förslag på att kommersiella meddelanden ska innehålla information om åldersgräns samt kontaktuppgifter till en stödorganisation, vill Svenska Spel påtala att det kan vara svårt att uppfylla sådant informationskrav i vissa fall på grund av utrymmesskäl. En webbannons (s k banner) kan i vissa fall vara så liten att den i princip bara rymmer en rad med text. I tillägg till kravet på åldersgräns och kontaktuppgifter till en stödorganisation ställs krav på att villkor för bonusar ska framgå i kommersiella meddelanden. Sammantaget kan det således vara en relativt stor mängd information som ska rymmas på en mycket begränsad yta. En banner är normalt sett inte stor och tanken med en sådan annons är snarare att konsumenten ska bli intresserad av att läsa mer genom att klicka på bannern och då länkas till ytterligare information. Mot denna bakgrund, menar Svenska Spel att det bör finnas möjlighet att utelämnas viss information med beaktande av kommunikationsmediets tid och utrymme.¹⁶ Informationen bör dock alltid finnas på den sida där konsumenten landar genom att klicka på annonsen, vilket säkerställer att konsumenten alltid nås av informationen innan denne väljer att spela.

Svenska Spel tillstyrker däremot att information om åldersgräns och kontaktuppgifter till en stödorganisation alltid ska finnas på spelplatsen där försäljning av spelet sker.

18.7.6 Kreditförbud

Svenska Spel tillstyrker ett kreditförbud i syfte att undvika att en spelare frestas till att spela över sin ekonomiska förmåga. Eftersom syftet med bestämmelsen är att motverka att en spelare ådrar sig stora skulder för sitt spelande som denne inte har råd med, skulle dock Svenska Spel önska ett förtydligande som innebär att kreditförbudet gäller *i förhållande till en konsument* och inte i förhållande till ett företag. Svenska Spel möjliggör idag försäljning av fysiska skraplotter till företag. Sedvanlig betalningsmetod för företag är faktura, vilket inte skulle vara möjligt om inte bestämmelsen tydliggör att kreditförbudet gäller i förhållande till en konsument. De ansvarsskäl som motiverar ett kreditförbud i förhållande till konsument är inte relevanta i förhållande till ett företag och en begränsning av bestämmelsens omfattning på det sätt som nu föreslås kommer därmed inte att påverka konsumentskyddet.

¹⁶ Jfr 11 § i marknadsföringslag (2008:486).

18.7.7 Information till spelare

Svenska Spel tillstyrker förslaget att det bör ställas krav på att hålla relevant information om spelet tillgänglig för spelare. Svenska Spel tillstyrker även att dessa krav bör regleras i föreskrifter från Spelmyndigheten. Utredningen exemplifierar ett antal minimikrav på vilken information som ska vara tillgänglig och med hänsyn till att dessa exempel förväntas få en handlingsdirigerande effekt när Spelmyndigheten ska utfärda sina föreskrifter på området, vill Svenska Spel framföra sina synpunkter redan nu. Med beaktande av vad som anförs nedan i avsnitt B, kapitel 18.7.8 anser inte Svenska Spel att det är effektivt eller relevant att mäta speltid i inloggningstid eller att ens mäta speltid för samtliga spel. Däremot förordar Svenska Spel att speltiden ska mätas för onlinespel enligt spellagens 6 kapitel (kasinospel, bingo och datorsimulerade automater) och information om sådan speltid skulle kunna visas i form av en klocka/räknare som är synlig för spelaren.

18.7.8 Insatser och vissa gränser

Vad gäller utredningens förslag att spelaren aktivt ska ange och bekräfta sin insats, infördes detta krav för onlinespel genom Lotteriinspektionens sociala föreskrifter (LIFS 2014:2)¹⁷. Svenska Spel begärde och beviljades undantag från detta krav för ett antal produkter med anledning av att vissa produkter har ett förbestämt fast pris (exempelvis är priset för en Trisslott 30 kronor) eller ett förbestämt lägsta pris (exempelvis är insatsen för Stryktipset 1 krona per rad). I dessa fall menar Svenska Spel att bolaget måste ange ett pris för att uppfylla sin informationsplikt – att upplysa kunden om produktens pris. Det är således inte ändamålsenligt att kunden själv ska ange pris på samtliga produkter och det bör därför införas en möjlighet till undantag från denna bestämmelse.

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att det ska vara obligatoriskt för spelaren att sätta insättningsgränser för onlinespel samt förlustgränser för spel på värdeautomater. För att undvika alltför många val för spelaren, bör det vara tillräckligt att sätta en gräns per vecka och inte även per dag och månad. Det är inte relevant för vissa spelformer, exempelvis nummerspel och poolspel, att sätta dagliga gränser eftersom dessa spelformer inte går att spela dagligen.

Svenska Spel avstyrker att det ska vara möjligt att begränsa sin inloggningstid för samtliga onlinespel enligt spellagens 4–7 kapitel och spel på värdeautomater. Däremot förordar Svenska Spel att det ska vara obligatoriskt för spelaren att begränsa sin speltid för onlinespel enligt spellagens 6 kapitel (kasinospel, bingo och datorsimulerade automater) samt för spel på värdeautomater. Här är det emellertid inte relevant att mäta inloggningstid utan istället speltid. Av Rambölls utvärdering av Svenska Spels spelansvar som utfördes 2016 framgår att tidsgränser är en viktig åtgärd för högriskspel i syfte att motverka att spelandet övergår till ett problemspelande. För andra spelformer är det inte relevant att begränsa inloggningstiden. En spelare som exempelvis ska spela Stryktipset och tippa på en viss match kan vara inloggad på ett spelföretags webbplats under en längre tid för att ta del av information om kommande match, statistik, laguppställning m.m. Att mäta inloggningstiden i sådana situationer ger inte en rättvisande bild av hur länge spelaren spelat. Svenska Spel menar därför att tidsbegränsning inte är en effektiv åtgärd för andra spelformer än onlinespel enligt 6 kapitlet spellagen samt för spel på värdeautomater, för vilka spelformer speltiden bör mätas istället för inloggningstiden.

¹⁷ Se 7 § Lotteriinspektionens föreskrifter till skydd för sociala intressen avseende sådana lotterier som avses i 21 a § lotterilagen (1994:1000), LIFS 2014:2.

Vad gäller möjligheten att ändra gjorda insättningsgränser, förordar Svenska Spel att en höjning av insättningsgränser tidigast ska börja gälla efter 72 timmar istället för efter 24 timmar. Genom Lotteriinspektionens sociala föreskrifter (LIFS 2014:2) infördes ett krav på att en höjning av insättningsgränser inte skulle vara möjligt förrän tidigast efter 72 timmar.¹⁸ Svenska Spel anser att 72 timmar är en rimlig lägsta tid för att ge spelaren nödvändig tid för eftertanke.

18.7.9 Aktivt uppsökande och vägledning till hjälp

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag i detta avsnitt och ser positivt på att det ställs krav på aktiva åtgärder i förhållande till en spelare som uppvisar ett riskfyllt spelbeteende. Eftersom kravet på aktiva åtgärder är ett led i omsorgsplikten, vill dock Svenska Spel även här understryka vikten av att det dels förtydligas i föreskrifter vilka typer av åtgärder som krävs av spelföretagen för att uppfylla omsorgsplikten dels att det krävs att spelföretagen faktiskt vidtar aktiva åtgärder mot spelare vars spelbeteende bedöms vara riskfyllt och inte endast anger att så ske i en handlingsplan. I sammanhanget betonas även betydelsen av tydliga parametrar från Spelmyndigheten avseende vad ett riskfyllt spelbeteende är. Hur detta ska bedömas och mätas får betydelse för när spelföretagen är skyldiga att vidta åtgärder i förhållande till spelare med spelproblem.

Svenska Spel noterar att utredarens förslag avseende aktivt uppsökande och vägledning anger att spelföretag "bör" aktivt söka upp spelare med riskfyllt beteende, spelföretag "bör" hjälpa till att skydda spelaren från sig själv, en sådan spelare "bör" uppmuntras till att frivilligt utesluta sig själv från spelande osv. Svenska Spels förhoppning är att dessa "bör" kommer att uttryckas i mer skarpa krav i de föreskrifter Spelmyndigheten kommer att utfärda för att förtydliga vilka spelansvarsåtgärder som spelföretagen faktiskt måste ha för att uppfylla sin omsorgsplikt.

18.7.10 Riskvärdering och kontinuerlig utvärdering av olika spel

Svenska Spel ser positivt på att det inom Spelmyndigheten ska finnas en utvärderingsgrupp som bedömer risken för sociala skadeverkningar och som övervakar spelutbudet. För att arbetet ska få önskad effekt, vill Svenska Spel påtala vikten av att utvärderingsgruppen får ett tydligt uppdrag, att den får erforderliga resurser, att gruppen har en god produktkännedom samt god kunskap om spel. Som anförts i avsnitt B, kapitel 10 ovan, menar Svenska Spel att utvärderingsgruppen inom Spelmyndigheten även bör göra den riskbedömning av spel som Svenska Spel anser är nödvändig för att kunna uppställa ytterligare krav på spelansvarsåtgärder och marknadsföringsbegränsningar för spel som innebär en hög risk för spelproblem. Till hjälp i arbetet bör gruppen använda verktyget GAM-GaRD eller motsvarande verktyg. Det kan även övervägas om gruppen bör ta hjälp av extern expertis i sin riskbedömning.

¹⁸ Se 8 § 2 st Lotteriinspektionens föreskrifter till skydd för sociala intressen avseende sådana lotterier som avses i 21 a § lotterilagen (1994:1000), LIFS 2014:2.

KN

Kapitel 19. Självavstängning i olika former

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag dels att de enskilda spelföretagen ska ge registrerade deltagare möjlighet att stänga av sig från spel, dels att det ska införas ett nationellt självavstängningsregister. Svenska Spel delar utredningens bedömning att självavstängning är en viktig spelansvarsåtgärd i syfte att hjälpa spelaren att behålla kontrollen över sitt spelbeteende. Ett nationellt självavstängningsregister underlättar vidare för spelare som vill ta en spelpaus från spel hos alla spelföretag som har licens enligt spellagen. För att underlätta ytterligare bör det dock finnas krav på att spelföretagen på sin webbplats ska ha en länk till det nationella avstängningsregistret.

Svenska Spel noterar att det föreslås att antalet alternativ för visstids-avstängning bör fastställas av Spelmyndigheten. Bolaget håller med om att en sådan ordning är lämplig, men vill framföra att det vore önskvärt ur ett ansvarsperspektiv att Spelmyndigheten anger även längre alternativ för avstängning, såsom 36 månader. Det underlättar för spelaren att välja ett längre alternativ om ett sådant uttryckligen finns angivet som val.

Enligt utredningens förslag ska Spelmyndigheten skicka ut uppgifter från registret till spelföretagen för att kontinuerligt uppdatera dessa om personer som uppförts i registret. Det framgår dock inte hur ofta en sådan uppdatering kommer att ske. Svenska Spel vill därför påtala att det sannolikt kan uppstå situationer där spelföretagen hinner göra reklamutskick till spelare som stängt av sig innan dess att spelföretaget fått information om avstängning. Sådana situationer måste självklart minimeras och det är därför av stor vikt att Spelmyndigheten och spelföretagen kan hitta en lösning om hur uppdatering ska ske på bästa sätt.

Kapitel 20. Behandling av personuppgifter och vissa frågor om sekretess

20.2.2 Bestämmelser om hantering av personuppgifter på spelområdet ska regleras i spellagen

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att behandling av personuppgifter ska regleras i spellagen. Bolaget delar utredningens uppfattning att registrering och behandling av kundernas personuppgifter är av central betydelse för att spelföretagen ska kunna vidta sådana relevanta spelansvarsåtgärder som följer av omsorgsplikten och för att kunna upptäcka, motverka och beivra fusk, matchfixning, bedrägeri och annan spelrelaterad brottslighet. Likaså är tillgång till uppgifter om kunders faktiska spelbeteende av stort värde för en ändamålsenlig forskning inom spelområdet.

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag till reglering av behandling av personuppgifter, med de kommentarer som lämnas nedan.

20.2.7 Ändamål med personuppgiftsbehandlingen

Svenska Spel har följande kommentarer och förslag till justering av de föreslagna beskrivningarna av ändamålen med personuppgiftsbehandlingen.

Punkten 4 i den föreslagna spellagens 17 kapitel 6 § avser behandling för att upptäcka fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet. Det är enligt Svenska Spel oklart om utredningen har avsett att detta ska omfatta även brottslighet som begås av annan än kunderna, till exempel spelföretagets ombud. För att säkerställa en hög säkerhet i spelen är det av stor vikt att spelföretagen har möjlighet att registrera misstanke om brott även när det avser spelföretagets ombud och det bör klargöras i det

AN

kommande lagstiftningsarbetet att bestämmelsen i denna del inte är begränsad till behandling av personuppgifter avseende kunderna.

Punkten 5 i den föreslagna spellagens 17 kapitel 6 § bör inte begränsas till sport. Möjligheten att kontrollera och till Spelmyndigheten rapportera avvikande spelmonster och misstanke om manipulation av resultat bör kunna avse även andra spelobjekt än sport, t ex resultatet i musiktävlingar, e-sport, eller andra händelser på vilka spelföretagen erbjuder vadhållning. Orden "inom sport" bör därför utgå i nämnda bestämmelse.

Svenska Spel noterar vidare att det i punkt 6 i den föreslagna spellagens 17 kapitel 6 § anges att ett spelföretag får "...behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att granska och analysera uppgifter från upprättade spelarprofiler och varje kunds spelbeteende..." (Svenska Spels understrykning). Svenska Spel vill poängtera att det är av central betydelse att rätten att behandla personuppgifter omfattar både upprättade spelarprofiler och kundens faktiska spelbeteende – både i förhållande till den profil kunden har upprättat och i förhållande till andra faktorer som enligt forskning kan vara tecken på spelproblem, exempelvis sådana indikatorer som nämns i utredningen på sidan 625 (del 1). Det är Svenska Spels förståelse att den föreslagna regleringen medger sådan personuppgiftsbehandling.

20.2.8 Rättsliga grunder för behandlingen

Svenska Spel vet av egen erfarenhet hur svårt det är att grunda en ändamålsenlig behandling av personuppgifter för syftena att motverka spelproblem, motverka brottslighet och för forskningsändamål enbart på kundens samtycke. Bolaget ser därför mycket positivt på att det införs bestämmelser som innebär att personuppgiftsbehandling i syfte att motverka spelproblem och motverka brottslighet kan grunda sig på rättsliga förpliktelser. Svenska Spel ser också positivt på att utredningen uttalar att behandling av känsliga personuppgifter, i syfte att göra riskbedömning av kunders spelbeteende, anses vara nödvändigt av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse.

Vad gäller den föreslagna spellagens 15 kapitel 25 § – som utgör den rättsliga förpliktelse som utgör rättslig grund för behandling i syfte att motverka bland annat brottslighet – menar Svenska Spel att denna bestämmelse har utformats för snävt. Bestämmelsen bör inte begränsas till gärningar som omfattas av 20 kapitlet 6 § om spelfusk utan bör därutöver omfatta bedrägeri och annan brottslig verksamhet. På så sätt överensstämmer bestämmelsen bättre med det ändamål som anges i 17 kapitlet 6 § 4 p.

När det gäller behandling av personuppgifter för forskningsändamål konstaterar Svenska Spel att utredningen har funnit att sådan behandling ska baseras på samtycke, men att ett generellt samtycke till behandling av personuppgifter för forskningsprojekt avseende spelproblem ska anses vara tillräckligt (se utredningen sid 664 (del 1)). Svenska Spel välkomnar detta uttalande eftersom bolaget erfarenhetsmässigt vet hur svårt det är att inhämta särskilda samtycken från var och en av kunderna i en omfattande kunddatabas inför varje enskilt forskningsprojekt. Som utredningen har konstaterat finns det ett behov av ytterligare forskning på spelområdet. Svenska Spel delar denna uppfattning och menar att det vore värdefullt att i större utsträckning kunna basera forskning på information om kundernas faktiska spelbeteende, från alla de spelföretag som verkar på den svenska spelmarknaden. Behovet av forskning på spelområdet och behovet av bättre tillgång till data för spelforskning i form av uppgifter om spelares spelmonster, påtalas också i regeringens promemoria

Ds 2015:48 "Förebyggande och behandling av spelmissbruk" (se sid 8f och sid 105ff). Inför en utvärdering av omregleringen bör därför utredas närmare om den nu föreslagna regleringen är tillräcklig för att erhålla goda forskningsunderlag och därmed kunna genomföra nödvändig forskning om spelproblem, eller om det annars är möjligt att införa en rättslig förpliktelse för spelföretagen att skapa och lämna ut underlag för forskning om spelproblem.

20.2.10 Sökförbud

Svenska Spel finner att tillämpningen av den föreslagna spellagens 17 kapitel 8 § är oklar. Utifrån motiveringen kan det förstås på så sätt att begränsningen endast är avsedd att tillämpas i Spelmyndighetens registerbehandling. Någon sådan begränsning framgår dock inte uttryckligen. Om begränsningen ska gälla även för spelföretag är begränsningen svårtillämpad då företagens skyldigheter att behandla personuppgifter i syfte att motverka spelproblem och att motverka brottslighet medför att det är svårt att undvika att det förekommer sökbegrepp som avser känsliga uppgifter eller uppgift om fällande domar och överträdelser. Tillämpningsområdet bör således förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet och bör uttryckligen begränsas till Spelmyndighetens registerbehandling.

20.2.14 Bevarande av uppgifter

Svenska Spel avstyrker det särskilda kravet i spellagens 17 kapitel 12 § 2 st, att en uppgift eller ett fotografi i ett register över besökare vid ett statligt kasino ska bevaras i fem år från det att uppgiften eller fotografiet registrerades och därefter genast gallras. Konsekvensen av detta krav blir att uppgifter om en kund behöver raderas trots att denne fortfarande regelbundet besöker kasinot. En förnyad registrering av kasinobesökare är således nödvändig vart femte år. Något motsvarande krav finns inte på spelföretag i övrigt och Svenska Spel kan inte se att det finns några bärande skäl för att uppställa andra krav på gallring av dessa uppgifter än de krav som ställs enligt första stycket i 17 kapitel 12 §, d v s att uppgifterna ska gallras när de inte längre behövs för de ändamål för vilka de har samlats in (till exempel då kasinogästen inte längre besöker kasinot).

Besöksregister på statliga kasinon

Av spellagens 4 kapitel 7 § följer att spelföretaget ska föra ett register över besökarna på ett kasino i syfte att förebygga och avslöja brott. Av bestämmelsen följer vidare vilka uppgifter besöksregistret ska innehålla. Motsvarande bestämmelse finns i den nuvarande kasinolagens 5 och 6 §§. Av förarbetena till kasinolagen¹⁹ följer att dessa bestämmelser har införts i syfte att förebygga och avslöja brott. Dessa bestämmelser är uttömmande beträffande vilka uppgifter som får behandlas i registret.²⁰

Regleringen tillåter alltså inte att besöksregistret innehåller sådana uppgifter som behövs för att kasinona ska kunna bedriva ett ändamålsenligt spelansvarsarbete, till exempel uppgift om en besökare har stängt av sig från spel. Inte heller tillåts att besöksregistret innehåller annan information om gästen som kasinot behöver registrera för att kunna motverka fusk och brottslighet, såsom

¹⁹ Proposition 1998/90:80, *Kasinospel i Sverige m.m.*, sid 34.

²⁰ Se ovan, sid 55.

uppgifter om misstanke om spelfusk, stöld, hot eller andra lagöverträdelser på kasinot, åsidosättande av spelregler eller ordningsbestämmelser samt eventuella ordningsstörningar. Kasinot ser även behov av att kunna registrera information om gästers kvarglömda vinster så att gästerna kan erhålla dessa nästa gång de besöker kasinot, liksom information om kasinot har ett krav på gästen till följd av exempelvis felaktiga utbetalningar eller skadegörelse. Konsekvensen av den nuvarande regleringen är att varje gång en gäst besöker ett kasino kan det föranleda registrering/kontroll i flera olika register och i vissa fall hantering genom helt manuella processer på ett sätt som inte är motiverat. Den nuvarande regleringen innebär således en begränsning i hur kasinot kan arbeta med systemstöd på ett effektivt sätt. Det uppkommer komplicerade beroenden mellan olika system och krävs en uppdelning av uppgifter i olika register som inte är logiskt motiverat eller optimalt ur ett IT-perspektiv.

Den föreslagna spellagens 13 kapitel 1 § ålägger spelföretagen skyldighet att registrera den som vill delta i spel (vilket för kasinonas del torde motsvara kravet på registrering av besökare). Vidare innehåller spellagens 15 kapitel långtgående skyldigheter att skydda kunderna mot överdrivet spelande vilket bland annat innebär att kunder ska kunna stänga av sig från spel. Spellagen innehåller också skyldigheter för spelföretagen att ha rutiner för att upptäcka och motverka bland annat fusk och brottslighet. Mot bakgrund av dessa bestämmelser finner Svenska Spel att bestämmelsen i spellagens 4 kapitel 7 § inte längre behövs. Det ursprungliga syftet med bestämmelsen torde uppfyllas av spellagens övriga bestämmelser och bestämmelsen kan därför utgå. Det är under alla förhållanden orimligt att bestämmelsen begränsar kasinonas möjlighet att behandla sådana uppgifter som behövs av spelansvarsskäl och för att förebygga brott i ett och samma register, d v s i besöksregistret. Bestämmelsen bör därför utgå eller ändras på så sätt att det anges att registreringen syftar till att skydda kunderna mot överdrivet spelande och för att förebygga brott, och medger att kasinots registrering innehåller sådana uppgifter som behövs i dessa syften, enligt vad som har angetts ovan, utan att specificera eller begränsa i vilket register sådan registrering får ske. Det är viktigt att bestämmelserna är teknikoberoende så att de inte begränsar kasinonas möjlighet att på ett ändamålsenligt sätt utforma och/eller över tid utveckla sina systemstöd.

Kapitel 21. Marknadsföring

21.15.1 Behovet av en reglering av marknadsföring och hur den bör se ut

Inledningsvis, vad gäller utredningens förslag att marknadsföring av spel på Casino Cosmopol och spel på värdeautomater fortsättningsvis ska begränsas genom statens ägardirektiv, får Svenska Spel hänvisa till vad som anförts under avsnitt B, kapitel 10 ovan. Som anförts i det avsnittet bör Spelmyndigheten göra en riskbedömning av samtliga spelformer, inklusive spel på Casino Cosmopol och spel på värdeautomater. Baserat på en sådan riskbedömning, bör myndigheten genom föreskrifter uppställa särskilda krav på marknadsföring för sådana spel som innebär hög risk för spelproblem. Sådana krav bör vara lika för spel med likvärdig risk. Svenska Spel menar att det inte finns anledning att särbehandla marknadsföring av spel på Casino Cosmopol och spel på värdeautomater genom att uppställa särskilda marknadsföringsrestriktioner i ägardirektiv, utan samma systematik bör gälla för samtliga spelformer på den svenska spelmarknaden.

För det fall det *inte* införs en riskklassificering i regleringen, vill Svenska Spel ändå påtala vikten av lika villkor. Således bör inte de marknadsföringsbegränsningar som idag gäller för Casino Cosmopol och spel på värdeautomater fortsatt gälla om inte liknande begränsningar införs för exempelvis

kasinospel online. Av förslaget följer inte några begränsningar av hur kasinospel online får marknadsföras, samtidigt som det föreslås att befintliga marknadsföringsbegränsningar för landbaserat kasinospel på Casino Cosmopol ska gälla även fortsättningsvis. Svenska Spel får i sammanhanget påtala att även Casino Cosmopol har ett viktigt kanaliseringssuppdrag i förhållande till illegala pokerklubbar och spelhålor. De marknadsföringsrestriktioner som gäller för Casino Cosmopol bör åtminstone stå i proportion till de marknadsföringsbegränsningar som föreslås för övriga spelformer med hög risk utifrån ett spelberoendeperspektiv och där motsvarande behov av kanalisering föreligger.

I övrigt får Svenska Spel hänvisa till avsnitt B, kapitel 10 vad gäller att det bör införas ett uttryckligt bemyndigande i spellagens 23 kapitel för att Spelmyndigheten ska ha rätt att utfärda föreskrifter avseende marknadsföringsbegränsningar för sådana spel som innebär hög risk för spelproblem.

21.15.2 Måttfull marknadsföring

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att grundläggande bestämmelser om marknadsföring ska finnas i spellagen. Bolaget välkomnar även att det i förslaget uttryckligen exemplifieras vad som särskilt ska beaktas för att marknadsföringen ska vara måttfull. Listan underlättar tillämpningen av kravet på måttfullhet och skapar förutsättningar för att spelföretagen tillämpar måttfullhetskravet på ett likvärdigt sätt. Som utredningen anför är dock listan inte uttömmande, vilket innebär att det fortfarande kommer att finnas utrymme för skönsmässiga bedömningar. Det innebär också att tillämpningen av kravet på måttfull marknadsföring åtminstone inledningsvis kommer att skilja sig mellan de olika spelföretagen. Rättstillämpningen kommer därför att bli betydande för hur kravet ska tolkas och tillämpas.

Svenska Spel noterar att både Konsumentverket och Spelmyndigheten kommer att ha ett tillsynsansvar över marknadsföringsbestämmelserna, men noterar också att utredningen framför att det i första hand är Spelmyndigheten som har tillsynsansvar för marknadsföringsbestämmelserna i spellagen 15 kapitlet 10–15 §§. Enligt bolagets mening är det viktigt att det är tydligt vem som utövar tillsyn över marknadsföringen av spel. För att undvika risken för att två myndigheter gör olika bedömningar av lagens innebörd och praktiska tillämpningar, är det enligt Svenska Spels uppfattning rimligt att en myndighet har det utpekade tillsynsansvaret. Med hänsyn till Spelmyndighetens kännedom om spel och erfarenhet av spelbranschen, ser Svenska Spel positivt på att utredningen framför att tillsyn i första hand ska ske av Spelmyndigheten. Bolaget delar även utredningens bedömning i kapitel 29 om samverkan mellan Konsumentverket och Spelmyndigheten på marknadsföringsområdet.

21.15.3 Bonusar m.m.

Inledningsvis vill Svenska Spel framföra att det saknas en definition av vad som avses med bonusar i spelsammanhang. För att omfattningen av de krav som föreslås kring bonusar ska vara tydlig, bör begreppet definieras, förslagsvis genom att införa en definition i spellagen 2 kapitlet 3 §. Svenska Spel föreslår att definitionen av bonus bör inkludera samtliga former av erbjudanden/förmåner som är avsedda att locka till spelande, att öppna ett spelkonto eller motsvarande; såsom kontantbonusar, insättningsbonus, free-spins, prova-på-bonus, prestationsbonus, rabatterade insatser, premier och liknande, dock ej s k bonuslägen som förekommer i spel.

AN

Svenska Spel noterar att utredningen framför att det inte är helt okomplicerat att helt förbjuda bonusar. Svenska Spels allmänna uppfattning är att en spelreglering som värnar om konsumentskyddet och tar hänsyn till särskilt utsatta grupper bör beakta att det finns en koppling mellan bonusar och spelproblem. I den utvärdering av Svenska Spels spelansvar som Ramböll utförde 2016 framkom att forskning visar att free-spins, rabatter och bonusar har mycket stark effekt på riskfyllt spelande (och i längden spelproblem).²¹ Det framgår även att annonser om erbjudanden om bonusar utlöser ett spelbegär hos spelare som har sökt hjälp för spelproblem. Ramböll drar slutsatsen att avsaknad av bonusar och rabatter har god effekt på att motverka spelproblem i samhället. Mot denna bakgrund menar Svenska Spel att det åtminstone i Spelmyndighetens föreskrifter bör införas en begränsning av hur stora bonusar som spelföretagen får erbjuda. Enligt Lotteriinspektionens föreskrifter till skydd för sociala intressen (LIFS 2014:2) samt SPER:s etiska riktlinjer för ansvarsfull marknadsföring gäller idag en begränsning på maximalt 1/200 prisbasbelopp. Denna begränsning skulle kunna tjäna som vägledning i bedömningen av vad som utgör en lämplig beloppsbegränsning.

I övrigt tillstyrker Svenska Spel utredningens förslag om krav på tydlighet i samband med erbjudande av bonusar. Utifrån ett konsumentskyddsperspektiv är det viktigt med tydliga villkor som möjliggör för konsumenten att fatta väl avvägda beslut.

Svenska Spel välkomnar även det förslag som innebär att bonusar inte bör anpassas till de individuella spelarnas beteenden. Det är just riktade bonuserbjudanden till individuella spelare som kan utnyttjas av spelföretag då spelarna är som mest sårbara. Riktade erbjudanden används även i stor omfattning på marknaden idag för att attrahera och behålla så kallade VIP-kunder. Svenska Spel ser positivt på att detta kommer att förhindras framöver. Det bör dock övervägas om bestämmelsen till sin lydelse ska tydliggöras i detta avseende, för att undvika tolkningsutrymme och tillämpningssvårigheter. Under alla förhållanden bör det klargöras i förarbetena till spellagen vilka typfall som avses förhindras enligt bestämmelsen.

21.15.4 Reklam, sponsring och produktplacering

Svenska Spel ser positivt på att det föreslås införas uttryckliga förbud i radio- och tv-lagen mot spelreklam, sponsring och produktplacering från företag som inte har en licens enligt spellagen när detta krävs. De nya bestämmelserna kompletterar främjandeförbudet i spellagen och skapar en önskvärd tydlighet kring när reklam, sponsring och produktplacering avseende spel inte är tillåtet i tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradiosändningar.

När det gäller förbudet mot sponsring, noterar Svenska Spel att sponsringsförbudet endast omfattar företag vars *huvudsakliga verksamhet* är att anordna och tillhandahålla spel och som inte har en licens enligt spellagen. Enligt Svenska Spels bedömning innebär detta olyckligtvis att företag som endast har spelverksamhet som en liten del av sin verksamhet och som inte har licens, tillåts sponsra ett program. Svenska Spel anser att det vore mer ändamålsenligt att låta förbudet omfatta alla företag som inte har en licens enligt spellagen när detta krävs, men att tydliggöra att sponsringen inte får främja företagets spelverksamhet, spelprodukter eller speltjänster.

²¹ Ramböll (2016) hänvisar i sin utvärdering till Thomas Nilsson på Spelinstitutet samt till en kvalitativ studie av Hing et. Al (2014).

21.15.5 Sponsring och minderåriga

Svenska Spel tillstyrker utredningens avsikt med förslaget att spelföretag vid sponsring ska säkerställa att logotyper, spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på kommersiella varor som är avsedda att användas eller bäras av personer under 18 år. Svenska Spel anser dock att bestämmelsens lydelse bör justeras så att den inte enbart hänvisar till kommersiella varor. Såvitt Svenska Spel förstår vill utredningen undvika att exempelvis ungdomars matchtröjor innehåller logotyper för spelprodukter/tjänster. En matchtröja behöver inte utgöra en kommersiell vara och skulle då inte omfattas av förbudet. Svenska Spel föreslår följande lydelse i spellagens 15 kap 13 §: *"När ett spelföretag ingår avtal om sponsring ska spelföretaget säkerställa att exponering av dess spelprodukter/tjänster eller dess logotyper inte förekommer på produkter som är avsedda att användas eller bäras av personer under 18 år."*

21.15.6 Reklam får inte riktas mot personer som stängt av sig från spel

Svenska Spel tillstyrker att marknadsföring inte ska riktas direkt till spelkunder som har stängt av sig. Därutöver förordar Svenska Spel att det inte heller bör vara tillåtet med direktmarknadsföring till kunder som bedöms ha spelproblem. Forskning visar att människor med spelberoende påverkas i större utsträckning av spelreklam och att det kan vara en orsak till återfall.²² Att begränsa marknadsföring som riktas direkt till spelkunder med spelproblem bör visserligen vara en åtgärd som följer av spelföretagets omsorgsplikt, men enligt Svenska Spels bedömning bör det finnas ett uttryckligt förbud mot detta antingen direkt i lag eller i föreskrifter utfärdade av Spelmyndigheten. Mot bakgrund av att spelföretagen i spellagen åläggs en skyldighet att följa spelarnas spelbeteende, bör det inte innebära några svårigheter att stoppa direktmarknadsföring till de kunder som uppvisar spelproblem.

21.15.7 Ett utvidgande av 16 kap. 15 § radio- och tv-lagen

En brist i den föreslagna regleringen kring marknadsföring av spel är att Europaparlamentets och rådets direktiv (2010/13/EU) om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) innebär att tv-sändningar från andra EU-medlemsstater som riktas mot Sverige inte omfattas av svensk lagstiftning och således inte heller av den framtida spellagen och de förbud som föreslås införas avseende reklam, sponsring och produktplacering i radio- och tv-lagen. Det får till följd att reklam för spelföretag utan licens i Sverige kommer fortsatt kunna förekomma i tv-sändningar från programföretag som är etablerade i andra EU-medlemsstater. Svenska Spel ställer sig visserligen bakom utredningens förslag att utvidga radio- och tv-lagen 16 kapitlet 15 § som ett sätt att skapa förutsättningar för att komma åt ovan nämnda problematik. I likhet med utredningen, ifrågasätter dock bolaget hur effektiv denna utvidgning kommer att vara i praktiken. Inte minst visar Norges försök till åtgärder att bestämmelsen kan vara i det närmaste verkningslös. Mot denna bakgrund, är det Svenska Spels förhoppning att regeringen kommer att verka för att AV-direktivet ska undanta spelreklam och att spelreklam från tv-kanaler etablerade i andra medlemsstater därmed kan förbjudas.

²² Per Binde, *Gambling advertising: A critical research review*. London: The Responsible Gambling Trust. 2014, sid 17.

Kapitel 22. Tekniska krav

Utredningen har föreslagit att spelföretag ska uppfylla tekniska krav på spelsystem, affärssystem, dragningsutrustning, fysiska lotter och fysiska bingobrickor som regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, föreskriver. Detsamma gäller för de rutiner som ska tillämpas för spel- och affärssystem samt de uppgifter som finns i dessa system.

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag, med reservation för att de tekniska kraven ej bör omfatta affärssystem. Detta eftersom affärssystemen är avskilda från spelföretagens spel och spelsystem. I övrigt bidrar utredningens förslag till en ökad säkerhet på spelmarknaden vilket är mycket positivt för konsumentskyddet. Svenska Spel kan dock konstatera att det av utredningens förslag är svårt att bilda sig en uppfattning om omfattningen på aktuella krav, varför det blir helt avgörande hur kommande föreskrifter kommer att utformas. Det är därför av stor vikt att aktuella föreskrifter blir färdigställda i god tid för att spelföretagen ska kunna anpassa sina verksamheter om det behövs för att uppfylla kraven.

Kapitel 23. Tillsyn

Det är enligt Svenska Spel viktigt att Spelmyndigheten utövar en effektiv tillsyn över att spelregleringen efterlevs av alla aktörer på marknaden (såväl de som erhåller licens i Sverige som de som står utanför licenssystemet). Myndighetens tillsyn ska därvid utövas likvärdigt i förhållande till alla aktörer. För att kunna utöva erforderlig tillsyn behöver myndigheten ha möjlighet att vidta ett flertal olika åtgärder. Svenska Spel tillstyrker därför utredningens förslag.

Svenska Spel vill understryka vikten av att åtgärderna tillämpas av myndigheten på ett proportionerligt sätt beroende på hur allvarig den enskilda överträdelsen eller risken för överträdelse är. Myndighetens tillsyn får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa efterlevnad av spelregleringen. Detta gäller exempelvis den information som ett spelföretag är skyldigt att lämna ut till tillsynsmyndigheten enligt flera bestämmelser i den föreslagna lagen (spellagens 18 kapitel 4, 6, 8 §§). Spelföretagens informationsskyldighet kan inte gå utöver vad som är erforderligt för att Spelmyndigheten ska kunna kontrollera efterlevnad av regleringen.

Svenska Spel vill även understryka vikten av att Spelmyndigheten erhåller tillräckliga resurser för att kunna utöva en effektiv tillsyn, såväl över aktörer som erhåller licens i Sverige och aktörer som står utanför licenssystemet. En effektiv tillsyn och kraftfullt agerande mot aktörer som agerar i strid med regleringen är en förutsättning för en fungerande kanalisering och ett starkt konsumentskydd.

23.1 Tillsynsmyndighet

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att Spelmyndigheten blir central tillsynsmyndighet över i princip all spelverksamhet. Som Svenska Spel har påtalat i avsnitt B, kapitel 21.15.2 är det viktigt att gränsdragningen mellan Spelmyndigheten och Konsumentverket, vad gäller tillsyn över marknadsföring av spel, tydliggörs.

AN

23.6 Kontrollköp

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att kontrollköp ska kunna genomföras av Spelmyndigheten för att kontrollera att ett spelföretag som tillhandahåller och anordnar landbaserade spel förvissas sig om att mottagaren har uppnått den ålder som föreskrivs i lagstiftningen för det aktuella spelet. Svenska Spel vet av egen erfarenhet att kontrollköp är ett viktigt verktyg för att säkerställa efterlevnaden av åldersgränserna.

23.11 Återkallelse av tillstånd av andra skäl än misskötsamhet

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att en licens ska kunna återkallas i de i förslaget angivna situationerna. I de situationer som anges i spellagens 18 kapitel 14 § 1–3 pp bör dock Spelmyndigheten i första hand utfärda föreläggande och medge spelföretaget skälig tid att efterkomma föreläggandet. Det kan exempelvis vara skäligt att ett spelföretag erhåller längre tid än ett år att börja driva viss verksamhet om detta innefattar upphandling och implementation av spelprogramvara för ett helt nytt spel – detta särskilt med beaktande av kraven på licens för leverantörer med flera enligt lagens 11 kapitel och krav på certifiering enligt 16 kapitlet 3 §.

23.14 Omedelbart gällande beslut

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag och vill understryka vikten av att myndigheten verkligen förordnar att dess beslut ska gälla omedelbart. Svenska Spel delar utredningens uppfattning att det är ett stort problem idag att vissa aktörer regelmässigt överklagar Lotteriinspektionens beslut vilket innebär att det tar lång tid innan föreläggandena vinner laga kraft. Det kan konstateras att detta i flera fall har fått till effekt att den överträdelse föreläggandet avser (t ex en tidsbegränsad reklamkampanj eller en sponsringsaktivitet avseende visst sportevenemang eller viss säsong) har kunnat fullgöras trots att såväl myndigheten som domstolarna i upprepade, liknande ärenden konstaterat att agerandet står i strid med gällande rätt. Om den situationen skulle fortgå även efter omregleringen finns det anledning att tro att den eftersträvade kanaliseringen och kontrollen av den svenska spelmarknaden inte kommer att uppnås.

23.16 Redovisning och revision

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag i denna del och delar utredningens uppfattning att höga krav på ordning och reda och transparens i spelföretagens redovisning är viktigt såväl för att Spelmyndigheten ska kunna utöva tillsyn som för tilltron till branschen. Förslaget att Spelmyndigheten ska kunna förordna en särskild revisor kan dock bli kostsamt och arbetskrävande för spelföretagen och det är inte proportionerligt att förordna en särskild revisor annat än i undantagssituationer. Det bör därför klargöras i propositionen att denna bestämmelse endast ska tillämpas i sådana fall då det finns skäl att anta att oegentligheter eller lagöverträdelser förekommer och då det finns anledning att tro att den information som bolaget lämnar, eventuellt efter föreläggande från Spelmyndigheten, inte är fullständig eller korrekt. Denna åtgärd får däremot inte användas som ett medel för myndigheten att rent allmänt inhämta information om ett spelföretag.

Vad beträffar den ordinarie revisorns rapporteringsskyldighet är det även viktigt att understryka att revisorn erhåller sitt uppdrag från bolagets ägare och att uppdraget i normalfallet är begränsat till granskning av bolagets finansiella rapportering och finansiella risker. Någon rapporteringsskyldighet utöver det som revisorn får kännedom om vid fullgörandet av det uppdrag som definieras av bolagets ägare är inte rimlig. Även denna rapporteringsskyldighet bör vara avsedd att gälla endast i undantagsfall och bör inte utgöra ett medel för myndigheten att rent allmänt inhämta information om ett spelföretag, t ex genom regelbundna möten med bolagets revisor.

Kapitel 24. Sanktionssystemet

För att den eftersträvade kanaliseringen, konsumentskyddet och säkerheten i spelen ska uppnås är det av mycket stor vikt att svenska myndigheter vidtar snabba och kraftfulla åtgärder vid överträdelser av spelregleringen – i förhållande till såväl licensierade som icke-licensierade aktörer. Utformningen av sanktionssystemet och myndigheternas tillämpning därav är således av avgörande betydelse för att kunna upprätthålla den föreslagna regleringen.

Svenska Spel ser därför positivt på att utredningen har föreslagit nya och skärpta sanktioner i ett flertal avseenden. Införande av kriminalisering av otillåtet spel, varningsmeddelanden för domänadresser som erbjuder spel utan licens i Sverige, förbud mot förmedling av betalning för olicensierade spel, stärkt främjandeförbud är exempel på förstärkningar av sanktionssystemet som torde medföra att oreglerade bolag avskräcks från att tillhandahålla spel i Sverige utan licens och att den eftersträvade kanaliseringen kan nås. Likaså torde de kraftfulla sanktioner som föreslås för i Sverige reglerade spelföretag och andra aktörer medföra att spellagens bestämmelser avseende bl a konsumentskydd och säkerhet efterlevs. Bolaget tillstyrker därför utredningens förslag, med vissa kommentarer enligt vad som framgår nedan.

24.3.4 Repressiv metod för den som verkar på spelmarknaden utan tillstånd

Svenska Spel delar utredningens syn på svårigheten i att bedöma om kriminalisering eller administrativ sanktionsavgift är den lämpligaste repressiva metoden. Svenska Spel ställer sig bakom utredningens slutsats att kriminalisering synes vara den lämpligaste metoden och tillstyrker förslaget. Bolaget vill dock understryka att det är av största vikt att polis och åklagare prioriterar dessa ärenden och att åtal kan väckas i större utsträckning än vad som sker idag. En effektiv lagföring behöver säkerställas genom att myndigheterna får erforderliga resurser och kompetens, samt genom samverkan och informationsutbyte mellan Spelmyndigheten, polis och åklagare.

Valet av repressiv metod bör noga utvärderas i den utvärdering av omregleringen som föreslås göras senast tre år efter spellagens ikraftträdande.

24.4 Sanktionsavgift

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag och delar utredningens uppfattning att det i vissa fall kan behöva tillämpas kraftfullare sanktioner även mot spelföretag som har en licens i Sverige än föreläggande, förbud, anmärkning och varning – utan att licensen ska behöva återkallas. Införandet av en möjlighet att påföra sanktionsavgift synes därför vara lämpligt.

24.7 Straffrättsliga bestämmelser

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag vad gäller utformningen av de straffrättsliga bestämmelserna. Bolaget vill särskilt framhålla att det ser mycket positivt på utredningens förslag att den straffrättsliga bestämmelsen avseende olovlig spelverksamhet utvidgas till att omfatta även spel som via internet tillhandahålls för svenska konsumenter, och på utredningens förslag avseende utformningen av främjandebrottet (nuvarande främjandeförbudet). För att licenssystemet ska kunna upprätthållas är det av stor vikt att de spelföretag som inte har licens att verka på den svenska spelmarknaden på ett effektivt sätt kan hindras från att sälja och marknadsföra sina spel i Sverige. Om inte marknaden värnas för de spelföretag som har sökt och erhållit licens kommer incitamenten att verka under licens att minska och spelmarknaden kommer i så fall även fortsättningsvis att i stora delar stå utanför de svenska myndigheternas kontroll.

24.7.3 Skärpt främjandeförbud

På sidan 88 och 94f i utredningen (del 2) lämnas exempel på situationer som kan innebära ett otillåtet främjande. Svenska Spel vill framhålla att metoderna för främjande av otillåtet spel ständigt utvecklas i takt med den tekniska utvecklingen. Bolaget ser därför positivt på att utredningen har uppmärksammat att tillhandahållande av appar kan vara en form av främjande. I tillägg till detta kan nämnas köpta sökord i sökmotorer såsom Google och liknande (så kallad Search Engine Marketing). Detta är idag ett etablerat sätt för företag att marknadsföra sig på. Det kan därför med fördel nämnas i förarbetena till spellagen att marknadsföring via sökmotorer som visas för användare av söktjänster inom Sverige ska anses utgöra ett främjande.

24.8 Ett särskilt spelfuskbrott

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag till att införa ett särskilt spelfuskbrott. Svenska Spel har sedan tidigare (tillsammans med Riksidrottsförbundet, Svenska Fotbollförbundet och Svenska Basketbollförbundet) betonat vikten av att införa en ändamålsenlig straffrättslig reglering för att beivra spelfuskbrott. Detta eftersom framförallt matchfixning är ett växande problem som hotar idrotten. Det har konstaterats att matchfixning dessutom ofta involverar internationella organiserade kriminella nätverk. Den föreslagna straffbestämmelsen är därför välkommen.

Svenska Spel anser att utredningens förslag är bra, men anser att spelfuskbrottet även bör inkludera straffansvar för den som har kännedom om att ett vadhållningsobjekt är, eller skäligen kan antas vara, manipulerat och använder denna information på ett otillbörligt sätt vid vadhållning på det aktuella vadhållningsobjektet. Det bör således inte krävas att gärningsmannen själv har deltagit vid eller på annat sätt främjat manipulationen av tävlingen (vadhållningsobjektet). Gärningsmannen ska känna till att tävlingen (vadhållningsobjektet) är, eller skäligen kan antas vara, manipulerad. För straffansvar bör dock inte krävas att manipulationsförsöket faktiskt har genomförts. Det bör således vara tillräckligt att kunna visa att det skäligen kan antas att det förekommit ett sådant manipulationsförsök, t ex genom att påvisa ett sådant avvikande vadhållningsmönster på spelmarknaden som rimligen inte kan förklaras på annat sätt än att någon eller några av dem som deltagit i vadhållningen känt till att tävlingen (vadhållningsobjektet) varit manipulerad. För straffansvar bör vidare krävas att

gärningsmannen använt sin kunskap om manipulationen på ett otillbörligt sätt. Detta innebär bl a att den som fått kännedom om manipulationsförsöket endast genom uppgifter i media eller information som på annat sätt spritts bland allmänheten, inte kan åläggas ansvar. Mot bakgrund av det ovan angivna föreslår Svenska Spel att spellagens 20 kapitel 6 § 1 st får följande lydelse: *"Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet manipulerar utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag döms för spelfuskbrott till fängelse i högst två år. Detsamma ska gälla den som förmår någon att manipulera utgången av sådant spel, samt den som vid vadhållning otillbörligen använder information om att utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag är, eller skäligen kan antas vara, manipulerad."*

I övrigt anser Svenska Spel att föreslagna sanktioner mot spelfusk är bra och förefaller tillräckligt kraftfulla. Det är av stor vikt att det straffrättsliga ansvaret ger en avskräckande effekt samt att spelkunder får förtroende för spelföretagen så att spelkunderna känner sig trygga med att den licensierade marknaden är rättvis och fri från korruption och fusk.

24.11 Förbud mot elektronisk kommunikation till olicensierat spel

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att en internetleverantör är skyldig att på uppmaning av Spelmyndigheten upprätta ett varningsmeddelande för domänadresser som erbjuder spel utan licens i Sverige. Svenska Spel instämmer även med utredningens förslag att i nuläget inte införa blockering av elektronisk kommunikation till vissa domäner eller IP-adresser (s k IP-blockeringar).

Svenska Spel menar att det signalvärde som finns i att införa varningsmeddelanden inte ska underskattas. Härmed uppnås att svenska konsumenter i vart fall erhåller information om att viss aktör inte har licens i Sverige – något som konsumenterna idag sannolikt i de flesta fall är omedvetna om. Därefter är det konsumentens val om denne vill spela hos en oreglerad aktör eller inte.

Svenska Spel delar utredningens uppfattning att det inom ramen för den utvärdering av omregleringen som föreslås göras senast tre år efter spellagens ikraftträdande särskilt bör undersökas om de metoder som införts för att utestänga aktörer utan svensk licens från den svenska spelmarknaden är tillräckliga eller om det finns behov av att komplettera den svenska spelregleringen med andra metoder. Utvecklingen såväl i Sverige som i de andra länder som har infört blockeringsåtgärder av olika slag (inklusive internetblockering) bör därvid följas noga.

24.13 Utredningens bedömning och förslag

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag avseende förbud mot förmedling av betalning för olicensierat spel.

Svenska Spel har svårt att bedöma effektiviteten av ett förbud mot förmedling av betalning för olicensierade spel mot bakgrund av risken att det finns möjlighet att kringgå åtgärden. I enlighet med vad som har anförts ovan anser dock bolaget att det är angeläget att införa sådana metoder som kan bidra till att utestänga aktörer utan svensk licens från den svenska spelmarknaden. Även om inte varje enskild metod har full effekt kan flera metoder sammantaget bidra till att aktörer utestängs i en utsträckning som får anses tillräcklig. Vad som har sagts ovan beträffande behovet att utvärdera lagstiftningen gäller även förbudet mot förmedling av betalning för olicensierade spel.

Kapitel 25. Avgifter

25.3 Finansiering av licensgivning och tillsyn

Svenska Spel har inget att erinra mot att den som ansöker om licens enligt spellagen ska betala en ansökningsavgift. Bolaget har heller inget att erinra mot att tillsynsavgift ska utgå.

Vidare tillstyrker Svenska Spel att avgifterna ska spegla Spelmyndighetens kostnader för handläggning av licensansökan respektive tillsyn. Svenska Spel utgår således från att var och en av de olika avgifterna bestäms med utgångspunkt i myndighetens beräknade kostnader för handläggning och tillsyn av den aktuella spelformen. Det är inte rimligt att en högre avgift tas ut för en viss spelform i syfte att finansiera kostnader som är direkt förknippade med en annan spelform. Som framgår nedan menar Svenska Spel att det därför kan ifrågasättas att förslaget innebär att avgifterna för sådana spel som även efter omregleringen är förbehållna staten och allmännyttan höjs betydligt. Svenska Spel har förståelse för att en viss höjning av dessa avgifter är motiverad med anledning av de nya krav som ställs på alla spelföretag och den utökade handläggning som kommer att krävas i samband med lagens ikraftträdande. Bolaget anser dock att det är angeläget att Spelmyndigheten och regeringen löpande utvärderar de föreslagna avgifterna och reviderar avgifterna om det visar sig att de faktiska kostnaderna för handläggning eller tillsyn av viss spelform understiger de föreslagna avgifterna för den aktuella spelformen.

25.5.1 Avgift för ansökan om licens

Spelförordningens 7 § behöver kompletteras vad gäller vilka avgifter som ska utgå vid ansökan om *förnyelse* och *ändring* av de olika licenstyperna. Som exempel saknas uppgift om avgift för förnyelse av licens till statligt eller allmännyttigt lotteri och landbaserade kasinon, och varken avgift för förnyelse eller ändring av licens för penning-, värde- och varuspelsautomater framgår.

Såvitt Svenska Spel förstår ska licensavgift för anordnande av penning-, värde- och varuspelsautomater utgå med 4 000 kr per spelplats. Samtidigt ska en registreringsavgift om 4 000 kr utgå per ombud (vilket enligt spellagens 12 kapitel omfattar alla "som säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster" – oavsett spelform). För Svenska Spels del innebär det att den sammanlagda avgiften per samarbetspartner avseende värdeautomater (dvs de restauranger/bingohallar där Svenska Spels värdeautomater är uppställda) uppgår till 8 000 kr (totalt 14 400 000 kr för 1 800 samarbetspartners). Det är en väsentlig höjning av dagens avgift som uppgår till 10 000 kr (licensavgift för anordnande av spelet) jämte en avgift per spelplats om 2 600 kr (totalt 4 680 000 kr för 1 800 samarbetspartners).

Mot bakgrund av principen att avgifterna ska spegla Spelmyndighetens kostnader för handläggningen har Svenska Spel svårt att förstå varför bolagets licens för anordnande av värdeautomatspel ska vara beroende av antalet spelplatser. Det vore enligt Svenska Spels uppfattning rimligare att licensavgift för anordnande av värdeautomatspel, liksom idag, utgår med ett fast belopp. Detsamma gäller licensavgiften för anordnande av landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal som enligt förslaget ska vara beroende av antalet kasinon (till skillnad från idag när Svenska Spel betalar en licensavgift för anordnande av kasinospel om 10 000 kr).

AN

I övrigt utgår Svenska Spel från att licensavgifterna i spelförordningens 7 § ska utgå *per licens* om inte annat uttryckligen anges. Exempelvis utgår avgiften om 4 000 kr för ansökan om tillverkning av penning- och värdeautomater per licens och inte per tillverkad automat eller liknande. Om något annat avses behöver det förtydligas i spelförordningen.

25.5.2 Särskild registreringsavgift för ombud

Svenska Spel har inget att erinra mot att en registreringsavgift per ombud utgår. Som framgår ovan förstår Svenska Spel förslaget på så sätt att denna avgift ska utgå även för Svenska Spels samarbetspartners avseende värdeautomater. Svenska Spel utgår från att denna registreringsavgift ersätter den avgift för spelplatstillstånd som idag erläggs per spelplats där värdeautomater finns.

Som ovan framgår blir konsekvensen av utredningens förslag att Svenska Spel åläggs att betala dubbla avgifter per samarbetspartners avseende värdeautomater, vilket Svenska Spel ifrågasätter rimligheten i. Ett alternativ till den ändring av licensavgiften för anordnande av värdeautomatspel som Svenska Spel föreslår ovan, kan vara att undanta dessa samarbetspartners från kravet på att betala registreringsavgift för ombud.

Av förslaget framgår inte vilken eventuellt avgift som ska utgå vid förnyelse och ändring av registrering av ombud.

25.5.6 Förslag till tillsynsavgifter

Det bör förtydligas att den tillsynsavgift avseende "onlinespel" som anges i utredningen, tabell 25.5 på sid 173 (del 2), endast avser onlinespel enligt spellagens 6 kapitel 1 §. Svenska Spel påtalar i kapitel 11.9 ovan de tolkningssvårigheter som bolaget anser följer av att begreppet "onlinespel" används i dubbla betydelser.

Kapitel 26. Skatt på spel

Svenska Spel har inget att erinra mot utredningens förslag beträffande skattskyldighet eller spelskattens storlek. Svenska Spel vill dock påtala att skatten på spel bör bestämmas till en nivå som borgar för bästa tänkbara kanalisering.

Vad beträffar inkomstbeskattning av spelare (utredningens kapitel 26.8.7) tillstyrker Svenska Spel förslaget att vinster ska vara skattefria vid spel hos spelföretag som har licens i Sverige men att vinster ska vara skattepliktiga hos spelföretag som saknar erforderlig licens. Detta torde innebära att incitamentet hos spelkunderna ökar att spela hos de reglerade spelföretagen, helt enkelt för att det innebär största möjliga vinning, vilket bidrar till en lyckad kanalisering. En förutsättning för att denna bestämmelse kommer få önskad effekt är dock att Skatteverket har möjlighet att inhämta information om, och aktivt vidtar åtgärder i förhållande till, spelkunder som ska beskattas för sina vinster.

Kapitel 27. Statens roll på spelmarknaden

27.6 Utredningens bedömning

Svenska Spel delar utredningens uppfattning att på den del av marknaden som öppnas för konkurrens måste förutsättningar finnas för att säkerställa en fungerande konkurrens. Bolaget har inget att erinra mot utredningens förslag att det företag som har licens enligt spellagen 4 kapitlet 1 § inte samtidigt kan få licens till andra spel. Däremot delar Svenska Spel inte utredningens uppfattning beträffande vilka övriga åtgärder som kan behöva vidtas i förhållande till Svenska Spel för att säkerställa en fungerande konkurrens.

Omregleringen av spelmarknaden är speciell jämfört med flera andra marknader som har omreglerats, på så sätt att många av de aktörer som förutses ansöka om licens att anordna spel i Sverige i praktiken redan är verksamma här och har redan en betydande marknadsposition. Vadhallning på internet, kasinospel online, datorsimulerade automater och bingo online erbjuds redan i stor utsträckning av de aktörer som kan antas ansöka om licens. Som framgår av figur 3.6 på sidan 186 (del 1) i utredningen har aktörer utan svenskt tillstånd 21 procent av den totala svenska spelmarknaden (2015) och enligt figur 3.7 på sidan 187 (del 1) har dessa aktörer 55 procent av marknaden för onlinespel (2015). Kasinospel online (med undantag för nätpoker) och datorsimulerade automater erbjuds för övrigt *endast* av dessa aktörer idag, då varken Svenska Spel eller något annat i Sverige reglerat bolag har tillstånd att anordna detta spel idag. 2016 utgjorde dessa spel 14 procent av det totala spelandet i Sverige och 34 procent av marknaden för onlinespel.²³ Svenska Spels marknadsandel på den del av marknaden som enligt utredningens förslag ska omfattas av licens enligt spellagens 6 och 7 kapitel uppgår till cirka 17 procent.²⁴

Denna marknadssituation och behovet av att kanalisera det okontrollerade spelandet till aktörer med licens i Sverige är, som framgår bland annat av utredningens kapitel 6 och 7, huvudorsaken till att delar av den svenska spelmarknaden öppnas upp för konkurrens. Det behov av att skapa förutsättningar för nya aktörer att etablera sig på marknaden gör sig alltså inte gällande på spelmarknaden på det sätt som har varit fallet inom andra marknader som tidigare har öppnats upp för konkurrens, till exempel apoteksmarknaden. Det finns därmed ingen anledning att begränsa Svenska Spels handlingsutrymme på den del av marknaden som öppnas upp för konkurrens genom restriktiva ägardirektiv eller särskild reglering. Snarare riskerar denna typ av åtgärder att medföra att Svenska Spel begränsas i sin verksamhet på ett sätt som innebär att bolaget inte kan konkurrera på lika villkor som övriga, redan etablerade aktörer, på den konkurrensutsatta delen av marknaden.

Svenska Spel menar att det konkurrensrättsliga regelverket i tillräcklig utsträckning säkerställer en fungerande konkurrens på spelmarknaden. Konkurrenslagens bestämmelser är utformade med syfte att säkerställa konkurrensneutralitet och förhindra att företag med en stark marknadsposition stör marknaden och drar otillbörlig fördel av sin styrka. Konkurrenslagen innehåller bestämmelser om förbud mot missbruk av dominerande ställning (konkurrenslagen 2 kapitlet 7 §) som genom sin tillämpning kan förhindra bland annat otillåten korssubventionering (d v s att resurser överförs eller kostnader allokeras på ett sätt som medför att konkurrensen begränsas eller snedvrids på ett sätt som inte hade varit möjligt utan korssubventioneringen). Konkurrenslagens förbud mot missbruk av dominerande ställning innebär vidare ett förbud mot ageranden från en dominerande aktör som kan

²³ Siffrorna baseras på Svenska Spels analys då officiella uppgifter om marknadsandelar för nätkasino saknas.

²⁴ Siffran baseras på Svenska Spels egen analys.

ge upphov till inlåsnings effekter, d v s ageranden som gör att kunderna är förhindrade eller ovilliga att byta till en ny aktör på marknaden, eller andra åtgärder från en aktör med mycket stor marknadsmakt som kan försvåra för nya aktörer att etablera sig på den svenska spelmarknaden. Konkurrensrätten innehåller även i andra delar bestämmelser som syftar till att förhindra ageranden som medför att konkurrensen snedvrids, exempelvis förbudet mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (konkurrenslagen 3 kapitlet 27 §).

Svenska Spel iakttar konkurrenslagens bestämmelser och avser att säkerställa att Svenska Spels agerande efter omregleringen inte medför överträdelse av konkurrenslagen.

Vad gäller lämpligheten av att avyttra den konkurrensutsatta delen av Svenska Spels verksamhet konstaterar Svenska Spel, liksom utredningen, att detta är en ägarpolitisk fråga. Svenska Spel avhåller sig därför från att kommentera utredningens förslag i denna del.

Kapitel 28. Lotteriinspektionens ansvarsområde och organisation

Svenska Spel har inget att erinra mot utredningens förslag.

Vissa kommentarer avseende Spelmyndighetens verksamhet (till exempel ansvar för ett centralt självavstängningssystem, ansvar för nationell plattform, avgifter) framgår av övriga delar av detta yttrande.

Kapitel 29. Förslag till rollfördelning och utvärdering av omregleringen

29.2 Spelmyndigheten bör få en mera central roll som expertmyndighet åt regeringen

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag. Det är av stor betydelse att Spelmyndigheten har en god helhetssyn och expertkompetens avseende spelmarknaden och effekterna av den nya spelregleringen, dels så att myndigheten (som utredningen anför) ska kunna uppmärksamma regeringen på behov av justeringar av spelregleringen men också så att myndigheten själv ska kunna utfärda sådana kompletterande föreskrifter som erfordras för att säkerställa ett högt konsumentskydd, hög säkerhet i spelen och motverkande av matchfixning.

29.3 En framgångsrik spelmarknad är alla inblandade myndigheters gemensamma ansvar och 29.4 Ett spelmarknadsråd inrättas

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag. För att uppnå den eftersträvade kanaliseringen och det höga konsumentskydd som den nya regleringen syftar till, är det av stor vikt med samverkan mellan de olika myndigheter som i olika avseenden har ett ansvar för att säkerställa spelregleringens efterlevnad. Svenska Spel ser positivt på att detta klargörs i de olika myndigheternas instruktioner och att samverkan formaliseras i det föreslagna spelmarknadsrådet.

Vad gäller samverkan mellan Spelmyndigheten och Konsumentverket har kommentarer även lämnats i avsnitt B, kapitel 21.15.2.

Vad gäller det föreslagna spelmarknadsrådet ser Svenska Spel också positivt på att företrädare för marknadens aktörer ingår i rådet, för att säkerställa bästa möjliga samverkan och kunskap om spelmarknaden.

29.5 Tydlig uppföljning är en kritisk faktor för ett lyckat genomförande av en ny spelreglering

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag. Svenska Spel delar utredningens uppfattning att en så stor reform som den aktuella behöver följas upp och utvärderas löpande, med start i omedelbart samband med att den nya lagstiftningen träder i kraft och med en samlad rapportering senast tre år efter lagens ikraftträdande. Detta gäller framför allt utvärdering av omregleringens effekt på kanalisering och konsumentskydd. Om signaler uppkommer om att dessa mål inte nås måste initiativ kunna tas snabbt för att ändra regleringen i syfte att uppnå målen.

Kapitel 30. Övrigt

Svenska Spel delar utredningens uppfattning att det kommer att vara nödvändigt att Spelmyndigheten i samband med omregleringen genomför omfattande informationsinsatser i förhållande till marknadens aktörer (såväl spelföretag som andra aktörer som påverkas av lagstiftningen, t ex leverantörer som omfattas av kravet på licens och media vad gäller marknadsföring av spel) och till konsumenterna.

Kapitel 31. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Svenska Spel tillstyrker utredningens förslag att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2019. Med anledning av att stora delar av den svenska spelmarknaden idag står helt utanför de svenska myndigheternas kontroll och de bristande möjligheter som därmed finns att upprätthålla ett högt konsumentskydd och att effektivt motverka brottslighet förknippat med spel, t ex matchfixning, är det angeläget att denna omreglering verkställs så snart som möjligt.

Svenska Spel tillstyrker vidare utredningens förslag att de nya bestämmelserna ska tillämpas på licensansökningar som lämnas in från och med den 1 juli 2018 och som avser tid efter den 1 januari 2019, mot bakgrund av den förväntade tidsåtgången hos Lotteriinspektionen för att pröva inkomna licensansökningar.

Det är av stor vikt att såväl spelföretag som leverantörer får gott om tid på sig att förbereda sig och vid behov anpassa sin verksamhet med beaktande av de nya regler som kommer att gälla. Det är därför av stor vikt att regeringen och Lotteriinspektionen i god tid innan den nya spelregleringens ikraftträdande utfärdar föreskrifter, i vilka de krav som kommer att ställas på licenshavarna klargörs.

Med antagande av att en proposition kommer att lämnas under våren 2018, att spelföretagen ska kunna söka licens redan från och med den 1 juli 2018 och att lagen träder i kraft den 1 januari 2019 finns det risk för att spelföretagen inte kommer att hinna göra de förändringar som kan komma att krävas till följd av nya bestämmelser i lag, förordningar, föreskrifter eller villkor innan licensansökan ska prövas och/eller lagen träder i kraft. Vissa bestämmelser i den föreslagna spellagen kommer att medföra långtgående krav på spelföretagen som kan ta avsevärd tid att säkerställa efterlevnaden av.

Ett exempel på det är kravet på att spelprogramvara för onlinespel som används av spelföretag måste vara tillverkad, tillhandahållas, installeras eller förändras av den som har licens enligt spellagens 11 kapitel 1 § ("leverantörer") och kraven på licens för tillverkning av penning- och värdeautomater enligt 11 kapitlet 4 §. Konsekvensen av dessa krav kan bli att spelföretag kan behöva byta ut centrala

leverantörer av spelprogramvara och/eller automater för det fall någon av bolagets befintliga leverantörer inte ansöker om eller erhåller licens enligt lagens 11 kapitel. Denna risk är särskilt stor mot bakgrund av bestämmelsen i 11 kapitlet 3 § (som Svenska Spel har avstyrkt, se avsnitt B, kapitel 16.1 ovan). Ett byte av plattformslieferantör tar i normalfallet flera år (inklusive kravställning, upphandling och implementation).

Ett annat exempel på bestämmelse som kan ta avsevärd tid att efterkomma är spellagens 4 kapitel 2 § som innebär att Svenska Spel kommer att behöva bilda ett nytt bolag inom vilket delar av koncernens nuvarande verksamhet ska bedrivas efter omregleringen. En omstrukturering av detta slag tar tid att genomföra.

Det kan vidare antas att tekniska krav och andra villkor som kommer att fastställas i Spelmyndighetens föreskrifter kan skilja sig från de krav som spelföretagen tidigare har omfattats av (de spelföretag som söker licens kan tidigare ha omfattats av olika krav i olika jurisdiktioner) vilket kan medföra behov av omfattande förändringar som tar tid för spelföretagen, såväl de svenska som utländska, att anpassa sig efter.

Spelmyndigheten bör därför ha rätt att meddela tillfälliga undantag från bestämmelse i lag, förordning, föreskrift eller villkor, i den utsträckning och under den tid som kan anses vara skäligt med beaktande av hur omfattande förändringar bestämmelsen innebär och den tidsåtgång som skäligen kan erfordras för spelföretag att säkerställa efterlevnaden av den aktuella bestämmelsen. En sådan rätt kan anses följa av spellagens 3 kapitel 16 § andra stycket, att Spelmyndigheten får förena en licens med villkor för licensens utövande. Det bör dock klargöras i propositionen att ett sådant villkor kan omfatta undantag enligt ovan. För det fall en sådan rätt inte kan anses följa av nämnda bestämmelse bör ett särskilt bemyndigande införas i spellagens 23 kapitel.

Kapitel 32. Konsekvensanalys

Svenska Spel konstaterar att den föreslagna omregleringen kommer att medföra stora förändringar för den svenska spelmarknaden och för de aktörer som verkar på marknaden idag – såväl för dem som verkar med stöd av svenskt tillstånd som för dem som verkar utan tillstånd. Svenska Spel menar att dessa förändringar får accepteras mot bakgrund av att utredningens förslag sammantaget bedöms medföra en ökad kontroll av den svenska spelmarknaden, där spel kan tillhandahållas på lika villkor och där konsumentskydd och motverkande av brottslighet prioriteras. Om den eftersträlvade kanaliseringen däremot inte skulle uppnås eller om marknaden aktörer inte skulle efterleva kraven på exempelvis konsumentskydd, riskerar konsekvenserna av omregleringen istället bli en växande spelmarknad med ökat problemspelande där skillnaden i de krav som ställs på reglerade och oreglerade aktörer blir ännu större än idag. För att de önskade konsekvenserna ska uppnås – och inte de oönskade – är det därför av central betydelse att spelregleringen utformas på ett sätt som säkerställer både kanalisering, konsumentskydd och motverkande av brottslighet samt att samtliga berörda myndigheter utövar en aktiv tillsyn över efterlevnaden av spelregleringen och att lagens sanktionsmöjligheter tillämpas. Svenska Spel har ingen uppfattning om huruvida en aktiv tillsyn ryms inom ramen för de olika myndigheternas befintliga anslag men vill understryka betydelsen av att myndigheterna erhåller tillräckliga resurser för att kunna utöva en aktiv tillsyn.

Svenska Spel noterar att utredningen bedömer att det kan komma att ske en viss ökning av spelmissbruk och spelberoende på grund av den ökande volymen och ökning av antalet spelare som förväntas följa av omregleringen (se bland annat sid 390 (del 2)). Mot bakgrund av att ett av syftena med omregleringen har varit att skapa en spelmarknad som präglas av ett högt konsumentskydd, menar Svenska Spel att spelregleringen måste utformas på ett sätt som ger bästa möjliga förutsättningar för ett högt konsumentskydd. Om spellagen och de föreskrifter som ska utfärdas med stöd av lagen utformas på det sätt som Svenska Spel har föreslagit i detta remissvar (se framför allt kapitel 10 och 18 ovan) torde det finnas goda förutsättningar att uppnå ett högt konsumentskydd.

Svenska Spels närmare kommentarer på konsekvenserna av de i utredningen lämnade förslagen framgår av övriga delar av detta remissyttrande.

Kapitel 33. Författningskommentar

Svenska Spel har inga kommentarer på författningskommentaren utöver vad som framgår av övriga delar av detta remissyttrande.

Avsnitt C – Svenska Spels förslag på ändringar i författningsförslaget och i de föreslagna förordningarna

Författningsförslag

Svenska Spel har sammanfattningsvis följande förslag på ändring av enskilda bestämmelser i den föreslagna spellagen.

2 kap 1 § 2 st

Svenska Spel noterar att begreppet onlinespel används i spellagen i olika sammanhang med olika innebörd. I definitionen avses allt spel som sker mellan en spelare och en spelanordnare genom användning av elektroniska kommunikationsmedel. I vissa avsnitt i spellagen används begreppet onlinespel med denna innebörd, exempelvis i spellagen 14 kapitlet 1 §, medan det i andra avsnitt används med en begränsad innebörd, exempelvis onlinespel enligt 6 kapitlet som då alltså endast avser kasinospel online, bingo online och datorsimulerade automater online. Det är viktigt att det genomgående tydliggörs när det vid användningen av begreppet onlinespel avses allt onlinespel och när det endast avses onlinespel enligt 6 kapitlet (d v s kasinospel, bingo och datorsimulerade automater). Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

3 kap 8 §

En ny bestämmelse bör införas med följande lydelse: *"Vid bedömningen av om sökanden uppfyller de förutsättningar för att få licens som följer av denna lag samt de övriga krav som följer av lag, förordning, föreskrifter eller tillståndsvillkor, ska sökanden som är en juridisk person ha rätt att åberopa insikt, erfarenhet, organisation, kapitalstyrka och övrig relevant kapacitet som finns i annan juridisk person inom samma koncern som sökanden."* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 16.3 ovan.

AN

3 kap 18 §

Bestämmelsen bör ändras så att även landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal omfattas av möjligheten till internationellt samarbete. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.10 ovan.

3 kap 19 § 2 p a)

Svenska Spel föreslår att Spelmyndigheten ges rätt att meddela undantag från kravet på att den internationella samarbetspartnern ska uppfylla de tekniska krav som fastställts enligt spellagen 16 kapitlet. Ett undantag bör införas antingen direkt i denna bestämmelse eller i spellagens 23 kapitel som avser bemyndiganden. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.10 ovan.

4 kap 3 §

Svenska Spel föreslår att bestämmelsen bör ändras till följande lydelse: "*Vid försäljning av lotterier är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget, dess ombud eller annan samarbetspartner.*" Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.5.2 ovan.

4 kap 4 §

Svenska Spel föreslår att bestämmelsen bör ändras till följande lydelse: "*På ett kasino får det huvudsakligen tillhandahållas och anordnas kasinospel och spel på värdeautomater.*" Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.3 ovan.

4 kap 5 §

Bestämmelsen bör utgå då antalet kasinon bör regleras i förordning eller föreskrifter istället för i lag. För det fall att bestämmelsen inte utgår i dess helhet anser Svenska Spel att bestämmelsen bör ändras så att antalet kasinon anges till sex stycken. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 8 och 12.3 ovan.

4 kap 7 §

Bestämmelsen bör utgå i sin helhet då det ursprungliga syftet med bestämmelsen torde uppfyllas av spellagens övriga bestämmelser.

Under alla förhållanden bör bestämmelsen ändras så att det i första stycket anges att syftet – i tillägg till att förebygga och avslöja brott – är att skydda gästerna mot överdrivet spelande. I detta fall bör bestämmelsens andra stycke även justeras så att det framgår att registret ska kunna innehålla sådana uppgifter som behövs i dessa båda syften, såsom uppgifter om avstängda gäster, genomförda spelansvarssamtal, misstanke om brott, åsidosättande av ordningsregler eller andra ordningsstörningar, gästers kvarglömda vinster etc. Uppräkningen bör inte vara uttömmande.

Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 20.2.14 ovan.

4 kap 8 §

Punkt 2 bör utgå då antalet värdeautomater per spelplats bör regleras i förordning eller föreskrifter istället för i lag. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 8 och 12.4 ovan.

4 kap 10 §

Bestämmelsen bör utgå då antalet värdeautomater bör regleras i förordning eller föreskrifter istället för i lag. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 8 och 12.4 ovan.

AN

5 kap 1 §

Bestämmelsen bör ändras så att det anges att sådan licens omfattar lotterier. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.5 ovan.

5 kap 2 §

Bestämmelsen bör ändras så att det anges vilka lotterier som får omfattas. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.5 ovan.

5 kap 7 §

Till följd av den utvidgning som föreslås i spellagen 4 kapitlet 3 §, 6 kapitlet 2 § samt 7 kapitlet 3 § föreslås motsvarande utvidgning i denna bestämmelse, d v s bestämmelsen ska i tillägg till spelföretag och dess ombud även omfatta annan samarbetspartner. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.5.2 ovan.

6 kap 1 § 2 st

Svenska Spel avstyrker att en licens till onlinespel ska få omfatta tilläggsspel i form av lotterier. Bestämmelsen bör därför utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

6 kap 2 §

Svenska Spel föreslår att bestämmelsen bör ändras till följande lydelse: "*Vid onlinespel är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget, dess ombud eller annan samarbetspartner.*" Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

7 kap 1 § 3 st

Svenska Spel avstyrker att en vadhållningslicens ska få omfatta tilläggsspel i form av lotterier. Bestämmelsen bör därför utgå i den del som avser tilläggsspel till vadhållningen. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan.

7 kap 2 §

Svenska Spel förordar att s k skuggspel överhuvudtaget inte ska vara tillåtet, oavsett medgivande eller inte. Bolaget föreslår därför att bestämmelsens första mening bör ändras till följande lydelse: "*En licens enligt 1 § får inte avse vadhållning på utfallet i lotterier, evenemang där den övervägande delen av deltagarna är under 18 år eller spread betting.*" Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan.

7 kap 3 §

Svenska Spel föreslår att bestämmelsen bör ändras till följande lydelse: "*Vid vadhållning är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget, dess ombud eller annan samarbetspartner.*" Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan.

8 kap 5 §

Svenska Spel avstyrker utredningens förslag avseende kortspel i turneringsform. Bestämmelsen bör därför utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 13.3 ovan.

AW

8 kap 6 §

Till följd av att bestämmelsen i 8 kapitlet 5 § bör utgå, bör även denna bestämmelse utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 13.3 ovan.

8 kap 7 §

Svenska Spel avstyrker utredningens förslag avseende årliga landbaserade turneringar i kortspel. Bestämmelsen bör därför utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 13.3 ovan.

För det fall att bestämmelsen kvarstår bör tillägg och ändringar göras i enlighet med vad som kommenterats i avsnitt B, kapitel 13.3 ovan.

9 kap 1 §

Bestämmelsen bör förtydligas så att tillhandahållande/anordnande av spel på fartyg i internationell trafik endast får ske under den tid som aktuella fartyg är i rörelse/trafik under pågående resa/rutt. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 15.1 ovan.

11 kap 1 §

Svenska Spel anser att kretsen av de som omfattas av bestämmelsen ska begränsas.

Svenska Spel anser även att det i förslaget bör förtydligas om licenskravet omfattar allt onlinespel eller endast sådant onlinespel som avses i spellagens 6 kapitel 1 §.

Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 16.1 ovan.

11 kap 3 §

Bestämmelsen bör utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 16.1 ovan.

11 kap 4 §

Bestämmelsen bör förtydligas med avseende på vilka som ska omfattas av bestämmelsen. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 16.2 ovan.

11 kap 6 §

Bestämmelsen bör förtydligas genom att det i spellagens 11 kapitel 6 § 2 st införs en ny punkt; *"Automater som anges i första stycket får dock innehas utan licens av... den som är Värdeautomatspels-partner för ett spelföretag som har licens att anordna spel på automater."* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 16.2 ovan.

12 kap 1 §

Definitionen av ombud bör ändras och en separat definition av Värdeautomatspels-partner bör införas. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.4 och 16.13 ovan.

12 kap 2 §

Bestämmelsen bör ändras enligt följande: *"Sådan verksamhet som anges i 1 § får inte bedrivas i direkt anslutning till försäljning av alkoholhaltiga drycker som kräver serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622). Detta gäller dock inte för spel på värdeautomater."* Sista meningen kan utgå om definitionen av ombud ändras i enlighet med vad som anges under 12 kap 1 §. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 16.13 ovan.

13 kap 4 §

Svenska Spel avstyrker möjligheten till tillfälliga spelkonton. Bestämmelsens första mening bör därför ändras till följande lydelse: "Spel får inte ske förrän spelkundens identitet fastställts." Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 17.2.1 ovan.

14 kap 3 § 1 st

Svenska Spel önskar ett förtydligande av vad som avses med "övriga transaktioner" i bestämmelsen. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 17.2 ovan.

14 kap 4 §

Svenska Spel avstyrker möjligheten att tillåta tillfälliga spelkonton. Bestämmelsen bör därför utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 17.2.1 ovan.

14 kap 9 § 2 st

Svenska Spel ifrågasätter bestämmelsens första punkt och "felaktiga uppgifter om sig själv". Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 17.2.2 ovan.

14 kap 10 §

Svenska Spel ifrågasätter att spelkunden och Spelmyndigheten ska informeras om grunderna för beslutet att avsluta ett spelkonto om det gäller avslut på grund av misstanke om penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 17.2.2 ovan.

15 kap 6 §

Det bör förtydligas att det inte är tillåtet för ett spelföretag att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet *till spelare som är konsument*. Detta för att inte utesluta att kredit lämnas till företag. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 18.7.6 ovan.

15 kap 11 § 1 st

Bestämmelsen bör kompletteras med ett förbud mot marknadsföring som riktas direkt till spelkunder som bedöms ha spelproblem. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 21.15.6 ovan.

15 kap 12 § 2 st

Bestämmelsen bör inkludera möjlighet till undantag från att ange kontaktuppgifter till en stödorganisation i kommersiella meddelanden om det saknas utrymme. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 18.7.5 ovan.

15 kap 13 §

Begreppet kommersiella varor i bestämmelsen bör övervägas. Svenska Spel föreslår följande lydelse: "När ett spelföretag ingår avtal om sponsring ska spelföretaget säkerställa att exponering av dess spelprodukter/tjänster eller dess logotyper inte förekommer på produkter som är avsedda att användas eller bäras av personer under 18 år." Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 21.15.5 ovan.

15 kap 14 §

Svenska Spel föreslår att det ska införas en beloppsbegränsning för hur stor en bonus får vara. Den beloppsbegränsning om 1/200 prisbasbelopp som följer av LIFS 2014:2 och av SPER:s etiska riktlinjer för marknadsföring kan tjäna som vägledning.

Det bör övervägas att tydliggöra bestämmelsen i andra stycket, antingen direkt i lag eller åtminstone i förarbeten, så att det klart och tydligt framgår vilka typfall som avses förhindras enligt bestämmelsen.

Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 21.15.3 ovan.

15 kap 17 §

Bestämmelsen bör möjliggöra undantag från att aktivt ange och bekräfta sin insats vid sådana spel som har ett fast förbestämt pris eller lägsta pris för deltagande. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 18.7.8 ovan.

15 kap 18 § 1 st

Bestämmelsen bör ändras så att det är obligatoriskt för spelaren att ange hur stora insättningar som kan göras per vecka (och inte även per dag och månad). Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 18.7.8 ovan.

15 kap 18 § 2 st

Bestämmelsen bör ändras så att det är obligatoriskt för spelaren att begränsa sin speltid (inte inloggningstid) för onlinespel enligt spellagen 6 kapitlet samt vid spel på värdeautomater enligt spellagen 4 kapitlet 8 och 9 §§. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 18.7.8 ovan.

15 kap 18 § 3 st

Svenska Spel föreslår att bestämmelsen ska ändras så att en ändring ska gälla tidigast efter 72 timmar om ändringen avser höjning. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 18.7.8 ovan.

15 kap 25 §

Bestämmelsen bör inte begränsas till "gärningar som omfattas av 20 kapitlet 6 § om spelfusk". Bestämmelsen bör istället omfatta "... upptäcka och motverka förekomsten av *fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet* och andra överträdelser av ..." (föreslagen ändring har kursiverats). Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 20.2.8 ovan.

16 kap 1 §

Bestämmelsen bör exkludera tekniska krav på affärssystem. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 22 ovan.

16 kap 3 §

Bestämmelsen bör exkludera affärssystem. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 22 ovan.

16 kap 4 §

Bestämmelsen bör exkludera affärssystem. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 22 ovan.

17 kap 6 §

Punkt 5 bör inte begränsas till sport. Orden "inom sport" bör därför utgå i nämnda bestämmelse. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 20.2.7 ovan.

17 kap 12 § 2 st

Bestämmelsens andra stycke bör utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 20.2.14 ovan.

19 kap 2 §

Bestämmelsen bör omfatta även andra händelser än sport, varför ordet "sporthändelser" bör ändras till "händelser". Detta kommenteras i avsnitt B, kapitel 11.11–11.18 ovan.

20 kap 6 §

Bestämmelsens första stycke bör ändras enligt följande: *"Den som uppsåtligen eller av grov oaktksamhet manipulerar utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag döms för spelfuskbrott till fängelse i högst två år. Detsamma ska gälla den som förmår någon att manipulera utgången av sådant spel, samt den som vid vadhållning otillbörligen använder information om att utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag är, eller skäligen kan antas vara, manipulerad."* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 24.8 ovan.

20 kap 8 §

För det fall att spellagens 20 kapitel 6 § ändras i enlighet med ovan förslag bör det övervägas om huruvida det föreslagna tillägget ska omfattas av straffsanktion för försök eller förberedelse.

23 kap

I tillägg till det bemyndigande som lämnas i spellagens 23 kapitel 12 § (föreskrifter om spelansvar) bör spellagen kompletteras med ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att utfärda bestämmelser om ytterligare spelansvarsåtgärder och/eller marknadsföringsbegränsningar baserat på olika spelformers risk för att medföra spelproblem. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 8 och 10 ovan.

Spelmyndigheten bör ha rätt att meddela tillfälliga undantag från bestämmelse i lag, förordning, föreskrift eller villkor i den utsträckning och under den tid som kan anses vara skäligt med beaktande av hur omfattande förändringar den aktuella bestämmelsen innebär och den tidsåtgång som skäligen kan erfordras för spelföretag att säkerställa efterlevnaden av den aktuella bestämmelsen. Om en sådan rätt inte kan anses följa av spellagens 3 kapitel 16 § bör ett nytt bemyndigande införas i kapitel 23. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 31 ovan.

Förordningar

Svenska Spel har sammanfattningsvis följande förslag på ändring av enskilda bestämmelser i de föreslagna förordningarna.

AN

Spelförordning

7 §

Av bestämmelsen bör framgå vilka avgifter som ska utgå vid ansökan om förnyelse och ändring av de olika licenstyperna. Vidare bör avgift för licens till penning-, värde- och varuspelsautomater liksom avgift för licens till landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal bör utgå med ett fast belopp istället för per spelplats/per kasino. Alternativt bör Svenska Spels samarbetspartners avseende värdeautomater undantas från skyldigheten att erlägga registreringsavgift per ombud enligt 10 §. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 25 ovan.

20 §

Det saknas ett uttryckligt bemyndigande som ger Spelmyndigheten rätt att meddela föreskrifter om spelansvarsåtgärder och marknadsföringsbegränsningar för spel som innebär hög risk för spelproblem. 20 § bör kompletteras med ett sådant bemyndigande. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 10 och 21 ovan.

Förordning om statligt spel

2 § 2 st 1 p

Definitionen av automatiserat kasinospel bör ändras till följande: *"Automatiserat kasinospel, värdeautomatspel som simulerar ett traditionellt roulett-, tärnings- eller kortspelsbord"*. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.3 ovan.

2 § 2 st 3 p

Definitionen av nummerspel bör ändras till följande: *Nummerspel: land- eller onlinebaserat lotteri, med fast eller rörlig vinstplan, där utgången helt baseras på en dragning och där spelarens vinst avgörs av att dragningens resultat stämmer överens med spelarens egna eller slumpvalda val i lotteriet."* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.5 ovan.

5 §

Det bör förtydligas att det vid beräkning av antalet automatiserade kasinospel så ska sådan beräkning baseras på antalet slumpvalsgeneratorer. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.3 ovan.

6 § 2 st

Svenska Spel avstyrker att det i förordningen regleras om relationen mellan antalet värdeautomater och övriga kasinospel. Svenska Spel anser att detta bör regleras genom villkor som utfärdas av Spelmyndigheten. Bestämmelsen i andra stycket bör därför utgå.

Under alla förhållanden bör bestämmelsen ändras så att antalet värdeautomater på ett landbaserat kasino får vara högst 15 gånger fler än övriga spel i kasinot.

Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.3 ovan.

7 §

Bestämmelsen bör ändras så att högsta tillåtna insatsen på värdeautomatspel höjs till 1/200 prisbasbelopp på varje särskild vinstmöjlighet, med möjlighet att avrunda till närmaste tiotal kronor.

Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.3 ovan.

8 §

Svenska Spel anser att återbetalningsnivån inte bör vara kopplad till "licenstiden", varför bestämmelsen bör ändras i denna del. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.3 ovan.

13 §

Bestämmelsen bör kompletteras på så sätt att gränsen för återbetalning får överskridas

- i) För skraplotter då hela lottupplagan för en omgång inte kan säljas ut (motsvarande punkt 4.3.2 i Svenska Spels nuvarande tillstånd att anordna lotteri och vadhållning),
- ii) vid de tillfällen då spelföretaget från regleringsfonden återför medel till vinnande deltagare i en spelform (motsvarande punkt 4.3.3 tillsammans med punkt 6.3 i Svenska Spels nuvarande tillstånd att anordna lotteri och vadhållning)
- iii) i de fall utbetalning sker av vinstmedel som i tidigare spelomgångar innehållits av spelföretaget på grund av att vinnare saknats i viss omgång samt när en vinstgrupp bortfallit på grund av för lågt vinstbelopp (omfattar ej skraplotter) (punkt 4.3.5 i Svenska Spels nuvarande tillstånd att anordna lotteri och vadhållning).

Bestämmelserna finns i Svenska Spels nuvarande tillstånd att anordna lotteri och vadhållning (Fi2015/03636/UR). Svenska Spel kan inte se några skäl till att dessa bestämmelser ska utgå.

14 § 1 p

Bestämmelsen i första punkten bör ändras till följande lydelse: "*1. Värdet av spelarnas insats uppgår till högst 1/4 000 prisbasbelopp per spel,*". Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.4 ovan.

19 §

Då spelkort inte nödvändigtvis kommer att användas i framtiden och eventuellt inte heller används av samtliga aktörer, föreslår Svenska Spel att bestämmelsen ändras så att begreppet *spelkort* ersätts med *spelkonto*.

Ny paragraf

Svenska Spel har avstyrkt att av vinstpotten vid kortspel i turneringsform får högst 50 procent utgöras av andra medel än av spelarna gjorda insatser. För det fall att denna bestämmelse kvarstår bör Casino Cosmopol erhålla en motsvarande rätt, varför följande motsvarande bestämmelse bör infogas i förordningen: "*Av vinstpotten får högst 50 procent utgöras av andra medel än av spelarna gjorda insatser.*"

Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 13.3 ovan.

Ny paragraf

I Svenska Spels nuvarande tillstånd att anordna lotteri och vadhållning (Fi2015/03636/UR) punkt 4.3.6 finns följande bestämmelse: "*Om insatserna vid en omgång inte räcker till för att täcka vinstsumman vid samma omgång, får bolaget tillfälligt disponera andra tillgångar för vinstutdelningen. I sådana fall ska, när så är möjligt, motsvarande belopp återföras av insatser från kommande omgångar.*" Svenska Spel noterar att denna bestämmelse saknas i förordning om statligt spel och gör tolkningen att bestämmelsen medvetet utelämnats då den torde vara överflödig.

AN

Svenska Spel menar att det torde vara självklart att bolaget får disponera andra tillgångar för vinstutdelning om insatserna vid en omgång inte räcker till.

Förordning om onlinespel

Begreppet onlinespel används i flera olika sammanhang med olika betydelse. Användningen är inte konsekvent utifrån när det avses onlinespel generellt respektive onlinespel enligt spellagens 6 kapitel. Vad gäller förordningen om onlinespel bör det tydliggöras att den avser onlinespel enligt spellagen 6 kapitlet. I annat fall kan förordningen anses omfatta allt onlinespel och inte endast sådant onlinespel som regleras i spellagens 6 kapitel. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

2 § 2 st 2 p

Till följd av att Svenska Spel avstyrker att tilläggsspel i form av nummerspel ska få omfattas av en licens till onlinespel, bör definitionen av nummerspel utgå från denna bestämmelse. För det fall att tilläggsspel i form av nummerspel ändå ska tillåtas inom ramen för en licens till onlinespel, bör definitionen ändras till följande: *Nummerspel: land- eller onlinebaserat lotteri, med fast eller rörlig vinstplan, där utgången helt baseras på en dragning och där spelarens vinst avgörs av att dragningens resultat stämmer överens med spelarens egna eller slumpvalda val i lotteriet.* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.5 ovan.

4 §

Svenska Spel ifrågasätter logiken i att bestämmelsen endast uppräknar ett visst antal spelformer inom kasinospel. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

5 §

Svenska Spel avstyrker att en onlinelicens ska få omfatta tilläggsspel i form av lotterier (nummerspel). Bestämmelsen bör därför utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

För det fall att tilläggsspel i form av lotterier (nummerspel) ändå ska tillåtas, bör bestämmelsen kompletteras med ett andra stycke med följande lydelse: *"Värdet av vinsterna för nummerspel får inte överstiga 50 procent av insatsernas värde. Denna gräns får dock överskridas vid händelser som ligger utanför spelföretagets kontroll."* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan.

7 §

Svenska Spel avstyrker denna bestämmelse i sin helhet och den bör därför utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

9 § 3 p

Enligt Svenska Spels mening bör Spelmyndigheten reglera genom föreskrifter att licens för onlinespel enligt spellagens 6 kapitel inte får omfatta spelformer med olämpligt eller i övrigt ur allmän synpunkt stötande innehåll, såsom exempelvis spel med sexistiskt innehåll eller spel som glorifierar alkohol, droger eller våld. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

AN

Ny paragraf

Svenska Spel föreslår att förordningen bör kompletteras med följande bestämmelse: *"Den högsta tillåtna insatsen för onlinespel enligt 6 kap. 1 § spellagen (2018:000) är två prisbasbelopp på varje särskild vinstmöjlighet."* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.9 ovan.

Ny paragraf

I Svenska Spels nuvarande tillstånd att anordna lotteri och vadhållning (Fi2015/03636/UR) punkt 4.3.6 finns följande bestämmelse: *"Om insatserna vid en omgång inte räcker till för att täcka vinstsumman vid samma omgång, får bolaget tillfälligt disponera andra tillgångar för vinstutdelningen. I sådana fall ska, när så är möjligt, motsvarande belopp återföras av insatser från kommande omgångar."* Svenska Spel noterar att denna bestämmelse saknas i förordning om onlinespel och gör tolkningen att bestämmelsen medvetet utelämnats då den torde vara överflödigt. Svenska Spel menar att det torde vara självklart att bolaget tillfälligt får disponera andra tillgångar för vinstutdelning om insatserna vid en omgång inte räcker till.

Övrigt

Svenska Spel noterar att bestämmelserna i förordning om statligt spel 15-20 §§ om regleringsfond saknas i förordning om onlinespel och menar att dessa bestämmelser bör införas även i förordning om onlinespel. Likaså menar Svenska Spel att för det fall att vinståterbetalningsprocenten kommer att regleras för onlinespel i enlighet med Svenska Spels förslag, bör även de bestämmelser som föreslås införas i förordning om statligt spel 13 § ii-iii) p ovan på motsvarande sätt införas i förordning om onlinespel.

Förordning om vadhållning

2 § 2 st 4 p

Till följd av att Svenska Spel avstyrker att tilläggsspel i form av nummerspel ska få omfattas av en vadhållningslicens, bör definitionen av nummerspel utgå från denna bestämmelse. För det fall att tilläggsspel i form av nummerspel ändå ska tillåtas inom ramen för en vadhållningslicens, bör definitionen ändras till följande: *Nummerspel: land- eller onlinebaserat lotteri, med fast eller rörlig vinstplan, där utgången helt baseras på en dragning och där spelarens vinst avgörs av att dragningens resultat stämmer överens med spelarens egna eller slumpvalda val i lotteriet."* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 12.5 ovan.

5 §

Svenska Spel avstyrker att en vadhållningslicens ska få omfatta tilläggsspel i form av lotterier (nummerspel). Bestämmelsen i 5 § bör därför utgå. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan.

För det fall att tilläggsspel i form av lotterier (nummerspel) ändå ska tillåtas, bör bestämmelsen kompletteras med ett andra stycke med följande lydelse: *"Värdet av vinsterna för nummerspel får inte överstiga 50 procent av insatsernas värde. Denna gräns får dock överskridas vid händelser som ligger utanför spelföretagets kontroll."* Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.4 ovan.

11 §

Bestämmelsen bör omfatta även andra händelser än sport, varför ordet "sporthändelser" bör ändras till "händelser" (se 1, 2 och 4 punkten samt rubriken). Detta kommenteras i avsnitt B, kapitel 11.11–11.18 ovan, (se även kommentar till spellagen 19 kap 2 § ovan).

12 §

Bestämmelsen bör ange att den nationella plattformen kan inkludera fler representanter från spelföretagen och branschorganisationer (som representerar spelföretag) så att flera olika typer av vadhållningsobjekt och operatörer representeras. Detta har kommenterats i avsnitt B, kapitel 11.11–11.18 ovan.

Ny paragraf

I Svenska Spels nuvarande tillstånd att anordna lotteri och vadhållning (Fi2015/03636/UR) punkt 4.3.6 finns följande bestämmelse: "Om insatserna vid en omgång inte räcker till för att täcka vinstsumman vid samma omgång, får bolaget tillfälligt disponera andra tillgångar för vinstutdelningen. I sådana fall ska, när så är möjligt, motsvarande belopp återföras av insatser från kommande omgångar." Svenska Spel noterar att denna bestämmelse saknas i förordning om vadhållning och gör tolkningen att bestämmelsen medvetet utelämnats då den torde vara överflödigt. Svenska Spel menar att det torde vara självklart att bolaget tillfälligt får disponera andra tillgångar för vinstutdelning om insatserna vid en omgång inte räcker till.

Övrigt

Svenska Spel noterar att bestämmelserna i förordning om statligt spel 15–20 §§ om regleringsfond saknas i förordning om vadhållning och menar att dessa bestämmelser bör införas även i förordning om vadhållning. Likaså menar Svenska Spel att för det fall att vinståterbetalningsprocenten kommer att regleras för vadhållning i enlighet med Svenska Spels förslag, bör även de bestämmelser som föreslås införas i förordning om statligt spel 13 § ii–iii) p ovan på motsvarande sätt införas i förordning om vadhållning.

Detta remissvar har beslutats av styrelsen för AB Svenska Spel den 14 juni 2017.

AB SVENSKA SPEL

Erik Strand

Styrelsens ordförande

Lennart Käll

Verkställande direktör